Un dar al petrolului (III)

DUBAI

Crăciun Ionescu

Dubai : imagine din centrul orașului

La circa 30 de kilometri de Dubai, o clădire pe marginea șoselei, deasupra căreia flutură steagul emiratului Abu Dhabi – roșu cu un dreptunghi alb în colțul de sus de lîngă catarg – ne anunță că am ajuns la graniță, pentru că, oricît ar părea de curios, între cele două emirate membre ale statului federal există o frontieră, cu poliție și vameși de o parte și de alta, unde trebuie să completezi formulare și să iei viză pe pașaport. Dincolo, pe o clădire asemănătoare, este înălțat steagul emiratului Dubai – roșu cu o bandă verticală albă la catarg.

Peisajul emiratului Dubai nu se deosebește cu nimic de cel al Abu Dhabi-ului : același deșert de nisip cît cuprinzi cu ochii. Uriașa antenă circulară a stației de transmisii prin satelit, construcție mai mult a viitorului decît a prezentului, care pare atît de stranie în aceste locuri pustii, ne anunță că mai avem puțin pînă la porțile Dubaiului.

Orașul însemnat pe hartă sub numele de Dubai este format, de fapt, din două localități distincte – Dubai și Deira, despărțite printr-un canal lat, înaintînd de la țărmul Golfului în interiorul deșertului cam vreo 8 kilometri, care prezintă imaginea unei păduri de catarge, sute de mici corăbii cu pînze sau motor atașabil, nave din lemn de construcție locală înșirîndu-se pe două și trei rînduri de-a lungul cheiurilor sale. În partea veche a orașului, casele tipice arabe, cu acoperișul sub formă de terasă și curți interioare, sînt împodobite fiecare cu un curios turn paralelipipedic, avînd pereți cu membrane în diagonală care-i permit să capteze cea mai mică adiere de vînt și să o transmită în interiorul clădirii.

Clădirea primăriei din Dubai

Lîngă vechiul Dubai, la țărmul Golfului, se află unul din cele mai moderne porturi ale Orientului Mijlociu, Port Rashid, cu diguri lungi, înaintînd departe în apă pentru a forma un golf artificial. Inaugurat în octombrie 1972, noul port are 15 locuri de ancorare la apă adîncă și multe altele la cheiul de pe coasta propriu-zisă, putînd să primească, deodată, cîteva zeci de nave transoceanice. Circulația mărfurilor este intensă și, pentru a ușura transportul lor, se află în construcție un tunel, pe sub estuarul ce desparte Dubaiul de Deira și care iese la Golf, în imediata apropiere a noului port. Deocamdată, legătura dintre Dubai și Deira se face printr-un singur pod modern, cu șosea pe patru benzi, dar cu capacitatea depășită de traficul auto extrem de intens chiar imediat după intrarea sa în funcțiune, datorită rapidei dezvoltări a emiratului.

Dubaiul are o veche faimă comercială, menținută și multiplicată în zilele noastre, mărfurile debarcate de navele transoceanice în portul modern fiind transportate mai departe spre India sau pe Coasta Africii de est în „sambukurile" de lemn înghesuite la malurile estuarului ce desparte orașul în două.

În bazarurile Dubaiului – amestec pestriț de rase și neamuri – se vînd și se cumpără toate mărfurile pămîntului. Și aici, predominanți sînt micii negustori indieni și pakistanezi. Lumea cumpărătorilor constituie, de asemenea, un amalgam, veșmintele europene după ultima croială pariziană pierzîndu-se printre sariurile indiene și galabiile de toate culorile ale localnicilor.

Pe malul drept al estuarului, Deira își etalează cartierele de afaceri, dominate de clădirile ultramoderne ale băncilor și societăților comerciale. Tot aici, se află hotelurile și localurile de lux cu specific european.

În acest oraș, situat la marginea deșertului, varietatea mărfurilor din magazine este de-a dreptul uimitoare, aici fiind strînse lucruri de valoare din toate colțurile lumii. Un mare negustor, de origine palestiniană, ne-a invitat într-o zi să-i vizităm depozitul de mărfuri – covoare și mobilă de lux – amenajat într-o hală imensă, feeric luminată. Erau adu-

Tunelul — în construcție — pe sub estuarul ce desparte Dubaiul de Deira va avea o lungime de 1 200 m

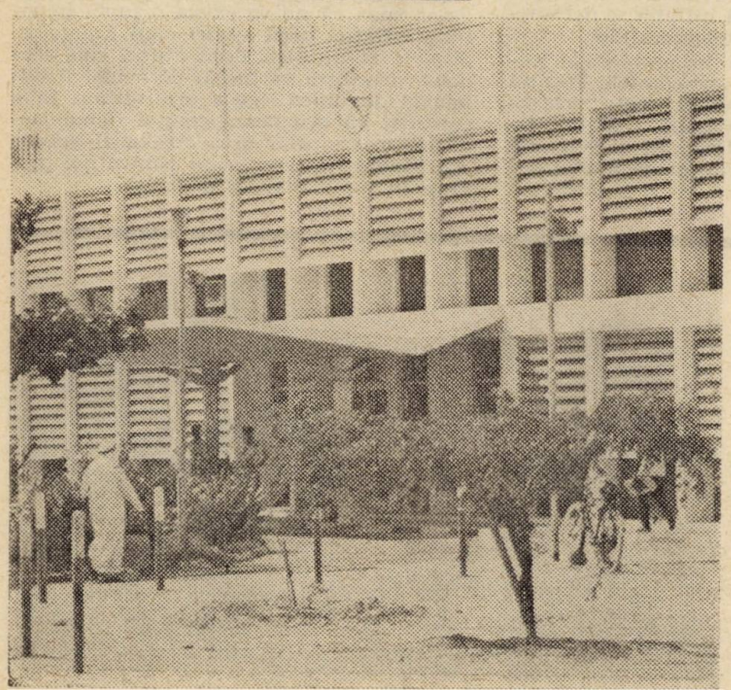

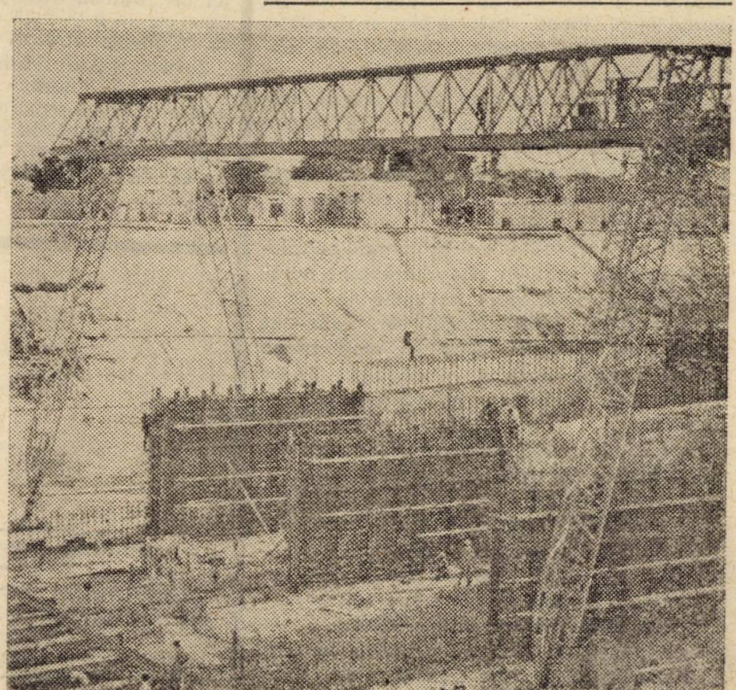

nate acolo covoare de mari proporții, unele depășind chiar sute de metri pătrați, cu splendide modele și nuanțe, produse de fabricile specializate pentru Orient din Anglia și Belgia. Mobila, cu forme moderne, din plastic și aluminiu, era expusă laolaltă cu piesele sculptate în stil clasic, din lemn de trandafir sau nuc, aduse și ele de la mii și mii de kilometri distanță.

Prosperitatea acestui emirat de 3 900 km pătrați, cu ani în urmă, cel mai important din punct de vedere economic de pe toată coasta Golfului inferior, nu mai provine astăzi doar din comerț, cu toate că acesta este mai înfloritor decît oricînd. Ponderea în crearea venitului național a înclinat puternic, în ultimul timp, în favoarea petrolului, a cărui exploatare a început de puțini ani. Fără a atinge producția emiratului Abu Dhabi, Dubaiul a reușit, totuși, să ajungă la o extracție de 15 milioane tone anual și noile zăcăminte, recent descoperite în largul Golfului, îi oferă perspective pentru o creștere substanțială în viitorul apropiat.

Pe șoseaua spre aeroportul internațional al Dubaiului — unde aterizează și decolează zilnic zeci de avioane aparținînd marilor societăți aeriene ale globului — un monument, probabil unic în lume, cu arcade din marmură roz, în mijlocul cărora arde o flacără eternă, este închinat binefăcătorului zeu al petrolului, această „lampă a lui Aladin", care a deschis porțile prosperității și transformărilor structurale pe aceste meleaguri. Zăcămintele descoperite în 1966 în apropierea orașului Dubai au atins destul de repede o producție de 300 000 tone de petrol pe zi. Un alt zăcămînt a fost depistat în 1970, la mică distanță de primul, ambele fiind situate la circa o sută de kilometri de coastă. În vederea stocării cantităților extrase, „Dubai Petroleum Company", concern care grupează interesele mai multor societăți străine — americane, engleze, franceze, spaniole — a creat la fața locului rezervoare submarine, de unde cargourile petroliere încarcă direct „aurul negru". Aceste trei rezervoare imense, de forma curioasă a unei cupe de șampanie răsturnată, cu o capacitate totală de înmagazinare de un milion și jumătate tone, au fost construite, pornindu-se de la principiul că petrolul nu se amestecă cu apa și este mai ușor decît ea. În momentul cînd petrolul este introdus în rezervorul respectiv, apa este dislocată și evacuată prin instalațiile de pe fundul mării. Ideea rezervoarelor scufundate, care constituie o adevărată revoluție în tehnica stocării petrolului, s-a născut în urma faptului că în apropierea zăcămintelor respective nu se găsea nici o insuliță pentru construirea de rezervoare pe uscat, iar un pipe-line de 100 km pe fundul mării, cu toate instalațiile aferente, ar fi ridicat cu mult costul producției.

Veniturile realizate de pe urma petrolului — care vor spori în viitorul apropiat datorită creșterii participării naționale la 60 la sută, ca și în celelalte emirate din Golf — au dat o nouă înfățișare Dubaiului, modernizînd partea veche a orașului și completînd-o cu noi cartiere de blocuri elegante sau vile luxoase.

Dubaiul de astăzi se mîndrește cu un număr însemnat de școli noi, spitale mari, cinematografe. La Dubai, ca și la Abu Dhabi, uzinele de desalinizare a apei de mare distribuie gratuit necesarul locuitorilor și prisosul face să înverzească peluze de gazon, ronduri de flori pe marile artere sau grădinile luxuriante din fața vilelor — totul, se înțelege, pe un pămînt roditor, adus, ca și la Abu Dhabi, de la mare distanță.

PARIS

Sub semnul „reintrării"

Corespondență de la Paul Diaconescu

În vreme ce marile axe rutiere supraaglomerate sînt scrutate din elicoptere de către serviciul de circulație, statisticienii și oamenii politici observă cu atenție barometrul vieții economice și sociale pentru că, în aceste zile, pentru milioane de francezi este perioada „reintrării", a întoarcerii din concedii și vacanțe la muncă, la școli, la preocupările, dar și la grijile cotidiene.

În acest context, în care euforia verii e pe sfîrșite, iar umbrele toamnei abia se presimt, președintele Franței, Valéry Giscard d'Estaing, a făcut o declarație la posturile de radio și televiziune, declarație așteptată cu interes de către cercurile politice și de către opinia publică. Pe de o parte, pentru că se împlineau 100 de zile de la data alegerii sale în funcția de șef al statului, iar, pe de altă parte, pentru că viața economică internă suscita o serie de preocupări și de semne de întrebare care așteptau un răspuns autorizat.

Președintele Franței a amintit cîteva din măsurile și deciziile adoptate sau propuse de guvern în ultimele luni, printre care acordarea dreptului de vot tinerilor în vîrstă de 18 ani, lărgirea și respectarea unor libertăți publice, reforma oficiului radioteleviziunii, precum și unele sugestii privind drepturile femeilor.

Capitolul cel mai important al declarației s-a referit, însă, la două aspecte definitorii ale actualei situații economice din Franța : procesul inflaționist și dezechilibrul comerțului exterior. „Inflația trebuie eliminată — a spus președintele — cel puțin acea parte a inflației care depinde de noi înșine." Amintind faptul că guvernul a adoptat un dispozitiv antiinflaționist, șeful statului a subliniat că „aplicarea acestuia va fi dificilă, dar bolile grele nu pot fi combătute cu remedii mărunte". Asigurînd opinia publică și întreprinderile că guvernul va face totul pentru menținerea unui nivel înalt în domeniul utilizării forței de muncă, Valéry Giscard d'Estaing a lăsat să se înțeleagă că inflația se datorește în parte creșterii remunerațiilor.

Referindu-se succint la problemele politicii internaționale, președintele Franței a evocat două evenimente recente : schimbarea prezidențială survenită în Statele Unite și situația din Cipru. El a remarcat faptul că atît în discursul președintelui demisionar, Richard Nixon, cît și în discursul noului președinte, Gerald Ford, nu s-a făcut nici o referire la Europa. De asemenea, el a subliniat că două țări asociate Pieței comune, Grecia și Turcia, s-au înfruntat în Cipru. În consecință, Valéry Giscard d'Estaing a spus că „Franța va lua, în cursul lunilor viitoare, inițiative privind organizarea politică a Europei occidentale". Totodată, Franța va propune, în următoarele săptămîni, o serie de măsuri referitoare la reluarea uniunii monetare și economice a Europei „celor nouă". Propunînd șefilor de stat și de guvern din aceste țări să mediteze împreună la calendarul și metodele de realizare a uniunii politice a Europei occidentale, președintele a anunțat, implicit, intenția Franței de a convoca o întîlnire la nivel înalt a „celor nouă" pînă la sfîrșitul acestui an.

În sfîrșit, președintele a făcut un apel la calmul politic, care ar facilita eforturile actualului guvern pe calea acțiunilor și reformelor preconizate de Valéry Giscard d'Estaing în perioada alegerilor prezidențiale.

Grupările și oamenii politici, sindicatele, observatorii au analizat declarația președintelui Valéry Giscard d'Estaing sub aspectul politicii interne. Dacă pentru formațiile politice guvernamentale noul președinte manifestă o efectivă dorință de schimbare, ilustrată prin unele măsuri de ordin politic și social, principalele centrale sindicale din Franța își exprimă, în schimb, nemulțumirea față de lipsa unor măsuri concrete menite să frîneze creșterea vertiginoasă a prețurilor. De asemenea, Georges Marchais, secretar general al Partidului Comunist Francez, a afirmat că șeful statului nu s-a referit la marile dificultăți de care se lovește zilnic marea majoritate a francezilor. Referindu-se la activitatea guvernului, el a opinat că „nici una din marile probleme ale țării nu a găsit un început de soluționare". Într-o declarație făcută televiziunii, François Mitterrand, prim-secretar al Partidului Socialist, a spus că nu va exista o luptă împotriva inflației decît atunci cînd Franța va dispune de un plan, decît atunci cînd economia franceză va începe de a mai fi dominată de unica lege a profiturilor. El a subliniat că programul comun rămîne temelia programelor și a strategiei stîngii, constituind un teren solid pentru noi progrese în lupta maselor populare.

Paris. Întîlnire între președintele Franței, Valéry Giscard d'Estaing, și președintele Coastei de Fildeș, Houphouet Boigny

DOCUMENTAR

LIBERIA

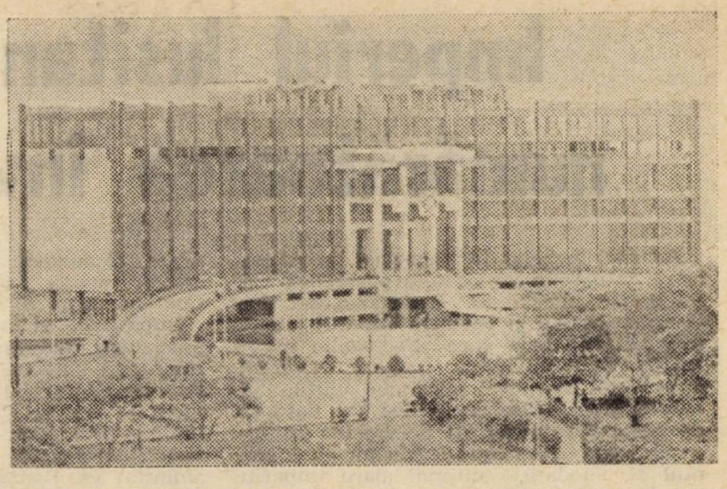

Arhitectură modernă la Monrovia

Ideea că Liberia oferă cu generozitate numeroase subiecte de comentarii, analize economice, reportaje sau documentare nu este deloc hazardată. Dimpotrivă, ea se sprijină pe fapte și adevăruri incontestabile, a fost generată de realitățile și istoria unei țări africane a cărei independență a fost proclamată cu 127 de ani în urmă.

Dacă vom vorbi despre populația Liberiei (azi 1 571 477 locuitori formați din 20 de grupări etnice diferite, precum mandingo, gissie, gola, kpolle, koru, grebo), va trebui spus că 2—3 la sută reprezintă descendenți ai negrilor din Statele Unite, foști sclavi eliberați care au venit sau revenit pe coasta occidentală a Africii. În anul 1822, fondatorii Liberiei de azi, purtați pe apele cînd învolburate, cînd calme ale oceanului de corabia „Alligator", au debarcat în delta fluviului Mesurado, acolo unde se afla o insulă de forma unei uriașe chitare, numită simbolic „a Dîrzeniei", apoi „a Providenței", dar, devenită și un simbol al începutului istoriei țării, pe a cărei stemă, odată liberi, locuitorii ei aveau să înscrie cuvintele — pe care le citează mereu cu mîndrie și firească îndreptățire — „Dragostea de libertate ne-a adus aici". Aici, unde ei aveau să proclame prima republică din Africa. Faptul este de mai multe ori semnificativ : în primul rînd, pentru însăși evoluția acestei țări, apoi pentru momentul istoric respectiv, unul în care, după cum se știe, pe continent a debutat perioada colonială ce avea să izoleze în mod virtual această „Republic of Liberia" pe o hartă a unui continent ale cărui teritorii erau pe atunci foarte disputate.

Conștienți de aceste grele privațiuni și încrezători în destinul lor, sclavii eliberați, deveniți cetățeni ai unei țări independente, au depus de-a lungul unei perioade îndelungate o muncă intensă și dîrză, știind că numai astfel își vor impune dreptul de a exista și de a-și împlini aspirațiile de libertate.

De asemenea, referindu-ne la datele și așezarea geografică ale acestei țări, elementele insolite și adesea spectaculoase nu lipsesc. Așezată pe coasta de apus (numită, adecvat, Coasta Piperului) a Africii, între 4 și 8 grade latitudine nordică, Liberia are 563 km de litoral. O fișie îngustă de-a lungul oceanului este accesibilă, restul fiind acoperit cu păduri ecuatoriale. La o distanță de coastă ce variază între 20 și 40 km se ridică un podiș cu o medie de 300 m înălțime și acoperit cu savană. Vîrful cel mai înalt al podișului Mount Wutivi are 1 460 m. Zona de coastă este foarte umedă, mai ales în lunile de vară ; în interior, clima este ceva mai uscată. De altfel, precipitațiile ating 5 000 ml pe metru pătrat pe an, iar temperatura medie anuală este de aproximativ 32 grade Celsius.

În pădurile Liberiei, care se întind pe 40 la sută din teritoriul țării, cresc peste 235 de soiuri diferite de arbori — un adevărat rai al botaniștilor, dar și o importantă bogăție ce își așteaptă valorificarea. Unii din acești arbori — mahonul, cedrul — sînt deja utilizați în industrie.

În ce privește resursele subsolului, Liberia este înzestrată cu importante și mari zăcăminte, a căror exploatare a schimbat și, cu siguranță, va schimba în continuare vocația inițial agricolă a țării. În subsolul Liberiei se află mangan, plumb, cupru, crom, bauxită, platină, tantalit, corindon, grafit și mercur ; în zonele de coastă au început explorările în vederea identificării unor zăcăminte de petrol. În anul 1972, din munții Nimba și din regiunea Bomi-Hils s-au extras 24,6 milioane tone de minereu de fier, din care au fost exportate circa 22,7 milioane tone. De altfel, după unele estimări, rezervele de minereu de fier ale Liberiei ar atinge circa 636 milioane tone, iar, după altele, ele s-ar cifra la un miliard de tone (calitatea minereului este apreciată ca excelentă, el avînd un conținut mediu de fier de 65 la sută). Toate acestea atestă ca realizabil proiectul de a produce, în următorii ani, 40 milioane tone fier. De notat, în context, că producția minieră reprezintă două treimi din produsul național brut și 75 la sută din exporturi, acestea fiind apreciate drept elemente definitorii ale ascensiunii economice liberiene ale dezvoltării de sine stătătoare. Industria — domeniu în care populația activă este ocupată în proporție de 3,1 la sută — produce mai ales textile, încălțăminte, produse chimice etc. În 1967 a început construcția unei rafinării de petrol, iar în anul 1968 a intrat în funcțiune o fabrică de ciment. De asemenea, este proiectată construcția unei oțelării, la Buchanan, cu o capacitate anuală de 700 de mii de tone — obiectiv industrial care se va adăuga celor peste 300 construite și date în funcțiune în ultimele două decenii. Ritmul de dezvoltare industrială — 6 la sută — este printre cele mai ridicate de pe continentul african, iar în anul 1969, industria contribuia cu peste 40 la sută la produsul intern brut.

În agricultura Liberiei este ocupată aproape 80 la sută din populație, însă producția agricolă nu reprezintă decît 20 la sută din produsul național brut. De aceea, preocupările actuale ale oficialităților liberiene vizează diversificarea producției, sporirea randamentului în plantațiile de cacao, cafea și palmieri, intensificarea valorificării fondului forestier menționat, precum și extinderea suprafețelor cultivate cu orez și trestie de zahăr. Un capitol aparte este destinat unei alte bogății considerabile a Liberiei — arborele de cauciuc, hevea, întrucît cele 10 milioane de arbori hevea (la Harper se află cea mai mare plantație de acest fel din lume), cultivați pe o suprafață de 54 de mii de hectare, aduc o importantă contribuție la bugetul statului.

Pentru a întregi acest fișier al Liberiei, trebuie adăugat că transportul maritim deține un rol important în economia țării ; în principalele porturi liberiene — Monrovia (13,2 milioane tone încărcate și descărcate în 1970), Buchanan (11,9 milioane tone) și Greenville acostează nave al căror tonaj înregistrat sub pavilionul liberian se situează pe primul loc în lume. În 1968, ele au efectuat 48,2 la sută din transporturile africane de mărfuri.

Pornind de la aceste caracteristici ale Liberiei contemporane, președintele William Tolbert jr. definea recent și prioritățile țării. Astfel, el se referea la crearea unui sistem de învățămînt capabil să garanteze societății liberiene cadrele necesare dezvoltării diferitelor ramuri industriale pentru care există materii prime în țară. În acest sens, a fost elaborat un amplu plan care preconizează, printre altele, extinderea învățămîntului superior și a celui secundar și elementar, crearea unor vaste rețele care să asigure cadre tehnice necesare unor noi ramuri industriale. Aflată pe locul doi printre priorități, problema asistenței medicale va impune, la rîndul ei, eforturi constante în vederea construirii de spitale, creșe și case de nașteri, precum și a pregătirii de medici și personal specializat. Construcțiile de locuințe și șosele — tot atît de importante pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației — concentrează atenția responsabililor economiei, care recomandă alocarea unor fonduri însemnate și în acest domeniu. „Dacă prioritățile vor fi soluționate, spunea, nu de mult, președintele Tolbert, atunci națiunea noastră va păși ireversibil pe drumul progresului și civilizației".

Beneficiind pe plan intern de stabilitate, Liberia s-a manifestat, mai ales în ultimii ani, într-o manieră activă pe plan extern, în special în contexul continentului african, președintele Tolbert obținînd un cert prestigiu ca susținător al solidarității și cooperării africane.

În contextul dezvoltării relațiilor Liberiei cu state de pe alte continente, un loc distinct îl ocupă raporturile cu România. După ce, în 1972, cele două țări au stabilit relații diplomatice, iar la scurt timp au încheiat un acord comercial și de cooperare economică și industrială, vizita oficială pe care președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au întreprins-o, în martie 1974, în Liberia a constituit un moment de cea mai mare însemnătate în evoluția acestor relații. Documentele semnate atunci — Declarația solemnă comună, Comunicatul comun, Protocolul privind aplicarea Acordului comercial și de cooperare economică, Acordul de cooperare în domeniul dezvoltării miniere și petroliere, Acordul cu privire la posibilitățile de participare la proiectele în curs pentru zăcămintele de minereu de fier — au constituit o încununare a dialogului dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele William Tolbert jr., deschizînd o etapă calitativ superioară în dezvoltarea pe multiple planuri a legăturilor dintre popoarele român și liberian.

Dumitru Mirileanu

Imperiul lusitan — numărătoarea inversă

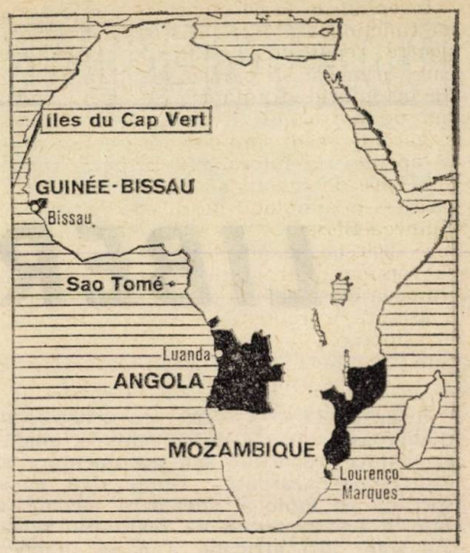

(După **Le Monde**)

Acordul încheiat la 26 august, la Alger, între delegațiile guvernului portughez și Partidul African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde (P.A.I.G.C.), prin care Portugalia recunoaște Guineea-Bissau ca stat suveran, marchează începutul sfîrșitului edificiului colonial portughez în Africa (ce datează de peste 500 de ani, de pe vremea Infantelui Dom Henrique-Navigatorul), primul și, totodată, ultimul mare imperiu colonial al lumii.

Acordul de la 26 august reprezintă o mare și strălucită victorie a poporului guineez, a luptei sale dîrze pentru neatîrnare, dar și o victorie a noii Portugalii, născute la 25 aprilie („Este, înainte de toate, o victorie asupra noastră însine și recunoașterea greșelilor noastre trecute..." declara, la 27 iulie, generalul Antonio de Spinola, în mesajul adresat națiunii).

Portugalia va recunoaște oficial — **de jure** — Republica Guineea-Bissau la 10 septembrie, printr-o declarație solemnă, făcută simultan la Lisabona și Bissau. La 31 octombrie, forțele armate portugheze vor fi evacuate de pe întreg teritoriul guineez. Încetarea focului, **de facto** încă de la prima rundă de negocieri între P.A.I.G.C. și guvernul portughez, a devenit, din după-amiaza zilei de 26 august, o încetare a focului **de jure.**

Sînt, aceștia, termenii acordului de la Alger, care încheie patru luni de negocieri. Amorsate la Londra, continuate la Dakar, în luna mai, și apoi la Alger, în iunie, contactele dintre Portugalia și P.A.I.G.C. au fost reluate, la 8 august, în capitala algeriană. În acea zi, Mario Soares, ministrul de externe portughez, sosea în cel mai strict secret la Alger, pentru a-l întîlni pe comandantul Pedro Pires, membru al Comitetului Executiv al P.A.I.G.C., comisar de stat adjunct al forțelor armate. La capătul a 48 de ore de negocieri, cei doi au căzut de acord asupra unui protocol pe care au hotărît să-l supună guvernelor respective. Reveniți la Alger (22 august), tot în cel mai strict secret, ei aveau să formuleze Declarația Comună de la 26 august.

După cum se știe, Guineea-Bissau și-a proclamat independența la 12 septembrie 1973, data aniversării nașterii lui Amilcar Cabral, fondatorul și fostul secretar general al P.A.I.G.C., asasinat, în ianuarie 1973, la Conakry. Totodată, noul stat a fost recunoscut de peste o sută de țări — amintim că România a fost prima țară din afara continentului african care a recunoscut Republica Guineea-Bissau chiar din clipa creării acesteia — și este membru al Organizației Unității Africane. Primirea Republicii Guineea-Bissau în Organizația Națiunilor Unite este prevăzută pentru 17 septembrie, în urma recomandării unanime a Consiliului de Securitate, la propunerea Portugaliei.

Momentul este istoric. „Căci — așa cum sublinia ziarul algerian «El Moudjahid» — întotdeauna acordurile de independență au însemnat pentru popoare trezirea la o viață liberă. Poporul Guineei-Bissau a trecut la această viață într-unul din cele mai importante momente ale istoriei".

„Sîntem foarte satisfăcuți de acordul pe care l-am încheiat... O pagină a fost întoarsă în istoria Portugaliei" — declara, înainte de a părăsi capitala algeriană, Mario Soares, șeful diplomației portugheze.

De asemenea, Pedro Pires avea să sublinieze, imediat după semnarea acordului : „Pot spune că atît eu cît și tovarășii mei sîntem foarte emoționați de ceremonia semnării acordului, deoarece această ceremonie este un moment unic în viața unui combatant care vede concentrat tot ce a putut face, ideea pentru care a luptat și s-a sacrificat. Cred că cine înțelege acest lucru încearcă același sentiment uman ca și mine. Cînd încerc acest sentiment, mă gîndesc la toți cei care au făcut multe sacrificii în această direcție și nu au avut posibilitatea de a trăi acest moment foarte important, istoric. Mă gîndesc la toți tovarășii noștri și, îndeosebi, la fondatorul partidului nostru, regretatul Amilcar Cabral, care a prevăzut toate acestea și nu a putut vedea și trăi alături de noi aceste momente. În același timp, pot spune că noi sîntem foarte mulțumiți de a vedea reușind principiile pentru care am luptat și cărora le-am fost fideli pe tot parcursul. Este un moment de mare bucurie pentru noi".

Însemnătatea acordului o subliniază, într-o declarație comună, mișcările de eliberare africane acreditate la Alger : „semnarea acordurilor de la Alger este un eveniment istoric nu numai pentru Guineea-Bissau, ci și pentru întreaga Africă". „Acest eveniment — se spune în declarație — este rezultatul unei serii de victorii militare și diplomatice, înregistrate în cursul unei lupte îndîrjite de eliberare națională duse de eroicul popor din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde, sub direcția clarvăzătoare a P.A.I.G.C. Salutăm călduros această victorie. Ea reprezintă, însă, numai un prim succes în procesul decolonizării complete a teritoriilor de sub dominația portugheză — condiție prealabilă pentru normalizarea relațiilor între Portugalia și Africa".

La Lisabona, cele trei partide politice membre ale guvernului provizoriu (Partidul Comunist, Partidul Socialist și Partidul Popular Democratic) au salutat încheierea acordului de la Alger. „Respingerea soluțiilor neocolonialiste confirmă seriozitatea conducătorilor actuali, iar Partidul Comunist își exprimă speranța că acest prim pas spre lichidarea moștenirii colonialo-fasciste a fostului regim va fi urmată de alți pași asemănători în Angola și Mozambic" — se arată într-un comunicat dat publicității la Lisabona de P.C. Portughez. La rîndul său, Partidul Socialist, „salutînd poporul din Guineea-Bissau și avangarda sa revoluționară care este P.A.I.G.C.", își reafirmă poziția anticolonialistă și speră ca procesul de decolonizare în Angola și Mozambic „să se desfășoare rapid prin respectarea tuturor intereselor legitime". În sfîrșit, Partidul Popular Democratic consideră că „pacea a devenit posibilă o dată cu recunoașterea dreptului la independență proclamat în discursul pronunțat la 27 iulie de președintele Republicii și care a permis ca decolonizarea să fie realizată rapid, în respectul datorat persoanelor și intereselor legitime ale popoarelor africane".

Cinci secole

1456 — **Descoperirea prezumtivă a Insulelor Capului Verde, care vor folosi Portugalici (la vremea aceea cu o populație de numai un milion de locuitori și fără tradiții maritime) drept bază pentru pătrunderea pe coasta occidentală a Africii. Portughezii vor debarca, succesiv, în Guineea și Angola (1482).**

1498 — **Vasco da Gama descoperă Mozambicul. Are ambiția să unifice sub drapel portughez Angola, actuala Rhodesie și Mozambicul.**

Jumătatea sec. al XVI-lea — **Începuturile exploatării Angolei : primul guvernator al acestui teritoriu, Paulo Dias de Novais, moare în 1589. Teritoriul este bine delimitat. Originea prosperității sale : traficul de sclavi.**

1640 — **Angola este atacată de olandezi, care se instalează pe litoral. Rezistența portugheză se organizează în interior.**

1752 — **Africa orientală portugheză, depinzînd pînă acum de viceregele din Goa, este încredințată unor guvernatori depinzînd direct de Lisabona.**

1869 — **Sclavia este abolită în Angola, apoi în Mozambic (1878). Este înlocuită cu... munca forțată.**

1879 — **Guineea „portugheză" se separă administrativ de arhipelagul Capului Verde. Capitala — Bolama, transferată, în 1943, la Bissau.**

1886 — **Este stabilită frontiera între Guineea „portugheză" și Guineea „franceză".**

1890 — **Un ultimatum dat Lisabonei de către Londra pune capăt unei expediții portugheze prin care se intenționa ocuparea teritoriilor dintre Angola și Mozambic.**

1911 — **Republica instaurată la Lisabona acordă autonomie Mozambicului, dar se va reveni asupra măsurii după lovitura de stat fascistă din 1926.**

1961 — **Începutul mișcării de eliberare din Angola.**

Începînd de la 26 august, o punte aeriană funcționează între Bissau și Lisabona, pentru repatrierea militarilor portughezi care urmează să părăsească țara pînă la 31 octombrie. În portul de la Lisabona, mii de portughezi îi așteaptă cu drapele și garoafe roșii, simbolul insurecției de la 25 aprilie, fiii întorși din războiul colonial. 17 000 de soldați au părăsit pînă acum țara — a anunțat postul de radio din Guineea-Bissau, citat de agenția „Lusitania". 300 de soldați din aviație urmează să rămînă, potrivit aceleiași surse, în Guineea-Bissau după 31 octombrie, pentru a asigura întreținerea anumitor instalații în așteptarea formării cadrelor locale. Cei care, cu cîteva luni în urmă, erau inamici pe frontul de luptă își întind, astăzi, mîinile pe frontul păcii.

Încetarea focului **de facto**, care a avut loc în Guineea-Bissau cu mult înainte de negocierile Lisabonei cu P.A.I.G.C., și fraternizarea ofițerilor mișcării de eliberare cu soldații africani din armata portugheză (aproape jumătate din cei 43 000 de oameni angajați în Guineea-Bissau — „Le Monde") a grăbit această evoluție pe calea recunoașterii ineluctabile a Republicii Guineea-Bissau. Statutul viitor al acestor „harkis" africani a constituit unul din punctele tehnice ale primelor negocieri lusitano-guineeze. Evocîndu-l, comandantul Pedro Pires declara, recent, că „această problemă a fost studiată cu multă înțelegere și responsabilitate". „Nu vom întreprinde nici o măsură de reprimare împotriva lor, a menționat Pires. Important este să participe cinstit la reconstrucția națională".

După un război pe trei fronturi, o pace pe trei fronturi ? Recunoașterea **de jure** a independenței Republicii Guineea-Bissau de către Portugalia va accelera, neîndoios, decolonizarea Angolei, Mozambicului, Insulelor Sao Tomé și Principe.

Și, dintre acestea, Mozambicul pare, în momentul de față, cel mai aproape de calea pe care s-a angajat Guineea-Bissau. De altfel, zilele trecute, se anunța oficial că patru baze ale armatei portugheze, situate în nordul țării, în apropiere de frontiera cu Tanzania, au fost remise

Alger, 26 august 1974. Moment de la semnarea Acordului de către delegațiile guvernului portughez și P.A.I.G.C. În virtutea acordului, Portugalia va recunoaște, la 10 septembrie, Republica Guineea-Bissau ca stat suveran

FRELIMO. Și tot în nordul țării a avut loc o întîlnire între Antonio Madureira, reprezentant al administrației portugheze, și reprezentanții locali ai FRELIMO, cu care prilej a fost elaborat un „plan de cooperare" în virtutea căruia partizanii mozambicani vor participa la menținerea ordinii în regiune, părăsită recent, în urma unor tulburări, de fermieri și comercianți albi.

„Pînă în prezent — declara, într-un interviu acordat Agenției zaireze de presă, Samora Machel, președintele FRELIMO, — n-am avut cu conducătorii portughezi decît convorbiri și nu negocieri". Într-adevăr, prima întîlnire dintre reprezentanți ai guvernului de la Lisabona și FRELIMO a avut loc în iunie, la Lusaka, iar convorbirile preliminare ale unei viitoare conferințe de pace s-au purtat la jumătatea lunii august, la Dar Es Salaam.

Deocamdată, se poate vorbi despre această problemă în termenii declarației de principii publicată la Lisabona după vizita secretarului general al Națiunilor Unite, Kurt Waldheim. În această declarație, guvernul portughez, „recunoscînd dreptul poporului din Mozambic la autodeterminare și independență", anunța că va lua măsuri imediate „pentru începerea de negocieri cu reprezentanții FRELIMO în vederea accelerării procesului de independență a acestui teritoriu". Poziția FRELIMO este mai clară, în sensul că se mențin exigențele fundamentale expuse delegației portugheze la Lusaka : recunoașterea dreptului la independență al poporului mozambican, recunoașterea expresă a FRELIMO drept reprezentant unic și legitim al poporului mozambican și, în sfîrșit, transmiterea puterii pe care Portugalia o exercită în Mozambic.

Dar cum a anunțat Samora Machel, președintele FRELIMO, la 5 septembrie încep, la Lusaka, negocierile cu reprezentanții portughezi. El a anunțat, totodată, că în cadrul convorbirilor secrete de la Dar Es Salaam, Portugalia a acceptat cele trei condiții puse de FRELIMO în vederea încheierii războiului din Mozambic.

Ultimele evenimente atestă, așadar, invincibilitatea mișcării de eliberare, forța irezistibilă a ideilor libertății și neatîrnării. Ele confirmă voința poporului portughez de a-și clădi propria-i independență pe respectul independenței popoarelor africane, de a-și așeza raporturile cu acestea pe temelii noi, de stimă și încredere reciprocă. Cu atît mai mult cu cît meridianele noii politici portugheze trec și prin Africa decolonizată.

Rodica Dumitrescu

Scurt documentar

Angola

Vastă cîmpie de coastă ce pătrunde pînă spre înaltele platouri interioare, Angola are o populație de 5,6 milioane locuitori, între care 600 000 albi.

Situată pe coasta de vest a Africii, între Zair și Namibia, și învecinată la est cu Zambia, Angola are o suprafață de 1 246 000 kmp. Principalele orașe : Luanda — capitală (475 000 locuitori), Lobito (90 000) și Nova-Lisboa (60 000). Posedă considerabile bogății minerale : diamante, fosfați, cupru, zinc, nichel, precum și importante zăcăminte de petrol, în special în enclava Cabinda, situată în nord-vest. La Luanda există un port petrolier și o rafinărie.

Trei sferturi din populația activă este ocupată în agricultură. Angola este al cincilea producător mondial de cafea, care reprezintă peste o treime din exporturile sale. Se cultivă, de asemenea, bumbacul și trestia de zahăr.

Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde

Situată pe coasta occidentală a Africii, între Guineea (Conakry) la sud și Senegal la nord, Guineea-Bissau cuprinde și arhipelagul Bissagos, situat la 30 km în larg. Populația : 600 000 locuitori, între care 3 000 portughezi, 4 000 metiși. O treime din populație este musulmană. Este o țară a platourilor acoperite cu păduri dese și se întinde pe o suprafață de 36 125 kmp. Economia țării este esențialmente agricolă : orez, porumb, arahide, manioc și mei, creșterea bovinelor.

Au fost descoperite cîteva zăcăminte de aur și bauxită. Există, de asemenea, plantații de cauciuc.

Insulele Capului Verde, situate la 500 km în larg față de Senegal, au fost descoperite de portughezi, în 1446. Un aeroport internațional (insula Sal) și o bază navală au fost instalate aici. Populația este formată în mare parte din metiși : 232 000 locuitori, între care 3 000 europeni, populează acești 4 000 km de pămînturi aride.

Mozambic

Mozambicul numără 8 233 000 de locuitori, între care 200 000 albi și cîteva mii de asiatici originari din Macao și Goa. Capitala, Laurenco-Marques, are 385 775 locuitori. Vecină cu Tanzania în nord, Zambia, Rhodesia, Malawi în vest și cu Republica Sud-Africană în sud, Mozambic are o suprafață de 975 000 kmp. Agricultura (orez, porumb, arahide) și creșterea de bovine și ovine reprezintă principalele activități din agricultură. Au fost descoperite, recent, zăcăminte de petrol, fier și bauxită.

Sao Tomé și Principe

Sînt două mici insule vulcanice din Golful Guineea, situate la 300 km în larg față de Gabon. Descoperite de portughezi în 1714, Sao Tomé (836 kmp) și Principe (119 kmp) le-au servit acestora drept punct de escală pe drumul spre Indii. Insulele numără, împreună, 76 218 locuitori, între care 1 200 europeni și 4 300 metiși. Capitala : orașul Sao Tomé, 7 000 locuitori. Cacaoa constituie două treimi din exporturile insulelor, ale căror resurse sînt exclusiv agricole.

1000+1

Statistică

Cotidianul turc de mare tiraj „Hurriyet" publică o statistică diplomatică pe baza numărului de vizite efectuate de diverşi ambasadori la preşedinţia Consiliului de Miniştri şi Ministerul de Externe turc, într-un interval de 40 de zile de la izbucnirea crizei cipriote (15 iulie a.c.). Pe primul loc se află ambasadorul S.U.A., William Macomber, cu 42 de vizite, urmat de cel al U.R.S.S., Vasili Grubiakov, cu 27, al Marii Britanii, cu 12, şi reprezentantul grec, cu 7.

Măsură

După ce a introdus sistemul decimal în stabilirea subdiviziunilor lirei sterline, Marea Britanie va stabili, începînd din septembrie 1975, sistemul metric în cadrul serviciilor poştale: gramul şi kilogramul vor înlocui uncia şi, respectiv, livra în calculul greutăţii diverselor colete poştale, iar metrul şi milimetrul – „degetul" şi „piciorul".

Sediu

Austria intenţionează să ceară ca Viena să devină cel de-al treilea oraş-sediu de conferinţe al Naţiunilor Unite, alături de New York şi Geneva. Capitala Austriei este sediul a două agenţii ale O.N.U., precum şi gazda unor întîlniri şi conferinţe internaţionale. Potrivit ziarului „Die Presse", o cerere în acest sens va fi înaintată la apropiata Adunare Generală a O.N.U. de către ministrul de externe Erich Bielka-Karltreu.

Senatorul Ted Kennedy a participat la turneul de tenis organizat la Forest Hills, în memoria fratelui său, Bob

Virtuozitate: portretul preşedintelui francez, Valéry Giscard d'Estaing, a fost realizat de un lucrător la linotip (maşina de cules litere tipografice), care a folosit numai trei semne: punctul şi literele m şi o. Desenul a fost realizat după o muncă de 10 ore, adăugîndu-se unei colecţii de alte 50 de portrete

Dezminţire

Preşedintele Gerald Ford a dezminţit informaţiile apărute în presa americană, potrivit cărora secretarul apărării, James Schlesinger, şi şefii de Stat Major ar fi luat măsuri speciale pentru a fi siguri că militarii fideli lui Nixon nu urmăresc o lovitură de forţă, cu scopul de a împiedica acuzarea fostului preşedinte de către Congres.

Suez

Operaţiunile de curăţire a Canalului Suez de obstacolele care l-au blocat începînd de la războiul arabo-israelian din 1967 au intrat în a doua etapă, odată cu sosirea a două macarale de salvare americane, destul de mari pentru a ridica epavele scufundate – a declarat un purtător de cuvînt al marinei americane. Operaţiunile de deminare şi curăţire se vor încheia, probabil, la 15 decembrie. Navigaţia comercială va putea fi reluată cel mai devreme în luna ianuarie, a declarat amiralul egiptean Hassan Ali Hassan.

S-au împlinit 30 de ani de la eliberarea Parisului. Francezii îşi amintesc că, la 25 august 1944, generalul de Gaulle trecea pe sub Arcul de Triumf, marcînd încheierea a patru ani de ocupaţie nazistă

Rebeli

Pentru apărarea independenţei naţionale, suveranităţii şi securităţii sale, guvernul Nepalului a adoptat măsuri de dezarmare a rebelilor tibetani care s-au refugiat în Nepal, anunţă agenţia China Nouă. În luna mai, guvernul nepalez a hotărît să-i dezarmeze, cerîndu-le ca, pînă la 1 august, să predea armele, muniţiile, echipamentul de comunicaţii şi să se înregistreze. La 31 iulie, guvernul nepalez a ordonat poliţiei să intre în taberele lor, pentru capturarea armelor care nu fuseseră predate. Pînă la 7 august, peste 4 000 de rebeli tibetani şi-au predat armele şi s-au înregistrat. Potrivit unor ştiri de presă – precizează China Nouă – după eşecul rebeliunii armate din Tibet, condusă de Dalai Lama, rebelii, dispunînd de echipament şi arme, s-au infiltrat în partea de nord a Nepalului.

Oficialitate

Edward Gierek, primul secretar al C.C. al P.M.U.P., urmează să sosească în Statele Unite la 8 octombrie, fiind prima oficialitate de rang înalt din această ţară care vizitează S.U.A. de la al doilea război mondial încoace, a anunţat purtătorul de cuvînt al Casei Albe. Gierek şi Ford vor trece în revistă relaţiile dintre cele două ţări şi vor proceda la un schimb de păreri în legătură cu alte probleme de interes reciproc. Durata vizitei oficiale nu a fost stabilită. În afară de Washington, vor fi vizitate şi alte oraşe americane.

Terorism

Paolo Emilio Taviani, ministrul de interne italian, şi Mario Zagari, ministrul justiţiei, au confirmat, în declaraţii făcute săptămînalului „L'Espresso", acţiunea dusă de guvernul italian pentru combaterea terorismului. Taviani, declarînd că, în prezent, se duce un „adevărat război" împotriva acestui fenomen, a confirmat că actele criminale comise în Italia sînt opera unei singure organizaţii de extremă dreaptă. La rîndul său, Zagari a insistat asupra necesităţii promulgării legii împotriva terorismului.

Capricii ale naturii: Sahelul, regiune care a suferit de o secetă cumplită timp de şase ani, este acum bîntuit de ploi torenţiale

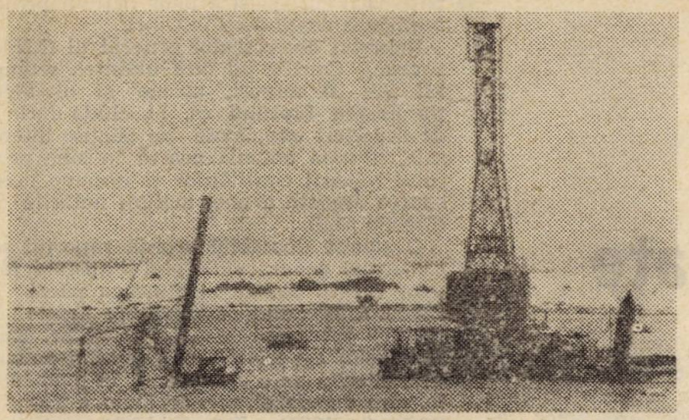

Lîngă Ismailia, nave britanice participă la curățirea Canalului Suez

Automobil

Preocupare neașteptată pe agenda firmei Volkswagen : creșterea animalelor. Cea mai importantă firmă vest-germană de automobile se lansează în industria cărnii în Brazilia, țară unde ocupă primul loc pe piața automobilului. Filiala braziliană a cumpărat în Amazonia, la Santana do Araguaia, un domeniu de 2£ 000 de hectare. Obiectiv : producerea, în 1982, a 110 000 de capete de vite, ce vor fi vîndute în Europa, Japonia și S.U.A. Această nouă orientare a firmei ține, în primul rînd, de criza din vînzările de automobile pe plan mondial. În primul trimestru al acestui an, vînzările au scăzut cu 20-30 la sută pe principalele piețe. În al doilea rînd, nu este lipsit de importanță faptul că actualul director, Rudolf Lieding, a fost mai mulți ani președinte la filiala Volkswagen din Brazilia.

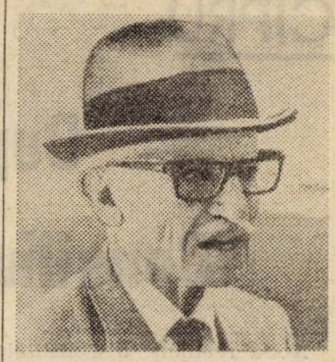

José Zuno Hernandez, în vîrstă de 82 de ani, socrul președintelui mexican Luis Echeverria, a fost răpit pe o stradă din Guadalajara. Zuno este fostul guvernator al statului Jalisco și principalul editorialist al ziarului local

Debarcare

Pentru a strînge tonduri necesare acoperirii cheltuielilor provocate de operațiunile militare în Cipru, Turcia intenționează să pună în vînzare acțiuni cu o dobîndă de 11 la sută, a anunțat ministrul de finanțe, Deniz Baykal. La o conferință de presă, el a declarat că prima operațiune de debarcare a costat Turcia 5 miliarde lire turcești (357 milioane dolari), iar a doua, prin care s-a extins regiunea aflată sub control turcesc, a provocat noi cheltuieli.

Transplant

Louis Russel, un institutor negru în vîrstă de 49 de ani, din Indianapolis, a sărbătorit a șasea aniversare de la transplantul său de inimă. Este recordul mondial de supraviețuire în urma unei asemenea operații. Ea a fost efectuată la Colegiul medical din Virginia, localitatea Richmond, la 24 august 1968, de către o echipă condusă de Richard Lower, fost profesor al cardialogului sud-african Christian Barnard, pionierul grefelor de inimă. Russel, care vine o dată pe an la Richmond pentru controlul medical, a declarat că se simte foarte bine. Dr. Lower a făcut opt transplanturi : doi dintre pacienți, printre care Russel, se află în viață. Cel de-al doilea, Arthur Gay, vînzător la Washington, a fost operat la 11 august 1973. Ambii pacienți sînt negri.

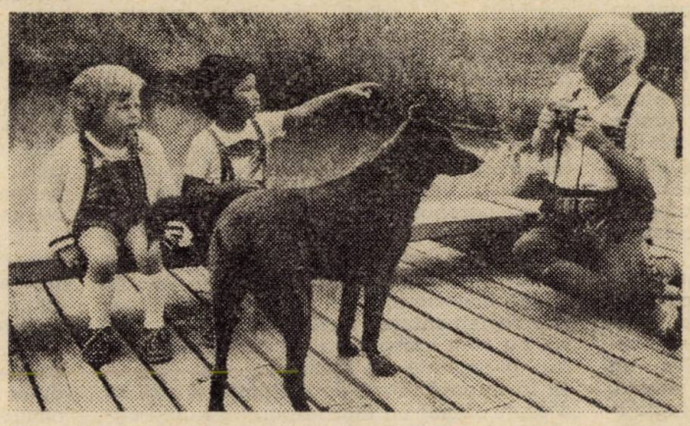

Președintele vest-german Walter Scheel în vacanță, împreună cu fiica sa, Gwendolin (stînga), și fiul adoptiv, Martin

Criză

În timpul luptelor din Cipru, Stavros Niarchos a ordonat să fie îmbarcate pe iahtul „Atlantis" toate valorile (tablouri și obiecte de artă) pe care le deținea pe insula sa particulară, Spetsopolo.

Volume

André Malraux va publica, la editura „Gallimard" din Paris, urmarea „Antimemoriilor", sub titlul „Lazare". Cartea va apare în octombrie și va cuprinde perioada de după 1967, unde se opresc „Antimemoriile". În septembrie, Malraux va publica și un volum dedicat artei : „Irealului", care va fi bogat ilustrat, ca toată seria apărută în colecția „Istoria formelor", aflată sub îngrijirea sa.

Picasso

15 000 de opere semnate : aceasta este, conform unei estimații primare, moștenirea lăsată de Pablo Picasso soției sale și celor patru copii. Desene, sculpturi, gravuri, ceramică, tablouri (mai mult de 700 de picturi de la începutul secolului, pînă aproape de moartea sa) se află în posesia pictorului. Familia Picasso — acum reunită, după numeroase divergențe de moștenire — și statul francez au decis să deschidă un mare muzeu Picasso la Paris.

Manevre

Manevre combinate de mare anvergură ale N.A.T.O. se vor desfășura în Marea Nordului, în a doua jumătate a lunii septembrie, s-a anunțat la sediul N.A.T.O. La acest exercițiu de două săptămîni, codificat „Northern Merger", vor participa forțe terestre, navale și aeriene ale Belgiei, Canadei, Danemarcei, Germaniei federale, Olandei, Norvegiei, Portugaliei, Marii Britanii și Statelor Unite. Exercițiile vor cuprinde acțiuni împotriva submarinelor, punerea de mine și măsuri împotriva minelor, controlul navigației comerciale, precum și intervenții împotriva operațiunilor desfășurate de avioane îmbarcate pe portavioane sau cu baze terestre.

La Debrecen (Ungaria), carnavalul florilor a marcat sărbătorirea Zilei Constituției

Cunoscutul compozitor grec, Mikis Theodorakis, întors la Atena

CIPRU

După reuniunea Consiliului de Securitate

Noua reuniune a Consiliului de Securitate a dominat, în ultima săptămînă, bogata activitate politico-diplomatică din jurul crizei cipriote. Convocată la cererea reprezentantului permanent al Ciprului la Naţiunile Unite, Zenon Rossides, pentru „examinarea urgentă a situaţiei grave" din insulă şi, cu prioritate, a problemei refugiaţilor, ea a coincis cu momentul în care Consiliului urma să-i fie prezentat un raport al secretarului general al O. N. U., Kurt Waldheim, asupra misiunii sale de pace la Atena, Nicosia şi Ankara. Coincidenţa relevă nu numai acuitatea ca atare a problemei refugiaţilor în Cipru (unde, potrivit ultimelor aprecieri, există 225 600 de persoane deplasate dintr-o regiune a insulei în alta), dar şi multitudinea de forme sub care se pot manifesta efectele nedorite ale recurgerii la forţă în relaţiile dintre state.

În legătură cu punctul care a constituit obiectul reuniunii, Consiliul de Securitate a adoptat, la 30 august, o rezoluţie prezentată de Marea Britanie, Franţa şi Austria, apreciată ca urmărind mai ales un obiectiv umanitar şi solicitînd, în esenţă, căutarea de soluţii în problema refugiaţilor, stabilirea de măsuri imediate pentru ajutorarea acestora şi continuarea asistenţei furnizate de instituţiile specializate ale O.N.U. Totodată, părţile sînt chemate să se abţină de la orice acţiuni care ar putea agrava situaţia şi să adopte — individual sau în cooperare unele cu altele — „toate măsurile de natură să promoveze negocieri generale şi fructuoase".

Pe un plan politic mai concret, rezoluţia acordă o importanţă deosebită convorbirilor intercomunitare, ea salutînd, de la bun început, reluarea dialogului între preşedintele interimar al Ciprului, Glafkos Clerides, şi liderul comunităţii turce din insulă, Rauf Denktaş.

Potrivit observatorilor politici, o asemenea prevedere implică speranţa că dialogul intercomunitar se va amplifica şi va reuşi, într-un viitor nu prea îndepărtat, să permită degajarea unui consens cu privire la reluarea negocierilor asupra unei soluţii globale. Aceasta, cu atît mai mult cu cît declaraţii din ultimele zile de la Atena, Ankara şi Nicosia şi chiar dezbaterile din Consiliul de Securitate nu au adus nimic nou cu privire la modul în care părţile implicate văd amorsarea unor eventuale convorbiri de pace.

Reafirmînd poziţia guvernului său în cadrul dezbaterilor premergătoare adoptării rezoluţiei sus-amintite, reprezentantul Ciprului a arătat că o soluţionare completă a crizei, pe baza rezoluţiilor anterioare ale Consiliului de Securitate, implică respectarea independenţei, suveranităţii şi integrităţii teritoriale a ţării, precum şi retragerea trupelor străine de pe teritoriul ei. La rîndul său, delegatul Greciei a arătat că guvernul de la Atena nu respinge principiul negocierilor cu Ankara, dar el nu va accepta o serie de condiţii prezentate anterior şi nici situaţia actuală ca pe o soluţie definitivă. „Guvernul meu — a subliniat reprezentantul Greciei — nu se opune negocierilor cu Turcia, deoarece orice reglementare implică negocieri. Dar noi nu vom accepta propunerile care ne-au fost prezentate la Geneva : una este să fii în imposibilitate de a riposta şi alta să accepţi oficial un fapt împlinit". Luînd cuvîntul în continuarea dezbaterilor, reprezentantul Turciei a arătat că guvernul său este gata să trimită imediat o delegaţie la Geneva, subliniind, pe de altă parte, că problema refugiaţilor „nu poate fi soluţionată decît în cadrul unei reglementări politice globale". Iar aceasta, a spus el, „nu poate fi decît soluţia unui stat cipriot federal, cu două administraţii autonome".

Celelalte intervenţii au abordat, de asemenea, problemele umanitare în discuţie, referindu-se atît la aspectul politic al situaţiei din Cipru, cît şi la cadrul în care aceasta ar putea să fie soluţionată. Reprezentantul U.R.S.S. a reiterat, astfel, propunerea ţării sale privind convocarea, în cadrul O.N.U., a unei conferinţe internaţionale asupra Ciprului, propunere acceptată în principiu de Grecia şi Cipru şi salutată şi de alte ţări ca o contribuţie constructivă la găsirea mijloacelor de soluţionare a crizei. Reprezentantul Franţei s-a referit, în cuvîntul său, la necesitatea „depasionării" crizei şi a unor acţiuni pentru realizarea destinderii în Cipru.

Raportul secretarului general al O.N.U., transmis Consiliului încă înaintea reuniunii din 30 august, atrage şi el atenţia asupra faptului că, în ciuda dorinţei de negocieri exprimate de părţile interesate, situaţia actuală poartă în sine pericolul reluării ostilităţilor şi impune necesitatea urgentă a unor acţiuni hotărîte în direcţia păcii.

O atenţie deosebită acordă raportul secretarului general statutului şi misiunii forţelor O.N.U. pentru menţinerea păcii în Cipru. Sintetizînd declaraţiile făcute în timpul turneului său în regiune, Kurt Waldheim apreciază că „situaţia actuală este diferită de cea existentă în momentul în care mandatul acestor forţe a fost definit" (în 1964). „Este evident — menţionează raportul — că funcţiunile forţei internaţionale a O.N.U. vor trebui să facă obiectul unei noi definiţii". Reafirmîndu-şi intenţia „de a asigura îndeplinirea unui rol util de către U.N.F.I.C.Y.P., în cooperare cu toate părţile", Kurt Waldheim subliniază, totuşi, că între acestea „nu există cîtuşi de puţin un acord complet asupra rolului, metodelor şi obiectivelor" forţelor internaţionale din Cipru. Raportul menţionează că problema respectivă va face obiectul unor consultări între delegaţii de la Naţiunile Unite, urmînd ca forul permanent (Consiliul de Securitate) să se întrunească pentru apropiata ei discutare.

Pe plan intern cipriot, s-au înregistrat, de asemenea, noi luări de poziţie cu privire la situaţia actuală şi la modalităţile de soluţionare a crizei, precum şi încălcări ale încetării focului şi acte de violenţă condamnate de populaţia cipriotă. Referindu-se la situaţia actuală, Ezekias Papaioannou, secretar general al Partidului Progresist al Oamenilor Muncii din Cipru (A.K.E.L.), a subliniat, într-o declaraţie, că reglementarea globală a crizei necesită aplicarea integrală a rezoluţiei 353 a Consiliului de Securitate, din 20 iulie, retragerea forţelor străine de pe teritoriul insulei şi revenirea preşedintelui Makarios în fruntea statului cipriot. Totodată, după părerea A.K.E.L., sînt necesare demilitarizarea totală a insulei, restabilirea ordinii democratice în ţară şi formarea unui guvern de uniune naţională. Luni, observatorii politici au luat cunoştinţă cu regret de amînarea întîlnirii programate între şeful interimar al statului ciprot şi vicepreşedintele Rauf Denktaş, apreciind că, atît pentru transpunerea în viaţă a recentei rezoluţii a Consiliului de Securitate, cît şi pentru soluţionarea problemelor umanitare urgente, sînt necesare contacte permanente între liderii celor două comunităţi din insulă.

Ion Madoşa

În seara zilei de 30 august, în gara Zagreb s-a produs un grav accident de cale ferată. Potrivit ultimelor cifre comunicate presei, numărul morţilor se ridica la 150. Printre ei, se găsesc numeroşi cetăţeni din Turcia, Grecia, R.F.G. şi alte ţări. Echipe de salvare speciale au trecut imediat la înlăturarea cablurilor electrice distruse, pentru ca vagoanele să poată fi ridicate cu ajutorul unor macarale speciale. Potrivit datelor difuzate după şedinţa comună a Consiliului Executiv al R.S. Croaţia şi a Consiliului Executiv al oraşului Zagreb se poate trage concluzia — informează agenţia Taniug — că trenul a intrat în gară cu o viteză de 90—100 km pe oră, deşi viteza era limitată la numai 50 km. Se pare, de asemenea, că s-a produs şi o defecţiune la sistemul de semnalizare. S-a stabilit că întreaga garnitură a trenului a fost distrusă, cu excepţia locomotivei, care, din cauza vitezei, s-a desprins de tren şi a fost propulsată la o distanţă de 500 de metri de locul accidentului. În Croaţia, ziua de 31 august a fost declarată zi de doliu

PRIMA CONFERINȚĂ DE PRESĂ A PREȘEDINTELUI GERALD FORD

Extrase după stenograma oficială

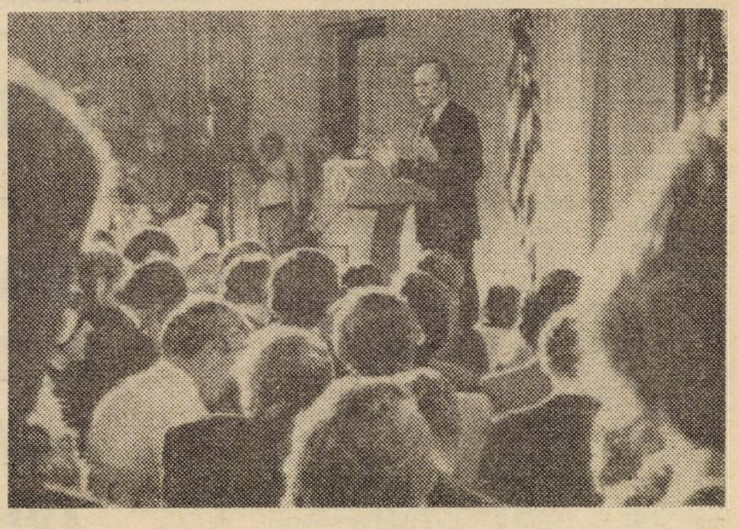

Aspect de la conferința de presă a președintelui Gerald Ford. Tema principală — problemele legate de politica internă

Președintele : Bună ziua, luați loc !

La început, vreau să vă anunț un lucru foarte important și foarte serios. A existat o oarecare confuzie în legătură cu data acestei conferințe de presă. Soția mea, Betty, proiectase prima ei conferință de presă pentru astăzi. Evident, eu proiectasem prima mea conferință de presă tot pentru astăzi. De aceea, conferința de presă a lui Betty a fost amînată.

Am rezolvat acest lucru între noi, în mod calm și organizat. Ea își va amîna conferința de presă pentru săptămîna viitoare, iar, pînă atunci, eu îmi voi pregăti singur micul dejun, prînzul și masa de seară *(animație, aplauze).*

— Domnule președinte, sînteți oare de acord cu guvernatorul Rockefeller că fostul președinte Nixon trebuie să se bucure de imunitate judiciară și, în mod special, ați folosi oare împuternicirea dv. de a acorda grațiere, dacă ar fi necesar ?

— Permiteți-mi să spun, de la început, că am făcut o declarație în această încăpere, la cîteva momente după ce am depus jurămîntul, și, cu acel prilej, mi-am exprimat speranța că fostul nostru președinte, care a adus pace pentru milioane de oameni, o va găsi pentru el însuși. Afirmația făcută de guvernatorul Rockefeller coincide, cred, cu părerea generală și cu punctul de vedere al poporului american. Subscriu la acest punct de vedere. În această situație, eu sînt autoritatea finală. Nu s-au adus acuzații, nu s-a intentat o acțiune de către tribunale, nu a existat o acțiune din partea vreunui juriu și, pînă cînd nu se va întreprinde nici o procedură legală, cred că este neînțelept și inoportun să-mi iau vreun angajament.

— Domnule președinte, există două întrebări de ordin politic : intenționați, în mod precis, să candidați la președinție în 1976 și, în caz afirmativ, îl veți desemna coechipier pe guvernatorul Rockefeller sau veți lăsa această chestiune la libera alegere a Convenției ?

— Voi repeta ceea ce s-a spus în numele meu, că, probabil, voi candida în 1976. Cred că guvernatorul Rockefeller și cu mine alcătuim o echipă bună, dar, firește, aprecierea finală în această problemă va fi aceea a delegaților la Convenția națională.

— Ce intenționați să întreprindeți, în calitate de președinte, pentru a evita noi „cazuri Watergate" ?

— Am arătat că, în primul rînd, vom avea o Administrație deschisă. Voi fi cît mai sincer și mai direct cu putință. Mă aștept ca toți membrii Administrației mele să fie la fel. Politica mea este de a căuta sfaturile unui număr de membri de frunte ai personalului meu. Eu voi lua însă hotărîrile și îmi vor reveni atît reproșurile pentru ele, cît și laudele, după cum va fi cazul.

Într-unul din discursurile mele, după depunerea jurămîntului, am spus deja că nu vor avea loc înregistrări ilegale de convorbiri telefonice.

— Intenționați să aveți un cod de etică pentru ramura executivă ?

— Codul de etică ce va fi urmat va fi exemplul pe care îl voi da.

— Domnule președinte, aveți vreun plan privind măsuri imediate pentru controlul și reducerea inflației, acum, înainte de conferința dv. la nivel înalt cu privire la economie ?

— Noi am anunțat că, în măsura în care este vorba de controlul fiscal, în anul financiar curent guvernul federal va cheltui mai puțin de 300 miliarde de dolari. Aceasta înseamnă o reducere de minimum 5,5 miliarde dolari. Acest lucru, cred, va avea două efecte : în primul rînd, va fi folositor, va determina, în mod substanțial, reducerea împrumuturilor noastre pe piața capitalului, eliberînd mai multe fonduri pentru construcția de locuințe, pentru acordarea de împrumuturi serviciilor de utilitate publică și, în plus, cred că aceasta îi va convinge pe cei ce ar putea avea anumite îndoieli în legătură cu seriozitatea intențiilor noastre.

Dar, între timp, înregistrăm și alte idei de la sindicate, de la patroni, din agricultură, de la o mare varietate de sectoare ale populației noastre, pentru a vedea dacă ele au idei mai bune în vederea cîștigării bătăliei împotriva inflației.

— Domnule președinte, după cum știți, un număr de persoane au pus sub semnul întrebării faptul că dv. vă opuneți unei reveniri la controlul asupra salariilor și prețurilor. Gardiner Ackley — un economist de la Universitatea din Michigan, pe care îl consultați în trecut — a declarat, recent, într-o depoziție în fața Congresului, că, dacă sîntem cu adevărat îngrijorați de inflație, ar trebui să ne gîndim la restabilirea controlului asupra salariilor și prețurilor. Puteți, oare, să prevedeți vreo împrejurare în care ați fi dispus să restabiliți acest control și să-l faceți să dea roade ?

— Nu prevăd nici o împrejurare în care să restabilesc controlul asupra salariilor și prețurilor. Situația este următoarea : în cursul săptămînii trecute, am avut o întîlnire cu conducerile democrată și republicană, precum și cu propriii mei consilieri în domeniul economiei naționale. S-a căzut de acord, în primul rînd, că eu nu voi solicita nici o legislație cu privire la controlul salariilor și prețurilor. Apoi, conducerile ambelor partide au fost de acord că nu există nici un fel de posibilitate ca, în 1974, actualul Congres să aprobe o asemenea legislație. În al treilea rînd, sindicatele și patronatul sînt aproape în unanimitate de acord că, în momentul de față sau în orice împrejurări previzibile, controlul asupra salariilor și prețurilor este neînțelept. În toate aceste împrejurări, este exclus controlul asupra salariilor și prețurilor.

— Guvernele unor state producătoare de petrol și unele carteluri comerciale, printre care „ARAMCO" din Arabia Saudită, își reduc producția de petrol. Ce măsuri intenționați să luați în această privință ?

— Cred că aceasta subliniază foarte clar necesitatea de a accelera toate aspectele proiectului „Independență", cred că aruncă o puternică lumină asupra necesității de a trece mai intens la prospectarea de petrol și gaze, cu scopul de a pune la dispoziția consumatorilor interni mai multe produse de acest fel, cred că scoate în evidență necesitatea de a grăbi procedurile de autorizare a unor noi reactori nucleari și de a lărgi cercetările noastre în domeniul geotermiei și energiei solare, precum și perspectivele în domeniul energiei.

— Domnule președinte, consecințele pozitive ale actualei evaluări a inflației vor necesita cîtva timp pentru a ajunge la nivelul salariaților. Ce sfat ați putea da astăzi salariatului american, care are greutăți în a face față costului vieții ?

— Cred că orice salariat trebuie să-și dea seama că avem o problemă economică gravă, că trecem printr-o inflație — nu însă atît de gravă ca pentru oamenii din multe țări vest-europene — dar salariatul va trebui să urmeze exemplul guvernului federal, care își va strînge cureaua și, ca și acesta, va fi nevoit să calculeze cu mare grijă fiecare bănuț pe care îl cheltuiește.

— În legătură cu bugetul federal, programele sociale interne vor trebui să suporte întreaga povară a luptei inflaționiste sau este posibil să se facă ceva economii din bugetul apărării ; în caz afirmativ — cît ?

— Nici un buget al nici unui departament nu este sacrosanct, iar acest lucru include și bugetul apărării. Dacă în bugetul

apărării există fonduri inutile, ele trebuie reduse de către Congres sau eliminate de ministrul apărării. De asemenea, bugetele tuturor celorlalte departamente trebuie examinate cu atenție, astfel încît să poate fi depistate și eliminate orice surplusuri și programe marginale.

— Ați acordat inflației cea mai înaltă prioritate. Dispuneți de o listă de priorități și, în caz afirmativ, ce vine pe locul al doilea ?

— Ei, bine, inamicul public numărul unu, și pe care trebuie să-l distrugem, este inflația. Dacă vom avea grijă de această chestiune și vom readuce economia noastră pe calea spre un viitor sănătos, cred că, din celelalte programe sau probleme interne ale noastre, cea mai mare parte va fi rezolvată. Nu vom avea un procent ridicat de șomeri. Vom avea ample posibilități de locuri de muncă. Vom acorda, cred, mai mari posibilități minorităților pentru a obține slujbe. Dacă vom putea combate inflația — iar acest lucru îl vom încerca și cred că vom avea un program bun — majoritatea celorlalte programe interne ale noastre vor fi îndeplinite.

— În lupta dv. împotriva inflației, ce intenționați să întreprindeți în privința viitoarelor majorări ale salariilor federale?

— Nu mi-am format încă o părere, recomandarea nu mi-a parvenit.

— Cînd așteptați să fie reluate convorbirile SALT ? Există oare vreun dezacord în cadrul Pentagonului, al Departamentului de Stat și al altor organisme în privința poziției noastre ?

— În prezent, se depun eforturi pentru a aduce Ministerul Apărării, Departamentul de Stat și pe alții la același numitor pentru elaborarea unei rezoluții referitoare la poziția Statelor Unite privind SALT-II. Această hotărîre va fi luată în viitorul relativ apropiat. Nu cred să existe vreo dificultate fundamentală care să nu poată fi rezolvată pe plan intern, în cadrul guvernului nostru. Cred că secretarul de stat Kissinger se va întîlni cu reprezentanți ai Uniunii Sovietice în viitorul apropiat, cred că în octombrie, dacă memoria nu mă înșală, iar noi vom acționa atunci pe baza unui calendar pentru a încerca să negociem SALT-II. Cred că un acord negociat adecvat și eficient de limitare a armelor strategice ar corespunde celor mai bune interese ale noastre, ale Uniunii Sovietice și ale unei situații internaționale stabile.

l'Unità
ROMA

SPANIA: ÎNCOTRO PRIVEȘTE ARMATA

CUM ÎNFRUNTĂ marea burghezie spaniolă criza franchismului și cum se integrează în luptele interne care s-au declanșat la nivelul puterii de stat ? Este una din întrebările care se pun azi la Madrid celui care încearcă să sondeze perspectivele post-franchismului. Vorbim cu un important exponent al lumii financiare, strîns legat de marile interese americane în Spania. Ne roagă, din serioase motive de oportunitate politică, să nu-i citățm numele, ca să nu mai vorbim de interesul său de a da un interviu ziarului „L'Unità".

Semnificativ este că această convorbire s-a desfășurat concomitent cu constituirea juntei democratice din Spania, în cadrul căreia sînt prezenți, alături de comuniști și un larg cerc de forțe politice democratice, exponenți ai capitalului industrial și financiar spaniol.

O aripă importantă a marii burghezii spaniole, pilon tradițional al franchismului, apare astfel orientată spre o evoluție căreia nu i s-au definit încă limitele deschiderii democratice : tentativa de a ajunge la o graduală „reformă" a regimului în sens liberal, din interiorul său, prin intermediul succesiunii lui Juan Carlos sau o ruptură clară cu regimul printr-o distanțare de Juan Carlos și, deci, o convergență cu formula juntei, alături de o opoziție de stînga ? Aceasta este răscrucea capitală la care se află forțele capitalului spaniol. Pentru o opțiune, decisivi vor fi alți doi factori : atitudinea armatei, pe de o parte, și capacitatea de inițiativă a maselor populare, pe de alta.

Armata a fost, împreună cu biserica, un alt pilon hotărîtor al regimului. E binecunoscut faptul că biserica s-a distanțat net de regim, ajungînd la a cere, într-un document al conferinței episcopale, de acum doi ani, „iertare" poporului spaniol pentru „păcatele" comise de ea în timpul războiului civil. Un cuvînt important, dacă nu definitiv, se așteaptă acum de la armată, care, în aceste săptămîni, pare a fi traversată de un profund seism. O demonstrează, mai ales, faptul că se așteaptă publicarea unui document politic al „juntelor militare" (Juntas militares), constituite recent.

Ce sînt exact „juntele militare" nu se știe încă. Sînt, însă, certe orientarea lor democratică și hotărîrea lor de a împiedica o nouă tentativă autoritară în interiorul regimului. Neîndoios că evenimentele portugheze au jucat un rol hotărîtor, nu numai asupra cadrelor medii și intermediare, ci chiar la nivelul cel mai înalt. Este semnificativ, în acest sens, că la două reuniuni succesive elementele „ultras" au fost izolate chiar la nivelul forțelor armate : toți „los capitanes generales" (căpitanii generali) ai diverselor provincii, în afara celor din Madrid și Valladolid, s-au pronunțat, mai întîi, împotriva îndepărtării din postul de șef al Marelui Stat Major a generalului Diez Alegria, hotărîtă de Franco, și apoi — în timp ce „El Caudillo" se afla internat în clinică — împotriva unei intervenții directe, solicitată de grupările cele mai reacționare, pentru condiționarea sau chiar înlăturarea guvernului Arias Navarro.

În acest context, în prim plan se află figura generalului Diez Alegria. Frate al celebrului iezuit, el nu s-a amestecat prea mult în luptele interne ale regimului, în afara episodului din decembrie anul trecut cînd, se spune, în ziua asasinării lui Carrero Blanco, a contribuit la blocarea loviturii elementelor „ultras" care au încercat, fără succes, să-și impună propria lor linie, profitînd de incertitudinea ce a durat cîteva ore. Azi, Diez Alegria își păstrează intact ascendentul său asupra unei mari părți a ofițerilor. În ziua destituirii sale, în discursul de despărțire adresat colaboratorilor, a pronunțat fraze dure la adresa regimului franchist, fraze ce n-au fost încă publicate. Totuși, discursul său a fost reprodus și difuzat clandestin în rîndurile armatei. Generalul, care e cunoscut pentru strînsele sale legături cu americanii și pentru prietenia sa personală cu generalul Spinola, poate reprezenta un punct de referință pentru noile tendințe care s-au maturizat în interiorul forțelor armate, în cadrul cărora „juntele militare" reprezintă aspectul cel mai semnificativ.

Rolul armatei poate fi evocat și în legătură cu atenția cu care la Madrid sînt urmărite evenimentele portugheze. Cartea lui Spinola este un best-seller expus în toate librăriile și în aproape toate edițiile. Ziarele și radio-ul continuă să acorde spații largi evoluției situației din Lisabona vecină și, în egală măsură, știrilor ce sosesc din Grecia. Ceea ce se petrece în zona mediteraneeană și în țările vecine exercită o atracție care, pe de o parte, pune în

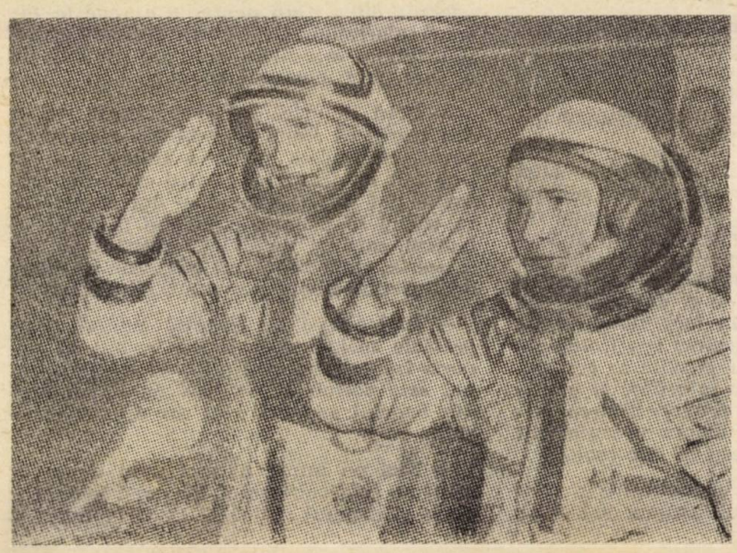

Cei doi cosmonauți sovietici, Ghennadi Sarafanov și Lev Demin care, timp de două zile, au efectuat experiențe tehnice și științifice în spațiul cosmic, la bordul navei „Soiuz-15, au aterizat lin pe un teren situat la 48 km sud-vest de orașul Țelinograd

evidență izolarea franchismului la nivel internațional și, pe de altă parte, subliniază indirect rolul ce poate fi jucat de diverși protagoniști în perspectiva unei evoluții pe care toți o consideră iminentă.

În acest context, apar tot mai contrastante cu realitățile țării luptele interne la nivelul puterii franchiste (diverse surse le subliniază ascuțimea) tocmai pentru faptul că partida în curs este, de astă dată, decisivă pentru viitorul regimului și al Spaniei de după Franco. O recunoaștere oficială a „golului" puterii a avut loc la 20 iulie — ziua în care Franco era grav bolnav — cînd primul ministru Arias Navarro a decis unilateral să-i atribuie lui Juan Carlos puterile de șef al statului ad interim, asumîndu-și responsabilitatea de aplicare a articolului 11 din Legea organică (cel care reglementează succesiunea). Din acel moment, conflictul, de multe luni latent, s-a manifestat în toată amploarea lui. Care-i sînt termenii ? În favoarea familiei lui Franco — sprijinită de elementele „ultras" ale armatei (printre care figurează generalii Campano, căpitan general al Madridului, Iniesta Cano, fost comandant al Gărzii civile și actualul candidat al extremei drepte la postul de ministru al armatei, și Garcia Rebull) și de exponenții Falangei (printre care Blas Pinar, șeful „forței noi", gruparea cea mai reacționară, și Giron, unul din părinții războiului civil) — acționează o serie de factori. Printre aceștia, deloc secundară este menținerea unui patrimoniu financiar acumulat în peste 30 de ani (se vorbește de o uriașă sumă de bani numai în Spania, fără a număra o alta depusă în străinătate). O situație analogă și în ce privește principalii exponenți „ultras", legați, ca în cazul lui Giron, de familia lui Franco prin mari operațiuni financiare și manevre speculative, ca, de pildă, urbanizarea de pe toată Costa del Sol.

Prințul apare tot mai nehotărît, oscilează între Arias Navarro și familia lui Franco, pare incapabil să-și asume pînă la capăt puterea și responsabilitatea politică, relevînd fragilitatea opțiunii acelora care speră să deschidă prin el calea unei evoluții democratice a regimului. Evenimentele din aceste zile dau, așadar, dreptate acelor forțe care văd în Juan Carlos tentativa de stăvilire a procesului democratic și menținerea intactă a structurilor statului franchist.

Marco Calamai

Neue Zürcher Zeitung

A OPTA CONFERINȚĂ A O. C. A. M.

DE CURÎND, a luat sfîrșit cea de-a opta Conferință la nivel înalt a organizației O.C.A.M. care s-a desfășurat la Bangui, capitala Republicii Africa Centrală.

O.C.A.M. a fost înființată în anul 1965 la Nouakchott (Mauritania), ca succesoare a altor diferite grupări de state francofone, foste colonii franceze. Situația a devenit critică în anul 1973 cînd, după Mauritania, au părăsit organizația Madagascarul, Camerunul și Ciad.

Proiectata conferință la nivel înalt, care urma să aibă loc la Dakar, în decembrie 1973, a trebuit să fie contramandată. Actuala conferință de la Bangui ar fi trebuit să aibă loc încă în luna ianuarie, dar a fost amînată pentru iunie și s-a ținut abia în august. Dacă a avut loc, totuși, aceasta se datorește călătoriilor întreprinse de președintele Senghor și de secretarul general al organizației, senegalezul Falilou Kane.

La conferința O.C.A.M. au participat șapte șefi de stat. Ca rezultat esențial se poate menționa faptul că dorita depolitizare, preconizată demult, va fi transpusă în fapt acum. Centrul de greutate al activității O.C.A.M. se va afla în viitor mai degrabă în domeniile tehnic și cultural. În ce privește reforma structurilor, la care se aspiră, trebuie menționat, în primul rînd, că, pe viitor, Consiliul ministerial va dispune de mai mari puteri. Se adaugă la aceasta faptul că instituțiile specializate ale O.C.A.M. vor dispune pe viitor de o mai mare autonomie pe plan tehnic, administrativ și financiar. Sediul organizației a fost mutat la Bangui.

Pe plan economic, s-a hotărît înființarea unui „fond de garanție" care va servi mai multor obiective. Pe de o parte, el va asigura funcționarea organizației, iar, pe de alta, va crea baza „unei colaborări eficiente pe plan economic și financiar între țările membre". Totodată, se vor da garanții investitorilor străini și se va crea posibilitatea unor ajutoare pentru statele care au suferit de pe urma calamităților naturale. Acest fond va fi alimentat, în special, de Coasta de Fildeș, Senegal și Gabon.

În ce privește lărgirea organizației, șefii de stat au luat două hotărîri importante cu privire la politica de cadre. A fost numit noul secretar general, Régis Fanchet, din Mauritius, care, avînd zone de limbă franceză și engleză, constituie o punte ideală între cele două zone lingvistice din Africa. Se speră în numirea unei personalități din insulele Seychelles, din Oceanul Indian.

Noul președinte în funcțiune al organizației a fost ales generalul Juvenal Habyalimana din Ruanda. Și această măsură este abilă, întrucît Ruanda a fost colonie belgiană, iar, astăzi, ea încearcă să-și întărească relațiile cu Burundi și Zair, care și ele au fost colonii belgiene, precum și cu țările vecine de limbă engleză din Africa de est.

Se aud glasuri care afirmă că reuniunea la nivel înalt de la Bangui a fost de importanță istorică. În orice caz, O.C.A.M. a ieșit din această conferință consolidată și plină de un nou avînt.

jeune afrique

ALGERIA: UN IMPRESIONANT POTENȚIAL PRODUCTIV

CEL DE-AL DOILEA PLAN cvadrienal algerian (1974—1977), așa cum a fost prezentat recent de secretarul de stat al planificării, Abdallah Khodja, impresionează prin amploare. În decurs de patru ani, se prevede ca producția să crească cu 55 la sută. Ritmul de creștere — minimum 10 la sută pe an — reamintește ritmurile japoneze dinainte de criza energetică. Obiectivul va fi atins datorită unor investiții de ordinul a 85—110 miliarde dinari algerieni.

Planificatorii algerieni dau dovadă, în elaborarea planului, de strictă fidelitate față de marile opțiuni ale anului 1966, anul care a marcat adevăratul demaraj al planificării economice în Algeria, odată cu lansarea planului trienal (1967—1969). Conștienți de caracterul efemer al izvorului de bogății reprezentat de petrol, strategii algerieni intenționează să folosească din plin șansa unui răgaz de o generație sau cel mult două. Utilizarea acestui răgaz pentru „betonarea platformei de lansare" a economiei pînă în 1980 devine un laitmotiv al filozofiei economice algeriene.

„Pluton"

Statul Major al armatei terestre a prezentat, recent, pentru prima oară, deputaților membri ai Comisiei apărării naționale și presei arma nucleară tactică „Pluton". Al treilea regiment de artilerie de la Mailly-le-Camp (Aube) a fost dotat cu această armă, urmînd ca, pînă în 1977, să fie înzestrate cu aceeași armă alte cinci regimente din sudul Franței. În total, aproximativ 40 de tancuri AMX-30 vor putea lansa proiectile de acest tip. Ordinul de tragere nu poate fi dat decît de președintele republicii.

Fiecare din cele șase regimente va fi dotat cu șase lansatoare de rachete „Pluton" și cu un depozit mobil de arme nucleare. Un canal de informații direct, pentru transmiterea consemnelor și a ordinului de tragere pe o rază de aproximativ 100 km, leagă fiecare vehicul lansator de punctul de comandă al corpului de armată.

„Folosirea unei asemenea arme tactice — a explicat generalul de brigadă Matty, comandant general adjunct al armatei I — nu poate fi hotărîtă decît de către șeful statului, în condiții identice cu folosirea forțelor nucleare strategice. Controlul centrelor nucleare este asigurat prin măsuri de precauție luate în incinta depozitelor și prin existența, în cadrul regimentelor, a unor grupuri speciale de securitate, care depind direct de guvern".

Bomba rachetei „Pluton" are o putere de 10 sau 25 kilotone. Ea explodează la 300 sau 400 metri altitudine.

(După **Le Monde**)

Singurul mijloc pentru cîştigarea acestei curse contra timpului este industrializarea. Cu condiţia, însă, ca industrializarea să nu se realizeze cu uzine demodate înainte chiar de a fi inaugurate. Numai că tehnologia de avangardă costă scump şi algerienii vor trebui să plătească printr-o severă austeritate edificarea marilor complexe industriale de la Arzew, Skikda, Annaba sau Setif. Domeniile social, agricol şi problema mîinii de lucru, fără a fi sacrificate, cum s-a afirmat prea des, ocupă, este adevărat, un loc mai puţin marcat decît industria, care absoarbe 45 la sută din investiţii. În fiecare din aceste domenii, actualul plan aduce modificări realiste. Prima inovaţie pe care o va reţine orice algerian : consumul pe cap de locuitor trebuie să crească rapid (7 la sută pe an). La 1 ianuarie 1974, a intrat în vigoare asistenţa medicală gratuită. Aceasta nu înseamnă, însă, că serviciile medicale sînt astăzi asigurate în mod echitabil pe întreg teritoriul naţional. De aceea, s-a prevăzut un efort considerabil în acest domeniu, astfel încît, la sfîrşitul planului cvadrienal, să existe cîte un dispensar la 3 000—7 000 locuitori şi o policlinică la 20 000—25 000 locuitori.

Investiţiile pentru construcţia de locuinţe sînt, de asemenea, foarte importante — 7 la sută în ansamblu. Peste 50 000 de locuinţe vor fi date anual în folosinţă, ceea ce va plasa Algeria în fruntea ţărilor „lumii a treia" în ce priveşte construcţia de locuinţe.

Pentru prima oară în scurta istorie a planificării algeriene, un plan a putut fi elaborat fără a fi limitat de vreo constrîngere financiară. Algeria este în măsură să finanţeze, fără dificultăţi majore, investiţiile prevăzute de plan. Datorită naţionalizărilor din februarie 1971, SONATRACH, care comercializează direct patru cincimi din producţia petrolieră algeriană, recuperează o parte însemnată a rentei miniere care, în alte ţări (Arabia Saudită, Kuweit, Emirate) rămîne în mare măsură în mîinile companiilor concesionare. Suma încasată pe un baril este, deci, mai importantă în Algeria decît în alte părţi. Ea ar urma să crească anual cu 15 la sută pe perioada executării planului, ceea ce va compensa eroziunea monetară. În ce priveşte producţia petrolieră, ea ar trebui să atingă 65 milioane tone în 1977. Finanţarea externă nu va juca, astfel, decît un rol marginal şi, începînd din 1977, vor avea loc rambursări anticipate. Unul din semnele acestei situaţii financiare favorabile sînt rezervele în devize ale Băncii centrale din Algeria, care depăşesc suma de 14 miliarde dinari. Pe de altă parte, Algeria va putea oricînd să se împrumute, în caz de nevoie, la deţinătorii de dolari din Orientul Apropiat. Încă în aprilie 1974, Banca naţională a Algeriei a împrumutat 80 milioane de dolari de la Kuweit, cu o dobîndă net inferioară celei de pe piaţa euro-dolarului. Banca mondială i-a acordat, de asemenea, ajutoare importante.

Eliberată de constrîngerea financiară, economia algeriană continuă să fie supusă altor constrîngeri greu de evaluat cu precizie. Autorii planului au fixat un ritm de creştere minimal de 14 la sută. Cu timpul, eforturile suplimentare ar putea fi anihilate din două motive. În primul rînd, mijloacele de realizare, disponibile în domeniul construcţiilor şi lucrărilor publice, sînt solicitate de toate celelalte sectoare ale economiei : industrie, infrastructură, agricultură, drumuri. Mîna de lucru calificată (zidari, arhitecţi), materiile prime (ciment) cunosc deja o situaţie apropiată de penurie. În al doilea rînd, capacitatea de organizare. Investiţii atît de masive ca cele prevăzute de plan presupun existenţa unui număr mare de cadre, atît la nivelul de pregătire (birouri de studiu), cît şi la cel al punerii în aplicare şi gestiunii. Or, şi aici situaţia este deficitară.

Pentru a depăşi aceste impedimente, planificatorii îşi pun mari speranţe în formarea de cadre. Pregătirea celui de-al doilea plan cvadrienal a avut un caracter mult mai descentralizat decît în cazul planului precedent : colectivităţile locale şi-au inventariat nevoile ; ministrul de interne a făcut, împreună cu secretarul de stat al planificării, numeroase turnee prin ţară în 1972 şi 1973 pentru a asocia comunele şi vilayaturile la elaborarea planului. Alături de cele 320 de proiecte industriale de dimensiune naţională, care vor fi lansate de stat sau societăţi naţionale, există nu mai puţin de 600 de asemenea proiecte, care vor fi încredinţate spre executare colectivităţilor locale. Totodată, 200 de comune rămase în urmă vor face obiectul unor planuri speciale.

Formarea accelerată a cadrelor reprezintă un alt mijloc pentru a depăşi dificultăţile. În prezent, anual, pe porţile şcolilor şi institutelor ies circa 200 de tineri ingineri. În 1977, numărul lor va atinge cifra de 600—700 ; numai în industrie, 16 000 de cadre vor urma cursuri de pregătire. Numărul universităţilor va creşte de la 3 la 7.

La sfîrşitul celui de-al doilea plan cvadrienal, economia algeriană va dispune de un potenţial productiv impresionant la scara Africii şi a „lumii a treia".

Jean-Pierre Séréni

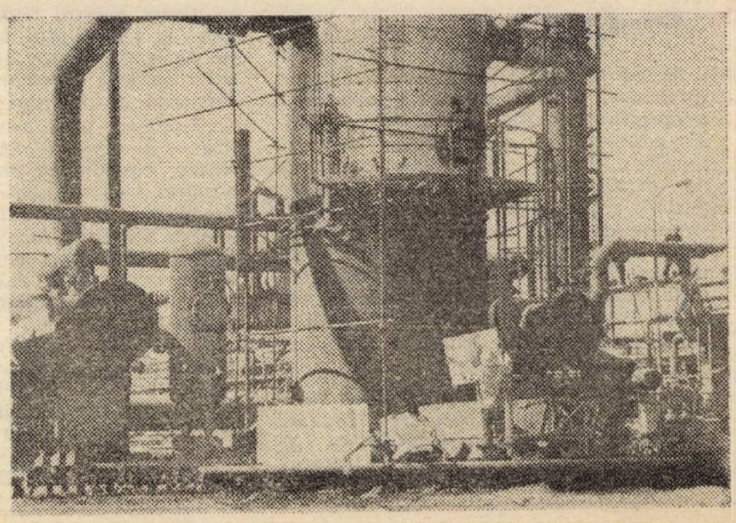

Uzina pentru prelucrarea hidrocarburilor de la Arzew

PROFIL

CONSTANTIN CARAMANLIS

primul ministru al Greciei

Constantin Caramanlis care, în noaptea de 23 spre 24 iulie, depunea jurămîntul de prim-ministru al unui guvern civil de uniune naţională, s-a născut în anul 1907. După studii de drept, devine avocat în 1932 şi debutează în cariera politică în 1935, ca membru al Partidului populist. Rămas în afara cadrului politic în timpul dictaturii generalului Metaxas (1936—1941) şi în timpul ocupaţiei hitleriste a Greciei, el ajunge, în 1946, în postul de ministru al muncii, deţinînd, apoi, succesiv, portofoliile transporturilor (1947), prevederilor sociale (1948—1950), apărării naţionale (1950—1952), lucrărilor publice (1952—1954) şi comunicaţiilor (1954—1955).

La 5 octombrie 1955, regele Paul al Greciei l-a însărcinat pe Constantin Caramanlis cu formarea guvernului, pe care îl va conduce timp de opt ani. La puţin timp după numirea lui în funcţia de prim-ministru, fondează o nouă mişcare politică — „Uniunea Radicală Naţională" (E.R.E.) — pe care o prezintă la alegerile din februarie 1956.

După victoria în alegeri a partidului său, formează un al doilea guvern, care va deţine puterea pînă la 2 martie 1958, dată la care demisionează, întrucît nu obţine sprijin în legătură cu proiectul unei legi electorale. Demisia lui provoacă dizolvarea Camerei şi noi alegeri, în urma cărora iese din nou învingător şi, la 17 mai 1958, formează cel de-al treilea guvern al său de centru, pe care îl va conduce pînă la alegerile legislative din 1963, cînd principalul obiectiv al politicii sale din acel moment — modificarea Constituţiei în sensul unei întăriri a puterilor executivului — nu se bucură de succes. În 1963, pleacă la Paris, unde rămîne pînă la recenta sa revenire în Grecia.

Îndată după revenirea în Grecia, el a întrunit liderii politici şi personalităţile reprezentative, reuşind să formeze un guvern civil, în a cărui componenţă intră reprezentanţi ai Uniunii de Centru, Uniunii Radicale Naţionale şi tehnocraţi.

Mafia, Ndrangheta și Camorra (I)

Paul Gheorghiu, Iași. După cel de-al doilea război mondial, alături de cunoscuta și terifianta Mafie, își fac apariția în Italia și alte organizații criminale. Față de prima, însă, care este preocupată mai ales de așa-zisul „război al imobilelor", noilor organizații — „Ndrangheta", „Camorra" — le sînt specifice asasinatele, corupțiile, răpirile, traficul de stupefiante etc. Italia — scrie corespondentul agenției France Presse, Jean Virebayre, după relatarea căruia vă furnizăm informațiile cerute — s-a transformat într-un imens cîmp de bătălie, o prăjitură-gigant din care fiecare încearcă să-și oprească partea cea mai mare.

„Ndrangheta" este o organizație calabreză specializată în răpiri de mari proprietari, eliberați de cele mai multe ori pentru o răscumpărare „rezonabilă". Ea este compusă din bande independente, fiecare fiind condusă de către un șef și nerecunoscînd autoritatea altcuiva. Ea își întinde influența mai ales în Calabria, dar, în ultimii ani, „Ndrangheta" și-a deplasat activitățile și către nordul Italiei.

„Camorra", în schimb, este limitată la regiunea Neapolelui, activitățile sale reducîndu-se mai ales la traficul de țigări. Foarte puternică în perioada de după război, ea este astăzi mai mult sau mai puțin în solda corsicanilor și marseiezilor, izgoniți din sudul Franței de lupta împotriva drogului. Această „înstăpînire" nu s-a petrecut, de altfel, fără vărsare de sînge, ceea ce a făcut ca Neapole să fie numit „Chicago-ul anilor treizeci".

În acest timp, Mafia, care are un control politic în Sicilia occidentală, se dedică speculațiilor imobiliare, foarte rentabile. Procesul este simplu. Deputații sicilieni hotărăsc crearea unei zone urbane, într-un anume loc. Terenul, deja aflat în posesia Mafiei, este revîndut comunei la un preț foarte ridicat. În același timp, populația continuă să-și plătească datoriile „onorabilei societăți". Dar această ocupație rentabilă nu este singura pentru Mafia, care controlează toate traficurile de mari proporții. În întreaga Sicilie, sîngele celor care se opun, al „refractarilor", curge din abundență și fără pericolul pedepsei. Nici în S.U.A., Lucky Luciano, Franck Coppola, Nicola Gentile și Joe Adonis, noii șefi, n-au fost vreodată atît de puternici.

Lucky Luciano a fost primul care și-a părăsit insula natală. El și-a deplasat centrul activităților sale la Neapole, unde și-a instalat „statul major". Dîndu-și seama primul de rentabilitatea drogului, el organizează un fructuos trafic cu S.U.A. Va sucomba, însă, de o criză cardiacă pe aeroportul din Neapole, în 1962, în timp ce își aștepta un „onorabil" corespondent.

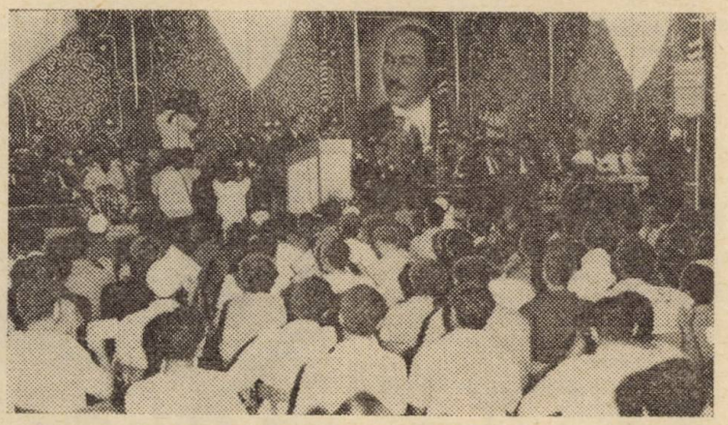

Ion Stanciu, Hunedoara. Primul vicepremier al guvernului egiptean, Abdel Aziz Hegazy, a inaugurat, recent, în numele președintelui Anwar Sadat, darea în exploatare a convertizoarelor de oțel de la Complexul siderurgic din localitatea Heluan și a celui de-al treilea furnal construit aici. **În imagine :** primul vicepremier egiptean adresîndu-se participanților la ceremonia organizată cu acest prilej.

Valentin Cristescu, com. Bolintin, jud. Ilfov. Într-adevăr, Abba Eban nu mai face parte din guvernul israelian condus de Yitzhak Rabin. Iată și datele biografice pe care ni le cereți. S-a născut în 1915, la 5 februarie, și a studiat în Anglia, absolvind — în 1938 — cursurile de limbi clasice și orientale de la Universitatea Cambridge. În anul 1939, a fost mobilizat în armata britanică. Devenind, în 1942, comandant de stat major, a fost trimis la Ierusalim ca ofițer de legătură la comandamentul Orientului Apropiat.

Demobilizat în septembrie 1946, Abba Eban rămîne, totuși, la Ierusalim și, în aprilie anul următor, pleacă la New York ca membru al delegației Agenției Evreiești la O.N.U. În mai 1948, Eban vorbește pentru prima oară la Națiunile Unite și-și exprimă opoziția față de un proiect privind înlocuirea planului de împărțire a Palestinei printr-un regim de tutelă. Numit reprezentant al Israelului pe lîngă O.N.U., el este ales, în 1953, vicepreședinte al Adunării Generale. Din 1950, devenise și ambasador în Statele Unite. În 1959, este ales membru al celui de al 4-lea Knesset (Parlamentul israelian) fiind apoi ministru fără portofoliu în cabinetul lui Ben Gurion. În 1960, este ministru al educației și culturii, calitate pe care o deține timp de trei ani. În iunie 1963, în guvernul condus de Levi Eshkol, este numit vicepremier, iar în ianuarie 1966 preia portofoliul afacerilor externe pe care îl va deține pînă în primăvara acestui an. Abba Eban este Doctor Honoris Causa al Universităților din New York, Boston, Maryland, Brandeis, Cincinatti și al Institutului de Studii Evreiești din Chicago. Totodată, a scris numeroase studii și cărți despre probleme sociale și culturale ale Orientului Mijlociu.

„Aginter"

Ion Ionescu, Satu-Mare. Grupuri neofasciste există, acționează și complotează nu numai în Italia. La 22 mai, în cartierul Lapa, din Lisabona, un comando al forțelor armate descindea la sediul unei misterioase agenții de presă, „Aginter", unde avea să confiște dosare, material de fabricare de pașapoarte false și documente, probînd că această agenție se ocupa de cu totul alte activități decît informarea de presă. Săptămînalul portughez „Expresso" dezvăluie detalii care, în cazul confirmării lor, dau evenimentului o dimensiune politică internațională. Se pare că dosarele „Aginter", depozitate astăzi în fortăreața Caxias, aparțin unei organizații neofasciste internaționale în care fosta poliție politică salazaristă, P.I.D.E., era implicată alături de diverse mișcări de extremă-dreaptă din Franța, Italia și Spania. Agenți ai C.I.A., dezvăluie „Expresso", ar fi, de asemenea, amestecați. Statutele organizației — redactate în franceză, portugheză și engleză — ar fi fost, de asemenea, descoperite și, o dată cu ele, și lista principalilor ei conducători. Președintele „Aginter" ar fi un anume Yves Guerinserac, supranumit Guillon, Herlou și Eriou și care, potrivit săptămînalului portughez, s-ar afla în spatele unor atentate neofasciste comise în Italia, în special la Milano (1969), și la Paris, în 1968. Acum „Aginter" — scrie „Expresso" — s-ar fi instalat în Spania, în apropiere de Alicante, unde își are sediul organizația „Paladin". Potrivit săptămînalului portughez, agenția „Aginter" și-a consacrat o mare parte a activității recrutării de mercenari pentru Africa.

Ioana Zaharescu, Constanța. Vă prezentăm **o imagine** de la sosirea pe aeroportul din Lima a comandantului Raul Castro Ruz, viceprim-ministru și ministru al forțelor armate revoluționare al Republicii Cuba, întîmpinat de generalul de divizie Edgardo Mercado Jarrin, primul ministru și ministrul apărării al Republicii Peru.

Familia Kennedy (VIII)

Sergiu Tofan, Galaţi ; Aura Dinescu, Braşov ; Nicolae Stoica, Tecuci ; Viorica Neagoe, Adriana Mironescu, Bucureşti ; Ilie Călugăru, Bistriţa ; Sorina-Alina Tuneţu, Sebeş-Alba ; Vasile Nicoară, Bucureşti.

Senatorul, înconjurat de un grup de colaboratori, fotografi, funcţionari ai hotelului, se opreşte să strîngă mîna unui chelner cu vesta albă. Strînge apoi alte mîini... Un tînăr se apropie. Nimeni nu-l ia în seamă. Poartă un bluzon şi bluejeans. Datorită tenului şi părului, pare un latino-american sau filipinez. Un chelner îşi va aminti că-l remarcase: tînărul şedea de o bucată de vreme acolo şi întrebase «Senatorul va trece pe aici ?» Nimeni nu ştia şi chelnerul nu găsise anormală întrebarea.

La 1,20 metri de Robert Kennedy, tînărul scoate un revolver, pune cotul drept pe tejghea şi trage ; Robert Kennedy ridică braţele pentru a-şi proteja chipul, dar e deja prea tîrziu. Se prăbuşeşte ; din cap îi ţîşneşte sînge. Doi funcţionari ai hotelului, Karl Vecher şi Eddy Minasian, îl înşfacă pe asasin, care continuă să tragă. Intervin şi scriitorul George Plimpton, un colaborator al lui Kennedy, apoi Bill Barry, Rafer Johnson şi Roosie Grier. Cinci alte persoane sînt atinse de arma asasinului, care continuă să tragă. În cele din urmă, Johnson reuşeşte să ia revolverul.

— De ce ai făcut asta ? De ce ? întreabă el.

Necunoscutul se zbate, dar e ţinut zdravăn.

— Am o explicaţie, lăsaţi-mă să explic, bîiguie el.

Aproximativ cincizeci de persoane se aflau în oficiu. Robert Kennedy se afla întins pe solul cimentat ; avea partea dreaptă a feţei însîngerată, buzele i se întredeschideau ca şi cum încerca să spună ceva. I s-au scos vesta şi cravata, i s-a desfăcut cămaşa. Un preot care pune o carte de rugăciuni în mîinile lui Robert spune :

— Nu de preot, ci de doctor are nevoie.

Fotografi şi cameramani se împing ca să ocupe un loc mai în faţă. Faptul îl revoltă pe Jesse Unruh, «manager» al campaniei «R.F.K.» în California, care loveşte pe unul din ziarişti. Ethel, ţinută la început la distanţă de Roosevelt Grier, încearcă să înainteze în mulţime. Îngenunchează lîngă soţ, îi murmură ceva la ureche, îndepărtează un alt paznic.

— Nu-i ridicaţi capul, chemaţi un medic.

Un bărbat îşi scoate vesta şi încearcă să-i facă vînt rănitului. Un altul îi pune sub ceafă o pungă cu gheaţă. Cercul de oameni se restrînge.

— Plecaţi, strigă Ethel, vă rog îndepărtaţi-vă, lăsaţi-i aer să respire.

Bill Barry şi alţi cîţiva împiedică intrarea altor curioşi în sală. În sala de bal, nimeni nu a auzit împuşcăturile, dar aproape imediat se răspîndeşte ştirea groaznică. Sala «Embassy» răsună de un vacarm îngrozitor : urlete stridente, plînsete isterice acoperă comentariile radioreporterilor. Stephen Smith, cumnatul lui Robert Kennedy (este soţul surorii sale Jean), ia microfonul şi impune linişte în sală. Ordonă evacuarea ei şi cere un medic. În cîteva secunde, trei medici se prezintă în oficiu.

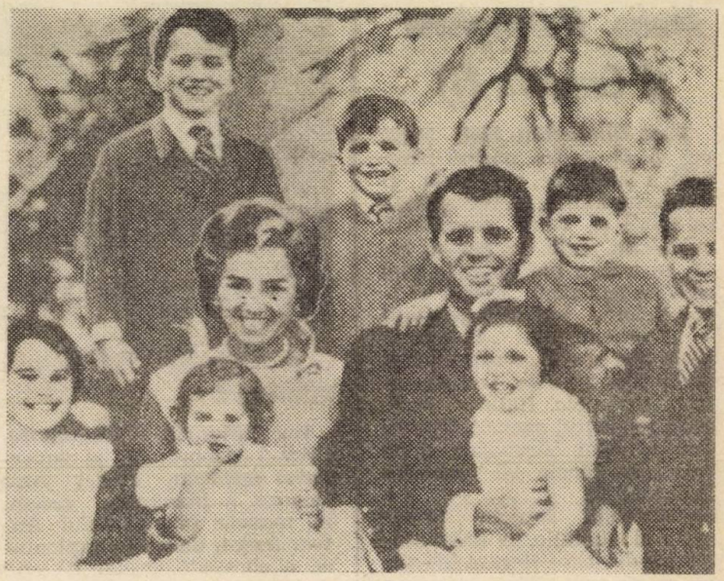

Ethel şi Robert Kennedy cu o parte din cei 11 copii. În spatele părinţilor : Robert jr., David, Michael ; aşezaţi : Kathleen, Kerry şi Courtney ; la dreapta : Joseph

Agenţii poliţiei care patrulează cu automobilul în cartier au fost alertaţi. Cînd aceştia pătrund în oficiu, este ora 12 noaptea şi 30 minute. Rafer Johnson şi Roosevelt Grier predau prizonierul şi arma. Poliţiştii îl duc, ţinîndu-l de braţe şi picioare. Nimeni nu cunoaşte identitatea celui care, din punct de vedere juridic, nu este încă decît „suspectul“: Sirhan Sirhan, 24 de ani, iordanian expatriat.

O jumătate de oră după atentat, victimele sînt transportate la diferite spitale : tînărul Erwin Stroll (17 ani) lovit în tibia stîngă, o tînără de 19 ani, atinsă la coapsă, doamna Elisabeth Evans, la frunte, William Weisel, director adjunct al canalului de televiziune A.B.C. la abdomen, Paul Schrade al cărui cap sîngerează abundent şi care pare pe moarte (se va şti, mai tîrziu, că avea o fractură de craniu). Toţi cinci se vor restabili.

Doi infirmieri ai poliţiei îl aşază pe Robert Kennedy pe o targă. Acesta face o grimasă de durere, protestează uşor, cade în inconştienţă. Targa e purtată pînă la ascensorul de serviciu, apoi la subsol e încărcată într-o ambulanţă. Doamna Kennedy şi Frederick Dutton (unul din responsabilii campaniei) urcă în spate.

La spitalul central de urgenţă, în timp ce medicii încearcă reanimarea senatorului printr-un masaj cardiac şi o injecţie cu adrenalină, tensiunea şi angoasa provoacă două incidente penibile. Cum un fotograf fără scrupule pătrunde în sala de operaţii, Bill Barry îl face knock-out. Un paznic barează drumul doamnei Kennedy şi unui preot în civil, cerîndu-le actele. Doi asistenţi ai senatorului intervin.

Spitalul Bunului Samaritean, mai bine echipat, îl primeşte pe Kennedy puţin după ora 1,00. La 2 şi 22 de minute, Frank Mankiewicz, secretarul de presă al lui Kennedy, anunţă că senatorul va suferi o operaţie. Se ştie, acum, că a fost atins de două gloanţe, unul la cap, altul care, intrat prin subţioară, s-a oprit în pielea gîtului, la 2 cm de coloana cervicală. De fapt, autopsia va dezvălui că două gloanţe atinseseră capul, şi nu unul.

(Va urma)

După atentat, cu o mască pe figură, Robert este transportat la spital. „Ştiu că, mai curînd sau mai tîrziu, careva va încerca să atenteze la viaţa mea“

Robert Kennedy — cel care afirma „vom fi întotdeauna mai numeroşi decît nenorocirile“ — într-o poziţie favorită de lucru, studiind, încă odată, un document, înainte de a telefona vreunui consilier

Andreas Papandreu

Veronica Popa. București. Andreas Papandreu, care la 16 august, s-a întors în Grecia, unde a fost întîmpinat cu entuziasm de 40 000 de atenieni, este fiul fostului premier George Papandreu, fondator, împreună cu Venizelos, al mișcării liberale „Uniunea de Centru".

Născut în Chios, în 1919, Andreas Papandreu se refugiază în S.U.A. după invadarea Greciei de către fasciștii italieni. Studiază la Harvard, obține naționalitatea americană și devine decan al Facultății de științe economice din Berkeley. În 1962, renunță, însă, la cetățenia americană, revine în Grecia și se angajează în viața politică, alături de tatăl său. Atunci cînd acesta, după victoria în alegerile din 1963, îl îndepărtează de la putere pe Constantin Caramanlis, Andreas Papandreu devine (din 1964) ministru adjunct al coordonării economice. Situat în fruntea aripii de stînga a Uniunii de Centru, el are de înfruntat numeroși adversari în rîndul propriului partid și e, curînd, obligat să demisioneze.

Numele său este pomenit în legătură cu „afacerea Aspida", conspirație a ofițerilor democrați cu vederi antiregaliste și antiamericane. Lovitura de stat militară din 1967 antrenează arestarea celor doi Papandreu, tatăl și fiul. George Papandreu este eliberat, în vreme ce Andreas Papandreu ia drumul exilului, în ianuarie 1968. Tatălui său, care moare, de altfel, în același an, Andreas Papandreu îi reproșa poziția lipsită de fermitate față de acțiunile extremei drepte și atitudinea concilantă față de monarhie.

În exil, Andreas Papandreu creează „Mișcarea de eliberare panelenică" (P.A.K.).

Întors acum din nou în Grecia, Andreas Papandreu a declarat presei că, deocamdată, nu întrevede posibilitatea de a participa la un guvern grec, confirmînd că, de altfel, nici nu i-a fost propusă vreo funcție guvernamentală. Întrebat asupra proiectelor sale privind eventuala formare a unui nou partid politic, Papandreu s-a mulțumit să specifice că, mai întîi, dorește să consulte o serie de personalități și, în special, tînăra generație. „Un lucru este sigur — a subliniat el. Noi vom merge înainte. Dorim schimbări profunde și durabile".

Rodger Davies

Grigore Iscovescu, București. După cum se știe, ambasadorul american Rodger Davies a fost ucis în timpul unei manifestații ce a avut loc în fața ambasadei americane din Nicosia. Ambasadorul se găsea în biroul său, în mijlocul unui grup de persoane, cînd un glonț a străbătut fereastra încăperii străpungîndu-i pieptul. Antoinette Varnava, o tînără funcționară cipriotă a ambasadei, a fost ucisă și ea de un foc de armă tras din afară, în timp ce încerca să-i dea diplomatului un prim ajutor.

Vestea acestui nefericit incident a fost primită în întreaga lume cu dezaprobare. Glafkos Clerides, președintele interimar al Ciprului, a apreciat uciderea lui Rodger Davies drept „o crimă atroce". Președintele Gerald Ford a adus un omagiu lui Rodger Davies, care „a făcut sacrificiul suprem în numele tuturor americanilor". **În fotografie.** de la stînga la dreapta : Gerald Ford, Henry Kissinger și cei doi copii ai lui Rodger Davies, Dana (20 de ani) și John (15 ani), în timpul serviciului funebru.

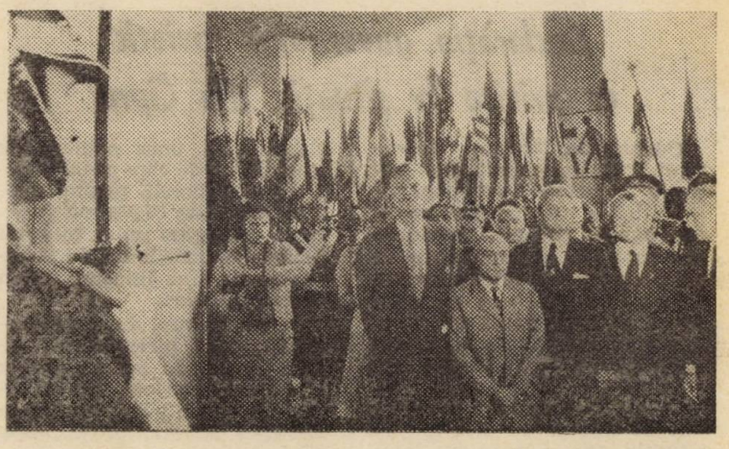

Marilena Mihăilescu. Craiova. Într-adevăr, dacă generalul nazist Dietrich von Cholitz ar fi aplicat planul de distrugere a Parisului (ordinul îi fusese dat chiar de Hitler și se referea la cazul în care Parisul ar fi scăpat de sub controlul naziștilor), ziua de 24 august ar fi rămas în istoria omenirii o zi de tristă amintire. Planul a fost dejucat de trupele franceze și americane care au intrat în Paris chiar la 24 august, iar generalul von Cholitz s-a predat generalului francez Philippe Leclerc. La 30 de ani de la acest eveniment — 24 august 1974 — la locul predării ofițerului german — fosta gară Montparnasse, azi Turnul Montparnasse — a fost dezvelită o placă comemorativă. Sînt prezenți **(în imagine** de la stînga la dreapta) : Yves Milhoud, președintele Consiliului Parisului, André Tollet, președintele Comitetului parizian al eliberării, colonelul Rol-Tanguy, șeful Rezistenței pariziene și (în margine) Jacques Chaban-Delmas.

Precedente

Ion Visu, Craiova. Rodger Davies este doar unul din numeroasele cazuri de diplomați care și-au pierdut viața, în timpul misiunii, din ultimii ani. John Gordon Mein, reprezentantul S.U.A. în Guatemala, a fost ucis la 28 august 1968 de către un grup de teroriști. Victimă a aceleiași organizații a fost, la începutul lui aprilie 1970, și ambasadorul R.F.G. în Guatemala, Karl von Spretti. Consulul general al Israelului la Istambul, Ephraim Elrom, a fost omorît, la 22 mai, de către o organizație extremistă. Pierre Susini, delegatul general al Franței la Hanoi, moare, la 19 octombrie 1972, din cauza rănilor primite în timpul bombardării reședinței sale de către aviația americană. Roger Tur, agent consular francez la Saragoza, încetează din viață la 7 noiembrie 1972, în urma unui atentat comis asupra consulatului. Cleo Noel, ambasadorul S.U.A. în Sudan, George Moore, însărcinat cu afaceri american, și Guy Eid, consilier al ambasadei belgiene, au fost asasinați la 2 martie 1973. Colonelul Yossef Allon, atașat militar adjunct la ambasada Israelului din Washington, a fost asasinat la 1 iulie 1973. În martie 1974, a fost ucis în Mexic consulul american John Paterson.

Conferința euro-arabă

Florin Coman, București. Aveți dreptate. Conferința euro-arabă, prevăzută pentru sfîrșitul acestui an — începutul lui 1975, nu va reprezenta numai un vast forum pentru discuții privind problemele energiei, problemele comerciale și monetare, ci va aborda, în egală măsură, aspectele culturale, schimburile științifice, artistice, literare. Marea Britanie își propune, astfel, să organizeze „o mare premieră" : un festival de civilizație arabă, de mare anvergură, avînd drept obiectiv cunoașterea a ceea ce arabii de azi și cei de ieri au dat lumii. Timp de trei luni, în primăvara lui 1976, Londra își propune să devină „capitala arabă a Europei".

În același timp, istorici vestgermani, în colaborare cu medici și orientaliști, pregătesc publicarea unor manuscrise arabe inedite care vor dovedi că un savant arab din secolul al XIII-lea, Ibn An-Nafis, a descoperit, primul și cu mult înaintea europenilor, „ciclul complet și exact al micii circulații sanguine".

POSTA REDACȚIEI

Declarația guvernului sovietic cu privire la situația din Cipru

Constantin Traian, București. Printre inițiativele recente vizînd soluționarea grabnică a problemei cipriote, cunoașteți, desigur, propunerea sovietică de convocare a unei conferințe internaționale în acest scop. După cum ați putut afla din presa cotidiană și din numărul anterior al revistei noastre, propunerea respectivă este cuprinsă în Declarația guvernului sovietic din 22 august cu privire la situația din Cipru, din care publicăm largi extrase.

„Un rezultat al amestecului din afară în treburile interne ale Republicii Cipru este vărsarea de sînge continuă din insulă. Economia Ciprului este dezorganizată, poporul cipriot trebuie să suporte grele privațiuni și suferințe. Zeci de mii de cipriоți sînt nevoiți să-și părăsească adăposturile, constituind o uriașă armată de refugiați, ceea ce agravează și mai mult dificultățile prin care trece țara.

Hotărîrile Consiliului de Securitate cu privire la încetarea imediată a intervenției armate străine împotriva Republicii Cipru, retragerea trupelor străine de pe teritoriul ei și restabilirea ordinii constituționale în Cipru continuă să nu fie înfăptuite. Trupele străine nu numai că nu sînt retrase din Cipru, ci, dimpotrivă, are loc o sporire continuă a acestora. Repetatele declarații ale unor oameni de stat din țările care poartă răspunderea directă pentru evenimentele din Cipru referitoare la intențiile de a înfăptui hotărîrile Consiliului de Securitate nu sînt întărite prin fapte concrete".

În continuare, după ce constată eșecul încercărilor de pînă acum de soluționare a problemei cipriote, faptul că acestea nu au putut împiedica reluarea ostilităților militare, declarația afirmă :

„Uniunea Sovietică se pronunță cu fermitate și cu consecvență în apărarea independenței statului cipriot — membru al O.N.U. — pentru suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Cipru. Guvernul sovietic consideră necesară adoptarea unor măsuri eficiente pentru a proteja Republica Cipru de amestecul din afară, pentru a asigura retragerea tuturor trupelor străine de pe teritoriul ei, pentru a acorda cipriоților posibilitatea de a-și rezolva singuri problemele statului lor.

Această poziție a fost exprimată cu toată claritatea în declarațiile guvernului sovietic în legătură cu evenimentele din Cipru, ea a fost subliniată în timpul contactelor intense cu guvernele țărilor interesate. Acestei linii îi corespund pe deplin acțiunile Uniunii Sovietice din cadrul O.N.U., propunerea sovietică privind trimiterea în Cipru a unei misiuni a Consiliului de Securitate.

Problema Ciprului nu poate fi soluționată nici prin intermediul forței armate, nici pe calea dictatului politic impus unui stat suveran. Negocierile în această problemă într-un cerc restrîns de state, aparținînd unei grupări militaro-politice care caută să subordoneze Ciprul intereselor sale militariste, nu ar putea aduce nimic altceva decît noi primejdii poporului cipriot. Este necesar, de asemenea, să se țină seamă că evoluția evenimentelor din Cipru și din jurul acestuia contravine procesului de destindere internațională și, în consecință, afectează interesele vitale ale tuturor popoarelor.

Ținînd seama de toate aceste aspecte ale problemei, guvernul sovietic consideră că a sosit timpul ca examinarea problemei cipriote să constituie obiectul unui for reprezentativ de state care să reflecte imaginea politică a lumii actuale. S-a maturizat problema convocării în acest scop, în cadrul O.N.U., a unei conferințe internaționale cu participarea Ciprului, Greciei, Turciei și a tuturor statelor membre ale Consiliului de Securitate. Firește, este posibilă atragerea la conferință și a altor state, în special din cele nealiniate. Tocmai la o asemenea conferință internațională reprezentativă se vor putea elabora în comun, cu participarea nemijlocită a reprezentanților Republicii Cipru, hotărîri care să asigure, într-adevăr, existența Ciprului ca stat independent, suveran și cu integritate teritorială, hotărîri care ar corespunde intereselor cipriоților greci și cipriоților turci.

După cum se știe, o răspundere deosebită pentru menținerea păcii internaționale și a securității revine, în conformitate cu Carta O.N.U., statelor membre permanente ale Consiliului de Securitate, care dispun de posibilitățile necesare pentru asigurarea transpunerii depline în viață a hotărîrilor adoptate. Aceste state ar putea oferi, în comun sau paralel, respectivele garanții eficiente de independență, suveranitate și integritate teritorială a Republicii Cipru, garanții pentru îndeplinirea hotărîrilor conferinței internaționale în problema Ciprului. Sprijinirea de către acestea a propunerii privind convocarea unei asemenea conferințe ar putea accelera înfăptuirea acestei acțiuni internaționale importante, ar putea contribui la succesul său.

Evenimentele din Cipru cer acțiuni pozitive și pline de răspundere din partea tuturor statelor cărora le sînt scumpe interesele păcii și securității. Independența, suveranitatea și integritatea teriforială a Republicii Cipru trebuie restabilite. Focarul de încordare militară în regiunea răsăriteană a Mării Mediterane trebuie să fie lichidat. În ceea ce o privește, Uniunea Sovietică va acționa intens în această direcție".

Lindbergh

Ștefan Stănescu, com. Mînăstirea, jud. Ilfov. Charles Lindbergh, „Vulturul solitar", care a încetat din viață la 26 august pe insula Maui, din arhipelagul Hawai, a făcut, în 1927, senzație în întreaga lume, traversînd în 33 de ore, cu avionul său monoplan „Spirit of St. Louis" **(în imagine)**, Oceanul Atlantic de la New York la Paris. Zborul său avea să producă, la vremea aceea, tot atîta emoție ca primul pas pe Lună al astronautului Neil Armstrong (21 iulie 1969). În 1933, la New York, ambasadorul României în Statele Unite, Carol Davila, **(în fotografie,** centru) înmînă piloților Charles Lindbergh și Amelia Earhart Putnam medalii din partea guvernului român. În 1954, cartea lui Lindbergh „Spirit of St Louis" avea să primească premiul Pulitzer.

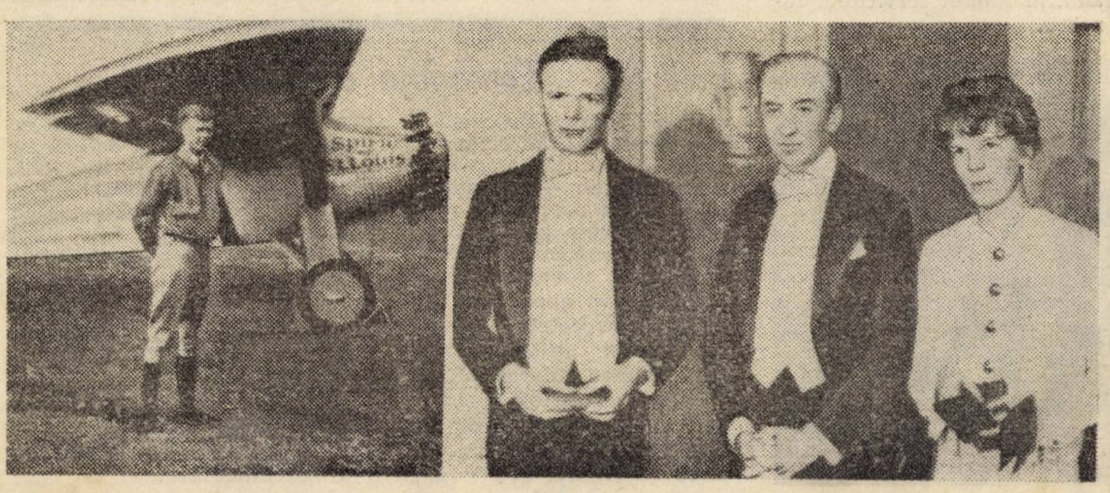

LUMEA

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate : prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. — 2001, telex 011631.

C.P.C.S.

Pentru copiii dv.

Un bogat sortiment de uniforme şcolare!

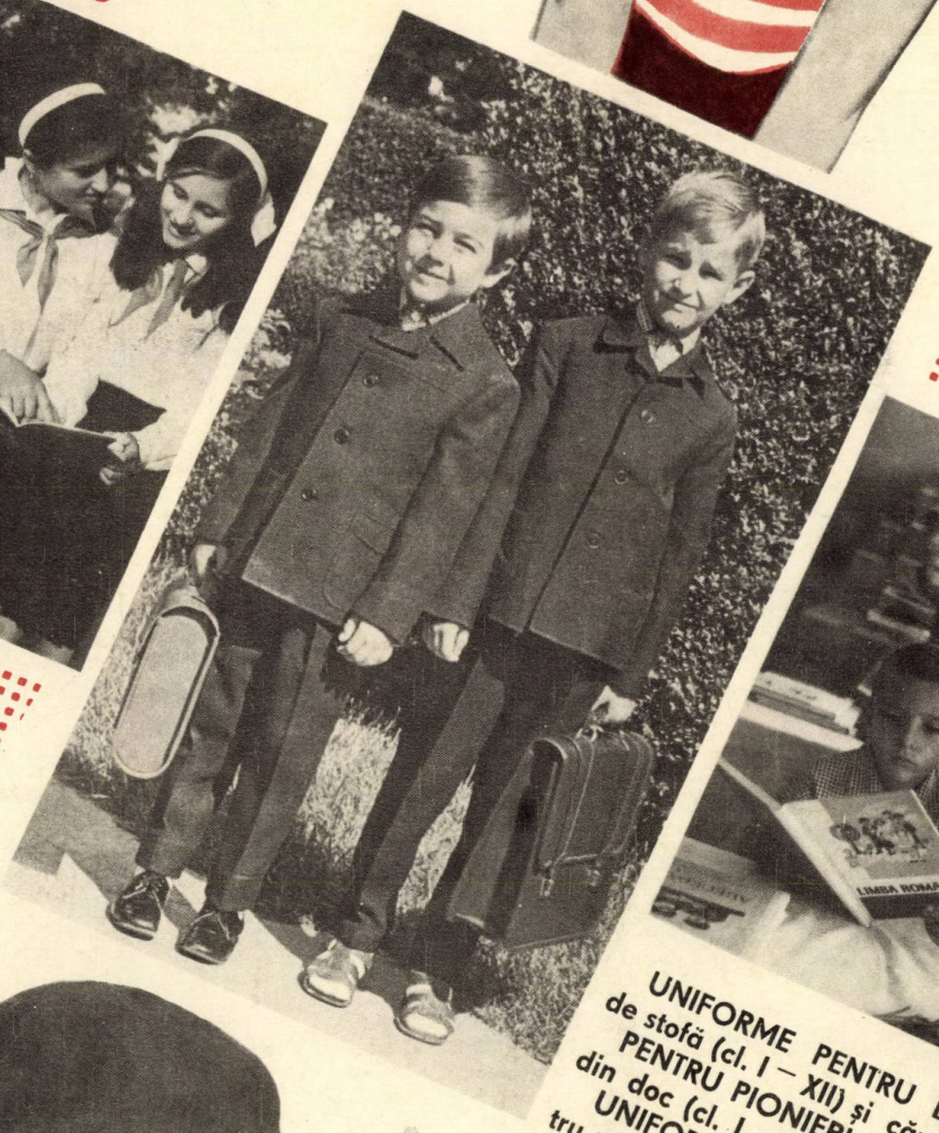

UNIFORME PENTRU BĂIEŢI : costume şi pantaloni de stofă (cl. I – XII) şi cămăşi de zefir caro (cl. I – VIII).
PENTRU PIONIERI : cămăşi de zefir alb şi pantaloni din doc (cl. I – VIII).
UNIFORME PENTRU FETE : rochiţe din olandină pentru preşcolari ; şorţuleţe din olandină şi rochiţe din zefir caro (cl. I – IV) ; bluze din olandină (cl. V – XII) ; halate din olandină pentru practică.
PENTRU PIONIERE : bluze din zefir alb şi fuste plisate (cl. I – VIII).

Lei 2

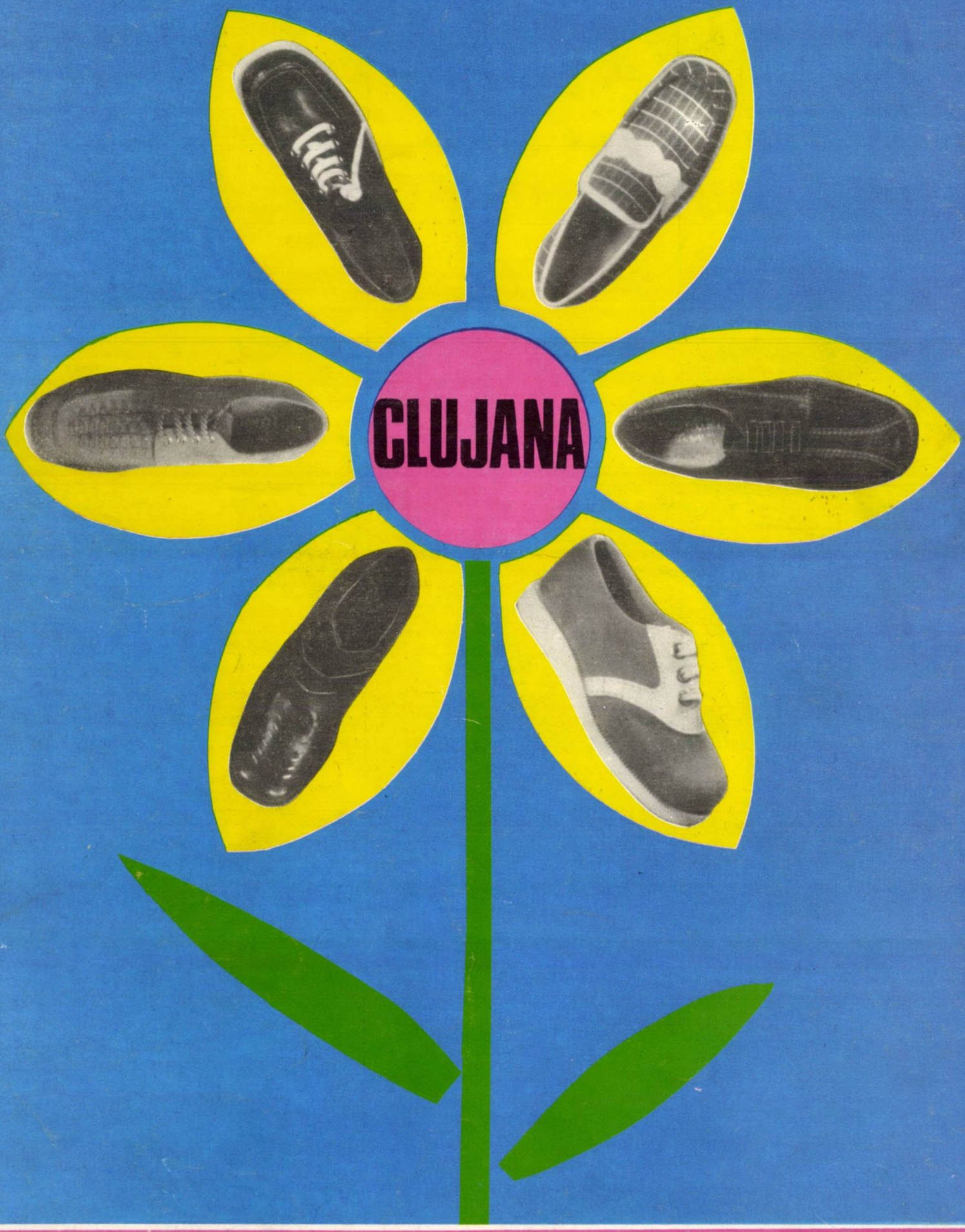

Comozi și practici pantofii fabricați de **CLUJANA**

Combinatul de pielărie și încălțăminte CLUJANA – Cluj, Piața 1 Mai nr. 4-5

CABINETUL DE PARTID SIBIU

ANCHETĂ INTERNAȚIONALĂ

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Nr. 38 12 septembrie 1974

EVENIMENTE DE REFERINȚĂ ÎN RELAȚIILE ROMÂNO-SIRIENE ȘI ROMÂNO-LIBERIENE

CIPRU. Independența nu are alternativă

Imperiul lusitan – numărătoarea inversă

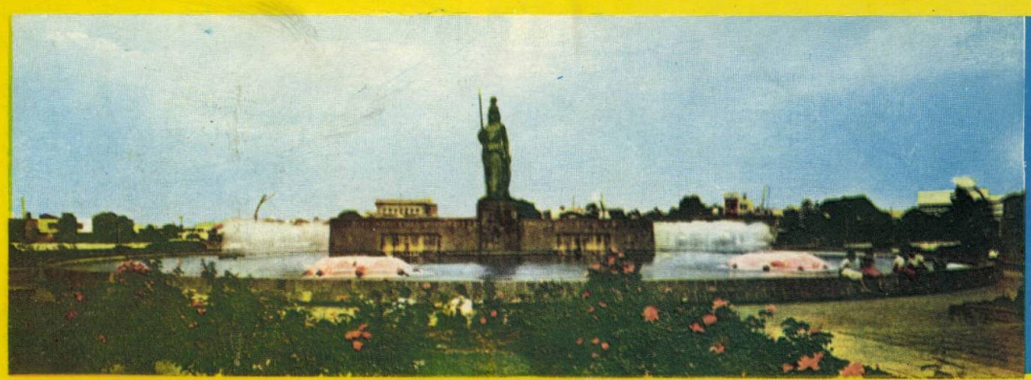

reportaj pe glob

GUADALAJARA

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu au oferit, la Palatul Republicii, un dineu în onoarea secretarului general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez El-Assad, și a soției, Anisse El-Assad

DIALOGUL ROMÂNO-SIRIAN LA NIVEL ÎNALT

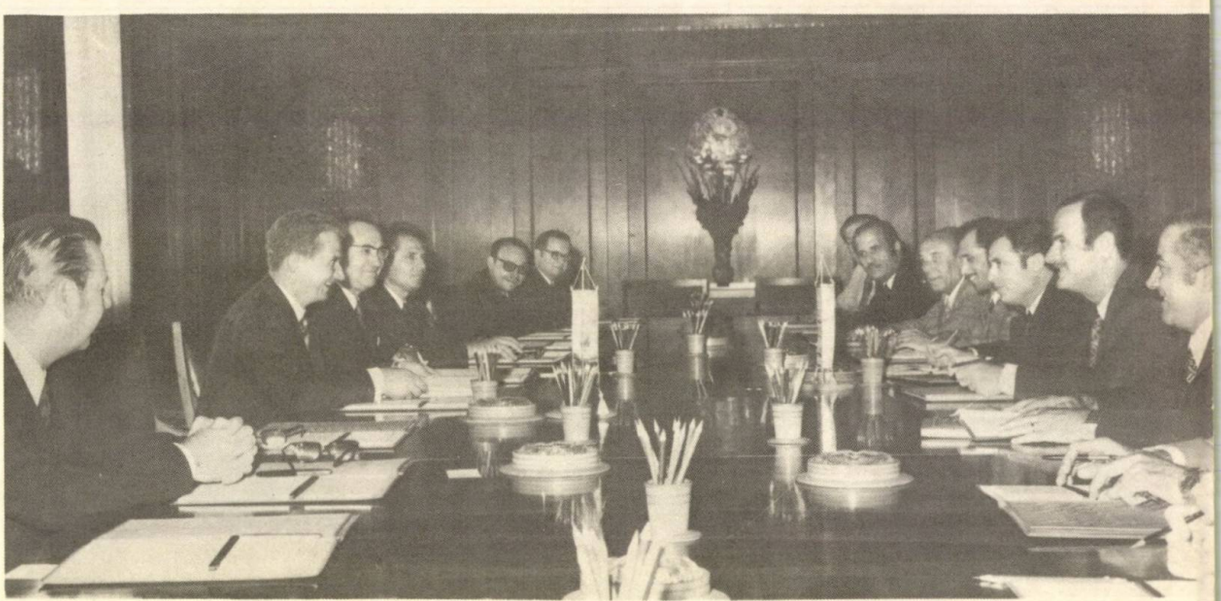

Convorbirile oficiale între secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și secretarul general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez El-Assad

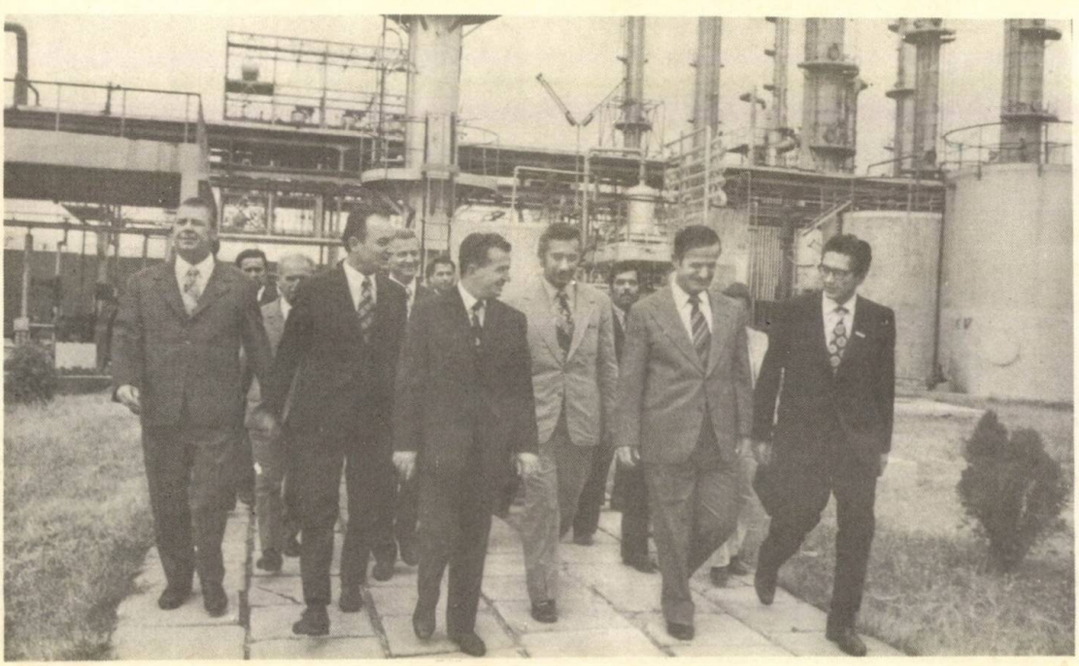

În vizită la Combinatul petrochimic de la Brazi, unitate reprezentativă pentru industria petrochimică românească

LUMEA

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

38 (568)

12 septembrie 1974

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Noile dimensiuni ale relațiilor româno-siriene. Marcel Negreanu 2
Continuarea dialogului româno-liberian la nivel înalt. Dumitru Constantin 4
Lichidarea subdezvoltării – imperativ major al contemporaneității (II). Analiza decalajelor economice. Ilie Șerbănescu 8
Geneva. Largă solidaritate cu lupta popoarelor din Africa împotriva colonialismului și apartheidului. George Serafin 11
Imperiul lusitan – numărătoarea inversă continuă. Rodica Dumitrescu 12
Cipru. Independența nu are alternativă. Ion Madoșa 14
Berlin. Stabilirea de relații diplomatice între R.D.G. și S.U.A. Constantin Varvara 18
Buenos Aires. Efortul pentru continuitate. Eugen Pop 19

CONVORBIRI, INTERVIURI

Hafez El-Assad 3
Doamna Anissé El-Assad 3
Joseph Hartfort Graham 4

ANCHETA INTERNAȚIONALĂ „ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII"

Răspund : Hafez Badawi, Carlos P. Romulo, Aloys Nsekalije 5–7

REPORTAJ PE GLOB

Guadalajara. Anca Voican 16
Costa Rica. Ioan Donca 17

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

Belgrad. Dinamică activitate politică. Simion Morcovescu 20
Varșovia. Bilanț și perspective. Gheorghe Ciobanu 21

1000 + 1 22–24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA STRĂINĂ 25—27

PROFIL

Fakhruddin Ali Ahmed, președintele Republicii India 27

POȘTA REDACȚIEI 28–32

PE COPERTA I

Fotografia din stînga : *Aspect de la ceremonia semnării documentelor oficiale de către președinții Nicolae Ceaușescu și Hafez El-Assad*

Fotografia din dreapta : *Imagine din timpul întîlnirii de la Monrovia dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și președintele Liberiei, William R. Tolbert jr.*

SAPTAMINA

CABINETUL DE PARTID SIBIU

4-10 septembrie

miercuri

– Sub înaltul patronaj al președintelui Nicolae Ceaușescu, la București s-au deschis lucrările celui de-al III-lea Congres internațional de studii sud-est-europene. „Astăzi, mai mult ca oricînd – se arată în mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu participanților la Congres – popoarele din Balcani și din Europa de sud-est trebuie să acționeze ferm pentru dezvoltarea largă a colaborării dintre ele, pentru o politică nouă de deplină egalitate și respect reciproc, pentru soluționarea tuturor problemelor pe calea pașnică, a tratativelor".

– Se anunță apariția, la Buenos Aires, a unei noi lucrări consacrate României și președintelui Nicolae Ceaușescu, sub titlul „Fraternitate româno-argentiniană".

– A părăsit Capitala ministrul afacerilor externe și cooperării al Republicii Ruanda, Aloys Nsekalije, care a făcut o vizită oficială în țara noastră.

– Guvernele R.D. Germane și S.U.A. au căzut de acord să stabilească relații diplomatice și să facă schimb de ambasadori.

joi

– Glafkos Clerides, președintele interimar al Republicii Cipru, l-a primit pe Mircea Malița, ministru secretar de stat, reprezentantul personal al președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, care i-a transmis un mesaj din partea șefului statului român.

– În capitala Zambiei au început negocierile între reprezentanții Frontului de Eliberare din Mozambic (FRELIMO) și cei ai guvernului de la Lisabona, în vederea realizării transferării puterii către poporul din Mozambic și a fixării unei date pentru recunoașterea oficială a viitorului stat mozambican.

vineri

– La Palatul Guvernoratului provinciei Hainaut din orașul belgian Mons a avut loc ședința solemnă de remitere a premiului pe anul 1974 al fundației „Guvernator Emile Cornez", decernat tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România.

– Mircea Malița, ministru secretar de stat, reprezentantul personal al președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a fost primit de Rauf Denktaș, vicepreședintele Republicii Cipru, căruia i-a transmis un mesaj din partea șefului statului român.

– Au luat sfîrșit, la Brighton, lucrările celei de-a 106-a conferințe anuale a Congresului Sindicatelor Britanice (T.U.C.).

– Wallace E. Rowling a fost ales lider al partidului laburist – de guvernămînt – din Noua Zeelandă, devenind în acest fel noul prim-ministru al țării.

sîmbătă

– S-a încheiat vizita oficială de prietenie întreprinsă în țara noastră, la invitația secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu, de secretarul general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez El-Assad, și soția sa, doamna Anissé El-Assad.

– Ministrul afacerilor externe al Republicii Filipine, general Carlos P. Romulo, care a efectuat o vizită oficială în țara noastră, a părăsit Capitala.

– La Lusaka a fost semnat acordul privind transferarea puterii către poporul din Mozambic și fixarea datei la care Portugalia va proclama în mod oficial independența statului mozambican.

duminică

– Brazilia și Arabia Saudită au hotărît să creeze un Comitet mixt de lucru pentru stabilirea modalităților de realizare a exporturilor de petrol saudit către partea braziliană, ca și a investițiilor comune.

– La Pekin a avut loc o conferință la care au participat reprezentanți ai R.P. Chineze, R.D. Vietnam, R.P.D. Coreene, R.P. Mongole și U.R.S.S., în vederea coordonării orarelor trenurilor internaționale de pasageri.

luni

— Ministrul afacerilor externe al României, George Macovescu, a sosit într-o vizită oficială în Israel.

– Într-o proclamație semnată la Casa Albă, președintele Gerald Ford a anunțat că acordă „amnistie completă, liberă și absolută lui Richard Nixon, pentru toate actele pe care le-a comis sau le-ar fi comis împotriva Statelor Unite, ori la care a luat parte în perioada de la 20 ianuarie 1969 pînă la 9 august 1974".

– Ministrul de externe al Cubei, Raul Roa, a sosit într-o vizită la Lisabona.

– R.P.D. Coreeană a stabilit relații diplomatice la nivel de ambasadă cu Republica Niger.

marți

– La invitația președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la București a sosit, într-o vizită oficială, președintele Republicii Liberia, dr. William R. Tolbert jr.

Noile dimensiuni ale relațiilor româno-siriene

Vizita înalților oaspeți sirieni, pe care țara noastră a primit-o, în acest început de toamnă, cu bucurie și tradițională ospitalitate, oferă prilejul unor constatări pline de satisfacție asupra evoluției pozitive a relațiilor dintre România și Siria.

Convorbirile oficiale dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Hafez El-Assad — desfășurate într-o caldă atmosferă de prietenie, cordialitate și înțelegere reciprocă — precum și documentele importante semnate conferă acestei noi întîlniri la nivel înalt româno-siriene calitatea unui moment de referință în istoria relațiilor dintre România și Siria, reprezentînd nu numai o reafirmare a principiilor pe care raporturile dintre cele două țări sînt așezate, dar și o contribuție efectivă și substanțială la extinderea și diversificarea colaborării româno-siriene în multiple domenii.

Vizita președintelui Hafez El-Assad în România este — după cum arăta șeful statului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu — **„o prelungire a vizitei pe care delegația română a efectuat-o în iarna acestui an în Siria"**. În cursul căreia, așa cum aprecia, la rîndul său, șeful statului sirian, s-au pus **„baze trainice pentru consolidarea continuă a prieteniei și colaborării dintre popoarele noastre, dintre partidele și țările noastre"**.

Deși au trecut de atunci numai șase luni, cu ocazia acestei a doua întîlniri româno-siriene la nivel înalt s-au putut constata cu satisfacție cursul ascendent pe care l-au cunoscut relațiile dintre România și Siria, precum și rezultatele rodnice ale acordurilor și înțelegerilor semnate anterior. Convorbirile oficiale au evidențiat dorința comună de a ridica pe o treaptă superioară relațiile de prietenie și colaborare dintre cele două țări, de a extinde cooperarea în multiple domenii : politic, economic, științific, tehnologic, cultural, artistic, turistic și uman. S-a procedat, în acest sens, la stabilirea unor măsuri concrete și eficace pentru atingerea acestui scop. Astfel, vizita, căpătînd un autentic caracter de lucru, a fost cu deosebire fructuoasă prin numeroasele acorduri și înțelegeri convenite : **Acordul între cele două guverne privind transporturile rutiere internaționale de călători și mărfuri, Acordul privind exploatarea și utilizarea gazelor din zăcămintele petrolifere, Aide-mémoire privind cooperarea în domeniul agriculturii, Protocol privind proiectele industriale care urmează a fi realizate de către partea română în Siria, Contract privind construirea de către partea română a rafinăriei Banyas, Contract privind lucrări de explorare și exploatare în domeniul petrolier.** În vederea îndeplinirii lor în cele mai bune condiții, precum și pentru găsirea unor noi forme de cooperare, cele două părți au prevăzut ca reprezentanții autorităților competente din ambele țări — și, în special, Comisia mixtă româno-siriană de cooperare economică și tehnico-științifică — să se întîlnească cel puțin o dată pe an.

Cei doi președinți au hotărît, de asemenea, ca, cel puțin o dată pe an, să aibă loc întîlniri la nivel înalt româno-siriene.

Rezultatele deosebit de bune ale vizitei președintelui Hafez El-Assad în România și-au găsit, înainte de toate, o expresie elocventă prin semnarea de către cei doi șefi de stat a **Declarației solemne comune**. Acest document consemnează voința și hotărîrea comune de a adînci prietenia și colaborarea dintre cele două țări, de a participa activ la rezolvarea tuturor problemelor internaționale, în interesul păcii și cooperării între state. Prin conținutul și înalta sa valoare, acest document constituie, desigur, un instrument de însemnătate cardinală pentru evoluția relațiilor româno-siriene. **„Prin declarația și comunicatul pe care le-am semnat împreună, cu cîteva minute înainte** — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — **dăm expresie voinței partidelor și popoarelor noastre de a conlucra strîns, atît pentru dezvoltarea economico-socială, independentă a țărilor noastre, cît și pentru afirmarea în relațiile reciproce, precum și în lume a principiilor de egalitate, de respect al independenței și suveranității, de neamestec în treburile interne, de avantaj reciproc"**. La rîndul său, președintele Hafez El-Assad considera că, prin semnarea celor două documente, **„se confirmă, încă o dată, credința noastră în necesitatea extinderii colaborării internaționale, necesitatea de a crea o bază puternică acestei colaborări, fie că aceasta se referă la rezolvarea problemelor generale care privesc viitorul nostru sau la soluționarea acelor probleme care în momentul de față privesc soarta omenirii"**.

În cursul convorbirilor oficiale, cei doi președinți au făcut un cuprinzător schimb de vederi privind problemele actuale internaționale, principiile fundamentale pe care trebuie să fie așezate relațiile internaționale, cadrul mai larg în care sînt statornicite, de altfel, relațiile pozitive dintre România și Siria. În acest sens, notăm cu precădere sublinierea dreptului națiunilor la o existență independentă, liberă și suverană, a imperativului democratizării relațiilor internaționale, al participării directe și active a tuturor statelor la viața internațională, indiferent de mărime, potențial, nivel de dezvoltare sau sistem politic, economic și social. În acest sens, cei doi președinți au evidențiat contribuția țărilor mici și mijlocii la viața internațională, necesitatea promovării unui curs internațional nou care să așeze relațiile dintre state pe temelia sigură a respectării normelor și principiilor dreptului și legalității internaționale. S-a accentuat, în mod deosebit, importanța majoră pe care o reprezintă lichidarea decalajelor dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, decalaje care, prin persistența lor, creează circumstanțe nefavorabile nu numai înfloririi fiecărei națiuni, ci și colaborării internaționale.

Recentele convorbiri la nivel înalt româno-siriene au constituit pentru România un nou prilej de formulare a convingerii sale că lumea contemporană este caracterizată prin apariția unor tendințe noi, îndreptate spre destindere și colaborare, spre conferirea unui fundament durabil păcii. Noua ordine economică și politică internațională este destinată, în concepția României, să instaureze în relațiile dintre state principii fără de care acestea nu și-ar atinge niciodată adevărata lor menire : egalitatea în drepturi, respectarea independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc. Am avut satisfacția să constatăm, încă o dată, cu ocazia vizitei președintelui Hafez El-Assad, că relațiile dintre România și Siria se bazează pe un real consens al punctelor de vedere privitoare la aceste prețioase postulate.

În contextul acestei concepții, susținută cu exemplară consecvență, nu numai teoretic, ci și practic, țara noastră situează în mod firesc și își afirmă solidaritatea militantă cu lupta popoarelor arabe pentru consolidarea independenței naționale, pentru integritate teritorială, dezvoltare economică și progres social, precum și aprecierea pentru deosebita contribuție pe care aceste popoare o aduc la cauza păcii și colaborării internaționale. Cu această ocazie, președintele Nicolae Ceaușescu a dat o înaltă apreciere eforturilor pe care le-a depus Siria, personal președintele Hafez El-Assad, în scopul instaurării unei păci drepte și durabile în Orientul Mijlociu. La rîndul său, președintele Hafez El-Assad a ținut să-și exprime înalta sa considerație față de poziția justă promovată de România în problema Orientului Mijlociu, față de activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu pentru a se ajunge la o pace dreaptă și durabilă în această regiune. Vedem în aceasta încă o expresie a sentimentelor de solidaritate dintre poporul român și poporul sirian.

Convorbirile la nivel înalt româno-siriene au oferit României un nou prilej de a-și reafirma poziția cu privire la căile reglementării conflictului din Orientul Mijlociu, ale realizării unei păci juste și durabile în zonă. Considerînd înfăptuirea dezangajării militare din Sinai și Golan ca un prim pas important în direcția soluționării politice a conflictului în conformitate cu rezoluția Consiliului de Securitate din 22 octombrie 1973, România apreciază, de asemenea, că trebuie depuse toate eforturile pentru reluarea negocierilor de la Geneva în legătură cu Orientul Mijlociu, cu participarea tuturor părților interesate, precum și a altor state dornice de a-și aduce contribuția la normalizarea situației în zonă. În soluționarea problemei Orientului Mijlociu, România se pronunță pentru retragerea trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate, asigurarea integrității teritoriale și suveranității fiecărui stat din această zonă, rezolvarea, în același timp, a problemei poporului palestinian — al cărui singur reprezentant este Organizația pentru Eliberarea Palestinei — în conformitate cu interesele naționale legitime ale acestui popor.

Vizita președintelui Hafez El-Assad în țara noastră a pus în valoare caracterul de continuitate rodnică al dialogului la nivel înalt româno-sirian, inițiat în februarie 1974 prin vizita președintelui Nicolae Ceaușescu la Damasc. Convorbirile, prin rezultatele lor, au constituit un moment de referință în cronica relațiilor dintre cele două țări, ele au permis ca relațiile dintre România și Siria să pătrundă într-o etapă nouă, marcată de noi și largi perspective.

Marcel Negreanu

Ceremonia semnării documentelor oficiale

În exclusivitate pentru „Lumea"

HAFEZ EL-ASSAD

secretarul general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene

„Poporului sirian îi este scumpă prietenia poporului român"

În ultima zi a șederii sale în România, președintele Hafez El-Assad a avut deosebita amabilitate de a răspunde la întrebările adresate de revista „Lumea", împărtășind cititorilor noștri cîteva din impresiile sale asupra vizitei întreprinse în țara noastră.

– Stimate domnule președinte, vă rugăm să ne împărtășiți impresiile dumneavoastră despre vizita pe care ați efectuat-o în România.

– Am încheiat vizita noastră în Republica Socialistă România cu cele mai bune impresii despre țara dumneavoastră și poporul român. Am admirat în România frumusețea naturii, am vizitat localități renumite prin bogățiile lor naturale; am văzut progresul economic enorm în diferite domenii: industrie, agricultură, turism etc. și am constatat prosperitatea în toate regiunile țării. Toate acestea constituie o dovadă clară a înțelepciunii cu care conducerea României determină destinele țării, a faptului că programele de dezvoltare ale țării sînt juste și bine întocmite. Poporul român este un popor harnic, generos. Ne bucură toate succesele obținute de poporul român prieten.

Ceea ce ne-a impresionat cel mai mult este poporul dumneavoastră, nobil, sincer, prietenos, sentimental. Ne-a impresionat căldura cu care ne-a primit în toate localitățile vizitate. Acest lucru constituie o dovadă elocventă a faptului că poporul român prețuiește mult prietenia între popoare. El nutrește față de poporul arab sirian cele mai sincere sentimente de prietenie. Consider această căldură, cu care am fost înconjurați din momentul sosirii noastre și pe tot parcursul vizitei, apreciere și stimă față de poporul nostru, față de lupta sa. Vă asigur că, la rîndul său, poporul arab sirian, care luptă pentru eliberarea teritoriilor arabe ocupate de Israel în anul 1967, pentru asigurarea drepturilor poporului palestinian, nutrește și el aceleași sentimente de prietenie față de poporul român, îi este scumpă această prietenie, acționează continuu pentru consolidarea ei.

Amintirile cu care ne întoarcem din vizita noastră în România sînt de neuitat. Vom continua să le păstrăm ca simbol al prieteniei dintre popoarele noastre.

– Ce ne puteți spune, domnule președinte, despre convorbirile oficiale pe care le-ați avut cu președintele Nicolae Ceaușescu?

– Reîntîlnirea cu prietenul meu, președintele Nicolae Ceaușescu, și convorbirile oficiale care au avut loc între cele două delegații, arabă siriană și română, s-au soldat cu succes deosebit în toate domeniile.

Aș dori să amintesc că, în timpul vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu la Damasc, am pus bazele solide ale colaborării româno–siriene. Iar, în cursul deselor întîlniri avute cu prilejul acestei vizite în România, am putut să continuăm ceea ce am început la Damasc pentru întărirea relațiilor de prietenie și colaborare între Republica Socialistă România și Republica Arabă Siriană în diferite domenii de activitate

Avem puncte de vedere comune asupra problemelor discutate care interesează țările noastre. Sînt fericit că acordurile la care s-a ajuns, ca rezultat al convorbirilor dintre noi, răspund speranțelor popoarelor noastre, contribuie la extinderea cooperării și la întărirea înțelegerii comune.

– Care este opinia dumneavoastră asupra perspectivelor relațiilor dintre România și Siria, în lumina convorbirilor dintre Excelența Voastră și președintele Nicolae Ceaușescu?

– Așa cum am amintit mai sus, s-au consolidat bazele prieteniei și colaborării dintre Siria și România. Doresc să-mi exprim convingerea că vizita președintelui Nicolae Ceaușescu la Damasc și vizita noastră în România au deschis perspective largi cooperării și dezvoltării relațiilor dintre țările noastre.

Sînt convins că există dorința comună și hotărîrea de a continua pe drumul întăririi colaborării între țările noastre. Sînt, de asemenea, convins că mersul pe un asemenea drum este în interesul popoarelor noastre, spre binele celor două țări.

Doresc, cu această ocazie, să transmit salutări călduroase poporului român, urîndu-i mult succes și prosperitate.

Doamna ANISSÉ EL-ASSAD

„Felicit poporul român pentru realizările sale măreție"

Sînt foarte fericită de vizita pe care am efectuat-o în Republica Socialistă România. Nu voi uita niciodată frumoasele zile petrecute ca oaspeți ai domnului președinte Nicolae Ceaușescu și ai doamnei Elena Ceaușescu, căldura, stima și ospitalitatea deosebită cu care am fost înconjurați în tot timpul vizitei.

Îndeosebi, sînt fericită pentru faptul că am cunoscut pe doamna Elena Ceaușescu. Sînt entuziasmată de înaltele sale calități. Îi doresc multă sănătate, succes și fericire.

Totodată, îmi exprim bucuria și plăcerea deosebită de a fi cunoscut îndeaproape poporul român prieten, femeile acestei țări la locul lor de muncă ; le felicit pentru munca lor, pentru activitatea pe care o depun în vederea înfloririi patriei lor.

Amintirile frumoase cu care ne întoarcem din această vizită vor dăinui foarte mult în inimile noastre. Tot ce am văzut în timpul ședерii noastre în România ne-a lăsat impresii minunate : o țară prosperă, cu un popor inteligent, harnic, serios și perseverent. Felicit poporul român pentru realizările sale măreție și succesele deosebite obținute în diferite domenii și îi urez mult succes în activitatea sa.

Mulțumesc din nou doamnei Elena Ceaușescu și doresc să ne reîntîlnim în curînd, cu ocazia vizitei pe care o va efectua în țara noastră.

Interviuri realizate de
Elena Constantin

După ce, în martie 1974, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat Liberia, vizită care s-a încununat cu rezultate prestigioase și, prin aceasta, a reprezentat un capitol de referință în istoria relațiilor româno-liberiene, în aceste zile, capitala României este, la rîndul ei, martora unui nou moment de marcă în evoluția raporturilor dintre cele două țări : vizita președintelui Republicii Liberia, dr. William Tolbert jr.

După cum se știe deja — iar, în coloanele alăturate, ambasadorul Liberiei la București o subliniază la rîndul său — bilanțul primei întîlniri la nivel înalt româno-liberiene a fost deosebit de fructuos — el confirmînd speranțele și încrederea cu care această întîlnire a fost așteptată și urmărită de popoarele din cele două țări. La Monrovia, convorbirile dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele William Tolbert jr., dintre cele două delegații, au constituit momente importante pentru examinarea stadiului colaborării reci-

Dialogul româno-liberian la nivel înalt

proce dar, mai ales, pentru identificarea unor noi căi și modalități de aprofundare și diversificare a relațiilor prietenești, de înțelegere și colaborare dintre România și Liberia. Încă de atunci, cei doi președinți au căzut de acord să acționeze în strînsă legătură pentru a accelera cooperarea bilaterală în domenii de interes reciproc, cît și pentru a întări legăturile de prietenie care există între cele două țări și popoare. În acest sens, în timpul vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu au fost semnate documente de o înaltă semnificație pentru dezvoltarea colaborării dintre cele două țări, pentru promovarea principiilor noi în relațiile internaționale. Apoi, în scurta perioadă care a trecut de la vizita efectuată de președintele României în Liberia, s-au consemnat, de ambele părți, acțiuni menite să transpună în practică cele convenite de cei doi conducători, au avut loc noi contacte și schimburi de vizite, misiunile economice ale celor două țări — ridicate la rang de ambasadă etc.

Privită din această perspectivă, vizita la București a președintelui William Tolbert jr. reprezintă, în mod firesc, o continuare a dialogului la nivel înalt inaugurat la Monrovia ; ea ilustrează dorința celor două părți de a adînci și consolida colaborarea româno-liberiană, corespunzător intereselor reciproce și, în egală măsură, intereselor păcii și cooperării internaționale.

În deplină desfășurare, în momentul apariției numărului nostru, vizita în România a președintelui Liberiei ilustrează, încă de la debutul ei, voința comună a celor două părți de a dezvolta necontenit relațiile dintre ele, contribuind, totodată, la consolidarea tendințelor de extindere a colaborării între statele lumii, la instaurarea unui climat de pace și prietenie între popoare.

„Relațiile dintre România și Liberia sînt foarte bune"

Convorbire cu

Joseph Hartfort Graham

ambasadorul Liberiei la București

— Domnule ambasador, contactele la nivel înalt româno-liberiene au debutat la începutul acestui an, la Monrovia cînd președintele Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat țara dv. Ce semnificație acordați acestei premiere, hotărîrilor adoptate, documentelor semnate atunci de cei doi președinți?

— Este binecunoscut și apreciat la valoarea sa, atît în România cît și în Liberia, faptul că vizita președintelui Ceaușescu și a doamnei Ceaușescu în Liberia, în martie trecut, a avut ca rezultat stabilirea unor puternice legături între cele două țări, încheierea unor documente politice fundamentale pentru viitorul relațiilor româno-liberiene, semnarea unor acorduri care prevăd concret domeniile unei fructuoase cooperări.

În această evoluție fără precedent a relațiilor româno-liberiene, o contribuție esențială au adus-o cei doi președinți, care manifestă, în continuare, un interes deosebit pentru dezvoltarea constantă a acestor raporturi. O demonstrează faptul că, în scurt timp, ei au căzut de acord să ridice misiunile economice din cele două capitale la rang de ambasadă — fapt care, în dreptul internațional și al relațiilor, este considerat cea mai înaltă treaptă și o dovadă a bunelor raporturi care există între două țări. În acest sens, recent, atît președintele României cît și cel al Liberiei au primit, fiecare, ambasadorul celeilalte țări, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

Personal, am putut constata, cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare, dorința președintelui României de a dezvolta, pe planuri multiple, relațiile româno-liberiene în spiritul documentelor semnate la Monrovia. Datorită lor, la ora actuală, relațiile dintre România și Liberia sînt foarte bune. Spiritul și rezultatele convorbirilor dintre președinții Ceaușescu și Tolbert au condus la acest foarte bun stadiu al relațiilor din-

Aeroportul internațional Otopeni. Numeroși locuitori ai Capitalei au salutat cu entuziasm revederea prietenească dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și președintele William Tolbert jr. și au făcut o călduroasă primire solului poporului liberian

tre Monrovia și București. Cred, în acest sens, că e foarte semnificativ faptul că — după șase luni de la acea premieră la nivel înalt în relațiile româno-liberiene, care a reprezentat-o vizita, la Monrovia, a președintelui Ceaușescu — președintele Tolbert se află în România. Se cuvine, deci, remarcat ritmul accelerat al evoluției relațiilor dintre țările noastre. De altfel, după opinia mea, niciodată, de cînd se fac vizite la nivel înalt în țara mea, nu s-au realizat atîtea lucruri într-un timp atît de scurt. Președintele României a realizat într-o scurtă vizită în Liberia mai mult decît au făcut alți președinți în 2—3 ani de cînd au relații cu țara noastră. Acestui fapt noi îi dăm o înaltă apreciere, îl consemnăm de fiecare dată cu îndreptățire și îl felicităm călduros pe domnul Ceaușescu.

— În aceste zile, convorbirile la nivel înalt continuă prin vizita președintelui Tolbert la București. Cum apreciați importanța acestei vizite, contribuția ei la dezvoltarea relațiilor multilaterale dintre țările noastre?

— Vizita în România a președintelui Tolbert constituie o continuare a convorbirilor la nivel înalt româno-liberiene, inițiate la începutul acestui an la Monrovia. Pentru partea liberiană, ea reprezintă un nou moment remarcabil în evoluția relațiilor dintre țările noastre, fapt pentru care este urmărită cu deosebit interes și atenție. Noile convorbiri dintre președinții Ceaușescu și Tolbert vor prilejui, în primul rînd, examinarea evoluției relațiilor dintre România și Liberia, a modalităților în care se îndeplinesc cele convenite la Monrovia. Dar, de asemenea, această a doua etapă a întîlnirilor și convorbirilor la nivel înalt va constitui și un impuls spre o nouă extindere a relațiilor de cooperare și colaborare româno-liberiene. În acest sens, la Monrovia au fost discutate unele aspecte, altele vor fi, cu siguranță, abordate în aceste zile la București.

De altfel, în toastul rostit marți la dineul oferit de președintele Nicolae Ceaușescu în onoarea sa, președintele Liberiei a arătat: „Această vizită cu adevărat istorică pe care o efectuăm în țara dv. în perioada actuală are o semnificație cu totul deosebită pentru relațiile dintre popoarele noastre al căror trecut de suferință de pe urma unor forțe externe nu este esențialmente diferit și a căror hotărîre de a-și menține identitatea națională și de a-și urma calea spre realizarea nobilului scop este neabătută. Aceste obiective stau la baza politicii Liberiei de a întinde și a accepta mîna prieteniei altor națiuni, membre ale lumii...

Aștept cu nerăbdare discuțiile pe care le vom avea în aceste zile, în care ne bucurăm de cordialitatea și ospitalitatea dv. Fără îndoială că rezultatele acestor discuții vor fi binefăcătoare, vor servi interesele popoarelor noastre, ale Liberiei și ale României, cît și interesele generale ale întregii lumi".

Convorbire realizată de Dumitru Constantin

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

„Președintele Ceaușescu — un mare luptător, iubit și prețuit de poporul său"

Hafez Badawi

președintele Adunării Poporului din Republica Arabă Egipt

— Domnule președinte, sînteți pentru a doua oară în România. Vă rugăm să ne împărtășiți impresiile dv. la capătul acestei vizite în țara noastră.

— Am petrecut zile minunate în această țară prietenă. Noi, reprezentanți ai poporului egiptean, am fost deosebit de fericiți să participăm, alături de poporul român prieten, la festivitățile consacrate celei de a 30-a aniversări a eliberării patriei sale. Întreg Egiptul a participat alături de poporul român la această sărbătoare: reprezentanții poporului egiptean, prin delegația parlamentară pe care am avut cinstea să o conduc, reprezentanții guvernului, printr-o delegație condusă de un vicepremier, reprezentanții organizațiilor politice, prin cîteva delegații reprezentînd Uniunea Socialistă Arabă, între care delegația capitalei noastre, Cairo. Repet, întreg Egiptul a împărtășit bucuria poporului român la marea sa sărbătoare, adresîndu-i un cordial și sincer salut, exprimîndu-i cele mai frumoase gînduri și cuvinte de apreciere pentru realizările sale și strînsa prietenie care leagă cele două popoare ale noastre. Am simțit, în aceste zile, momente de fericire și satisfacție în mijlocul poporului român, al conducerii sale, în frunte cu marele conducător politic și om de stat, președintele Nicolae Ceaușescu.

În ziua marii sărbători, 23 August, am participat la festivitățile organizate la București, am putut să-mi dau seama de bucuria și satisfacția acestui popor pentru victoriile obținute în anii care au trecut de la eliberarea patriei sale, victoriile unui popor venit să salute din toată inima pe conducătorul său eminent, președintele Nicolae Ceaușescu. Am văzut tineri și virstnici, muncitori și funcționari, băieți și fete, veniți să-și exprime bucuria, fericirea de a sărbători eliberarea patriei, să aducă un cordial omagiu conducerii sale.

— Ați avut prilejul să vizionați mai multe obiective economice și social-culturale. Care sînt impresiile dv. în acest sens?

— În zilele petrecute în România, am văzut cîteva din realizările remarcabile ale poporului dv. și putem spune, într-un cuvînt, că apreciem din toată inima efortul constructiv și creator al poporului român, care a obținut aceste minunate rezultate printr-o muncă plină de abnegație și perseverență. Astfel, după festivitățile oficiale, am vizitat cîteva județe din sud-vestul țării dv. și, în fiecare din ele, am observat noi realizări în toate domeniile de activitate, preocuparea pentru progres și bunăstare.

La încheierea vizitei, am avut fericitul prilej de a fi primit de președintele Nicolae Ceaușescu. Vă încredințez că exprim sentimentele nutrite de toți fiii poporului egiptean, cînd spun că președintele țării dv. este un mare luptător, sincer și modest, un om cu cele mai frumoase trăsături de caracter, care își iubește poporul și, la rîndul său, este iubit și prețuit de popor. Președintele României ne-a transmis calde salutări, nouă și poporului egiptean. Președintele Ceaușescu ne-a împărtășit, de asemenea, sentimentele de prietenie, prețuire și apreciere față de președintele Anwar El-Sadat, relevînd că președintele Egiptului este un mare conducător politic care, reușind să strîngă în jurul său toate forțele țării, va realiza succese remarcabile în toate domeniile. Întîlnirea s-a desfășurat într-o atmosferă deosebit de cordială.

Folosim acest prilej pentru a adresa, din nou, poporului român cele mai călduroase felicitări și nutrim speranța că vom participa, și pe viitor, la marile sale sărbători. De asemenea, nutrim convingerea că poporul român, prin reprezentanții săi, va participa la bucuria sărbătoririi zilei noastre naționale, cu care prilej va constata că poporul egiptean iubește pacea și-și consacră eforturile pe această cale, pacea fiind condiția esențială pentru o viață demnă, pentru reconstrucția și propășirea țării. În același timp, poporul egiptean refuză capitularea și este hotărît să-și elibereze toate teritoriile ocupate. Poporul egiptean se află acum pe drumul păcii, reconstrucției și dezvoltării.

Încă o dată, salutăm cordial poporul român și adresăm cele mai călduroase cuvinte de mulțumire, apreciere și stimă conducătorului său, președintele Nicolae Ceaușescu.

Interviu realizat de Horia Horațiu Doboș

„Politica externă a României — respectată în întreaga lume"

Carlos P. Romulo

ministrul afacerilor externe al Republicii Filipine

Cu prilejul vizitei pe care a întreprins-o în țara noastră, am rugat pe excelența sa, generalul Carlos P. Romulo, ministrul afacerilor externe al Republicii Filipine, să răspundă la cîteva întrebări adresate de revista noastră.

Referindu-se la primirea sa de către președintele Nicolae Ceaușescu, ministrul filipinez a declarat :

— Am avut onoarea de a avea o întîlnire cu președintele României. Președintele Ceaușescu este unul dintre conducătorii remarcabili ai lumii de azi. În Filipine, noi admirăm caracterul deschis, policentric al politicii internaționale promovate de domnia-sa, o politică ce a adus prieteni României, atît la distanță, cît și în apropiere. Președintele filipinez are mare admirație pentru domnul Ceaușescu, iar întîlnirea pe care am avut-o mi-a permis să cunosc personalitatea conducătorului dv. Întorcîndu-mă în Filipine, îmi exprim sentimentele de admirație și respect pentru o personalitate care a reușit să facă din politica externă a României una dintre cele mai respectate în întreaga lume. Am adus cu mine un mesaj scris din partea președintelui Ferdinand Marcos, reluînd invitația înaintată domniei sale. Sîntem gata să oferim președintelui Ceaușescu o primire de neuitat.

— Cum apreciați, excelență, stadiul actual al evoluției relațiilor dintre cele două țări ale noastre și perspectiva de dezvoltare a acestor relații ?

— Am venit în România cu intenția de a întări relațiile dintre țara dumneavoastră și țara mea. Vizita are un caracter de lucru. Astfel, am avut mai multe convorbiri cu ministrul dv. de externe, George Macovescu, cu care am purtat discuții interesante asupra unor probleme de interes comun. I-am înmînat proiectul unui tratat cultural pe care sper că-l va studia și-l va prezenta și altor departamente ale guvernului. Am vorbit despre relațiile economice și comerciale dintre cele două țări și i-am prezentat produsele pe care Republica Filipine le poate exporta, iar domnia-sa mi-a vorbit despre instalațiile mecanice, de care noi avem atîta nevoie în Filipine și pe care dv. le puteți exporta, pentru că am remarcat, aici, cît de avansați sînteți din punct de vedere tehnologic. Dar, ceea ce este mai important e că am discutat despre probleme legate de inițiative economice comune cu capital românesc și filipinez. Avem în Filipine utilaje petroliere românești, pe care le apreciem ca fiind dintre cele mai bune din lume. Dar acestea constituie începutul relațiilor noastre, care vor servi interesele reciproce, ale poporului dv. și poporului meu.

— Vizita dv. în România face parte dintr-un turneu prin mai multe țări socialiste. Ce semnificație acordați acestui fapt și ce ne puteți spune în legătură cu rezultatele acestui turneu ?

— A fost un lucru uimitor pentru mine. După cum știți, noi am închis ferestrele țării noastre față de o jumătate din lume timp de mai bine de 25 de ani și nu am avut nici un fel de relații cu țările socialiste, de la eliberarea țării noastre. Dar, avem acum un conducător curajos și clarvăzător în persoana președintelui Marcos, care a hotărît că a sosit timpul ca noi să deschidem ferestrele către întreaga lume și să lăsăm să intre aerul proaspăt și lumina nouă. Iar această vizită mi-a dezvăluit înțelepciunea acestei hotăriri. Sînt bucuros că am venit, fiindcă am observat că există o mulțime de lucruri ce pot fi învățate de la dv. și o mulțime de lucruri pe care le putem împărtăși cu dv. De aceea, cred că a fost o vizită fructuoasă, plină de clarificări.

— Excelență, ați fost unul dintre președinții Adunării Generale a O.N.U. În urmă cu doi ani, România a prezentat Adunării Generale o rezoluție referitoare la creșterea rolului Organizației. Vă rugăm să împărtășiți cititorilor revistei „Lumea" opinia dv. în legătură cu necesitatea creșterii rolului Națiunilor Unite în viața internațională.

— Am fost președintele Adunării Generale în 1949, iar, de două ori, am fost președinte al Consiliului de Securitate. Am acționat, în această calitate, pentru a opera modificări în Carta O.N.U., spre a face posibilă acea propunere a guvernului român. Cred că există prevederi în Cartă care trebuie schimbate. Și există o propunere, lăsînd deoparte propunerea de la O.N.U. — care a atras atenția opiniei publice în Filipine și pe care noi o sprijinim — aceea privind democratizarea vieții internaționale. Noi credem că, în ce privește O.N.U., secretul natural pentru organizarea Națiunilor Unite este democratizarea. Democrația nu trebuie să fie doar pentru un număr restrîns de state, ci este nevoie de democrație internațională, pentru toți.

— Ce ne puteți spune despre rolul statelor mici și mijlocii în rezolvarea marilor probleme care confruntă lumea contemporană ?

— Desigur, este un fapt că acestea dețin majoritatea în cadrul Națiunilor Unite. Iar aceasta este o forță care trebuie luată în considerație. În acest fel, statele mici, în curs de dezvoltare, pot să nu mai fie considerate mici. Cînd se ajunge la vot nu mai sîntem mici. Am discutat, de fapt, cu ministrul dv. de externe, cum putem noi, statele mici, pune la un loc resursele noastre pentru a face ca influența noastră să fie mai pregnant simțită la O.N.U și în lume.

— Ca șef al diplomației filipineze, vă rugăm să prezentați cititorilor noștri principalele linii ale politicii externe a Republicii Filipine.

— Vreau să încep prin a sublinia că trăim într-o lume în care toți sîntem interdependenți. Ceea ce doresc să subliniez este evoluția proprie din Filipine, numită politică externă filipineză, adică matură, care recunoaște coexistența, care crede în respectarea dreptului fiecărui stat la autodeterminare, care se opune imperialismului, neocolonialismului, care se opune oricărui lucru imoral în esența sa. Pentru că, atunci cînd spun că imperialismul sau colonialismul sînt imorale în esența lor, am în vedere că acestea au la bază forța celui mai puternic asupra celui mai slab, iar acest fapt nu poate dura. Și, astfel, cînd, în 1940, am declarat într-o serie de articole : colonialismul se află la apusul său și trebuie să sfîrșească, toți spuneau că sînt un vizionar. Și mi-au spus că acest lucru este imposibil, pentru că puterile coloniale au investite interese la care nu vor renunța vreodată. Dar eu am spus nu, nimic din ceea ce este esențialmente imoral nu poate să dureze și nu poate fi permanent. Colonialismul este imoral în esența sa și trebuie să dispară. Știți ce a urmat după cel de-al doilea război mondial : colonialismul s-a prăbușit. Mai avem încă anumite forme de colonialism, cum ar fi colonialismul economic, care, de asemenea, este sortit dispariției. Logica evenimentelor demonstrează că orice încercare a celui mai puternic de a impune forța asupra celui slab nu poate dura și trebuie să sfîrșească.

În ce privește politica noastră externă, aș dori să mai adaug că unul dintre pilonii săi puternici este credința în regionalism. În prezent, noi avem în regiunea Asiei de sud-est o asociație a națiunilor sud-est asiatice numită „ASEAN", care a înregistrat în cei șapte ani numeroase succese. Ea are, de asemenea, proiecte care, acum opt sau nouă ani, erau de neconceput. Dar acest lucru este posibil pentru că, astăzi, ne cunoaștem mai bine unii pe alții. Sub puterea colonială — a cărei deviză era „divide et impera" —, politica acelor vremuri cultiva dezbinarea între noi înșine. Acum, cînd sîntem independenți, noi începem să ne cunoaștem unii pe alții. Și, începînd să ne cunoaștem, începem să discutăm probleme de interes comun, deschis, onest și cu privirea ațintită nu numai la interesul țării respective, ci al întregii regiuni. Acesta este unul din pilonii politicii noastre externe — sprijinul ASEAN, care cred că este una dintre cele mai fructuoase organizații regionale instituite în zona noastră.

— Domnule ministru, ținînd seama că este cea de a doua vizită a dv. în țara noastră, cum ați regăsit România și cu ce impresii generale plecați?

— Am fost în România în urmă cu șase ani. Constat acum mari diferențe, un mare progres. Însăși Sinaia nu este cea de acum șase ani. Nici Brașovul. Progresul în infrastructură este remarcabil. În ce privește conducerea acestor treburi și oamenii, apreciez că s-a mers ina-

inte. Iar acum, înainte de a părăsi frumoasa dv. țară, mi-aduc aminte de cuvintele romanilor — „am venit, am văzut, am învins" (veni, vidi, vici). În ce mă privește, „am venit, am văzut și am fost cucerit". Am fost cucerit de ospitalitatea dv., de prietenia dv., de căldurosa și cordiala manifestare a prieteniei. Știm că în România sînt oameni ospitalieri, dar dovada cea mai bună ți-o dă cunoașterea nemijlocită. Ei bine; eu am găsit această dovadă la președintele Ceaușescu, la ministrul de externe și la toți cei care au contribuit ca această vizită să fie o călătorie fructuoasă și plăcută, așa cum a și fost, de altfel. Acest lucru îmi spune că oamenii dv. sînt hotărîți să urce tot mai sus, iar deviza care li se potrivește este „Excelsior".

Așadar, prieteni, sînt bucuros că mi-ați oferit ocazia să mă adresez cititorilor și să spun că, fiind primul ministru de externe al Republicii Filipine care vizitează România, mă întorc în țara mea cu foarte plăcute amintiri.

— În sfîrșit, domnule ministru, vă întrebăm dacă doriți să transmiteți un mesaj cititorilor revistei „Lumea".

— Cred că aveți o revistă cu un titlu adecvat. Majoritatea revistelor de azi se referă la țările respective, la anumite regiuni, la anumite interese. Dumneavoastră aveți o revistă intitulată „Lumea", care, desigur, privește nu numai interese strict regionale. Și este în desfășurarea logică și ireversibilă a evenimentelor să sosească ziua în care să credem și să știm că noi toți sîntem tovarăși de drum pe o navă spațială numită Pămînt. Ca pasageri ai acestei nave, trebuie să ne amintim că nu există decît o singură lume. Iar dumneavoastră aveți, așadar, o revistă intitulată adecvat — „Lumea".

Interviu realizat de Victor Martalogu

„Principiile independenței și suveranității au în președintele Ceaușescu un promotor constant"

Aloys Nsekalije

ministrul afacerilor externe și cooperării din Ruanda

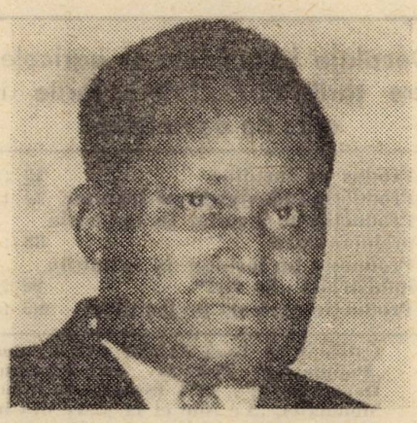

Licențiat în drept, cu studii la Școala superioară militară din Kigali — capitala țării — (are grad de locotenent colonel), absolvent al Facultății de Economie politică, sociologie și planificare, Aloys Nsekalije este membru al Comitetului pentru Pace și Unitate Națională din Ruanda (organism suprem în stat) și ministru al afacerilor externe și cooperării. Aflat în țara noastră, la începutul săptămînii trecute, el a avut amabilitatea să răspundă întrebărilor adresate de redactorul nostru, Dumitru Constantin.

— Întrucît convorbirea noastră se desfășoară cu puțin timp înaintea încheierii vizitei dv., v-am ruga să-i comentați rezultatele.

— Desigur, e foarte dificil să prezint, în mod exhaustiv, ceea ce am realizat în cursul vizitei în România. Scopul călătoriei noastre aici a fost de a diversifica și întări relațiile româno-ruandeze, de a găsi căi și mijloace pentru a crea un climat de cooperare economică, socială și culturală între cele două țări. Privind, din această perspectivă, contactele și convorbirile noastre aici — la Ministerul de Externe, la Ministerul Apărării Naționale, la Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, precum și la Ministerul Agriculturii — au avut un conținut dens, concret. Iată de ce, acum, la încheierea vizitei, după semnarea celor trei documente, putem aprecia că rezultatele sînt foarte pozitive.

Le apreciem astfel, atît din perspectiva convorbirii pe care am avut-o cu prilejul primirii noastre de către distinsul președinte Nicolae Ceaușescu, cît și din cea a documentelor semnate : un acord de cooperare economică și tehnică, un acord cultural și un schimb de note privind facilitățile referitoare la acordarea vizelor. Pornind, deci, de la acestea, cît și de la atmosfera în care s-a desfășurat vizita, pot să vă spun că plec din România foarte satisfăcut, nutrind profunda convingere că perspectivele cooperării sînt solide, că ea se va solda cu rezultate pozitive și se va intensifica în continuare.

— Ați amintit de primirea la președintele României. Am dori să vă referiți mai pe larg la întrevedere, la atmosfera în care ea a decurs.

— A fost cu adevărat o onoare pentru noi faptul că președintele Nicolae Ceaușescu ne-a primit în timpul scurtei noastre vizite. Aceasta ne-a mișcat foarte mult. Convorbirea avută ne-a întărit convingerea că președintele României — care este o personalitate foarte apreciată în lume — cunoaște îndeaproape problemele contemporaneității, inițiativele sale se bazează pe principii ferme. Am putut constata că principiile independenței și suveranității naționale promovate de România și sprijinul pe care ea îl acordă țărilor în curs de dezvoltare, printre care și Ruanda, au în președintele Ceaușescu un promotor constant, un susținător fervent. De altfel, după părerea noastră, președintele Ceaușescu conduce poporul român într-un mod exemplar. Am fost, de asemenea, mișcați de faptul că președintele dumneavoastră acordă o foarte mare importanță relațiilor României cu țările africane și din Orientul Mijlociu, fapt pentru care a și vizitat, în mai multe rînduri, continentul nostru, precum și state arabe.

Am discutat despre relațiile dintre România și Ruanda — este, de altfel, prima vizită oficială a unui membru al guvernului nostru în țara dv. — și am constatat, și cu acest prilej, similitudini între multe puncte de vedere ale României și țării noastre, în special în ceea ce privește principiile care trebuie să guverneze relațiile dintre state — între care, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, dreptul fiecărei țări de a-și elabora linia sa politică, principiul cooperării în avantajul reciproc.

— Fiind — cum spuneați — primul membru al guvernului Ruandei care vizitați România, dacă vreți să prezentați, pe scurt, și unele elemente de bază ale politicii interne și externe a țării dv.

— Ruanda este o țară mică, de 27 000 kmp., foarte săracă, dar cu o populație ce depășește trei milioane de locuitori, fiind considerată țara cu cea mai mare densitate a populației de pe continent. Ea mai este numită și țara miilor de coline, pentru că aproape tot teritoriul este vălurit. Aceasta, ar fi, pe scurt, o prezentare geografică a țării mele, care și-a proclamat independența la 1 iulie 1962, dar prima republică n-a reușit să pună capăt dezordinii din țară, să elimine înfruntările, uneori sîngeroase, dintre principalele etnii care trăiesc în Ruanda. Acest lucru l-a reușit cea de a doua republică, în fruntea căreia se află generalul maior Juvenal Habycarimana. Ne preocupăm, de asemenea, de a lichida dependența economiei aproape în exclusivitate de agricultură.

Pe plan extern, am inițiat o politică de deschidere, în primul rînd, cultivînd excelente relații cu vecinii — Burundi, Uganda, Zair, Tanzania. Trebuie adăugat că, dacă acum sînt excelente, înainte, relațiile cu unele din aceste țări erau deteriorate, fapt care se repercuta asupra vieții politice continentale. Continuăm să acționăm pentru îmbunătățirea lor.

Cu Africa, în primul rînd prin intermediul Organizației Unității Africane, raporturile noastre s-au întărit constant. De altfel, la ultima sesiune la nivel înalt a O.U.A., șeful statului ruandez a fost ales vicepreședinte al organizației pe anul în curs, iar, cu prilejul ultimei reuniuni a O.C.A.M., președintele Ruandei a fost desemnat președinte al acestei organizații. Susținem aceste organisme, principiile lor și sîntem partizanii instaurării unei cooperări active între statele africane. În acest sens, am înmulțit contactele și vizitele în țările africane și arabe, pentru a realiza o adevărată și eficientă cooperare, pentru a instaura o viabilă unitate la dimensiunile continentului nostru.

Lichidarea subdezvoltării — imperativ major al contemporaneității (II)

Analiza decalajelor economice

O investigație mai aprofundată a decalajelor economice contemporane — dincolo de imaginea lor „globală", pe care o oferă în expresie sintetică produsul sau venitul național — permite nu numai evidențierea altor numeroase aspecte privind dimensiunile lor actuale, ci și conturarea unora din principalele lor determinări calitative și implicații economico-sociale. Se constată, astfel, că într-o serie de domenii și sfere de activitate amplitudinea discrepanțelor este chiar mai mare decît cea pe plan global, după cum se reliefează, în mod pregnant, că, la baza acestor decalaje, stau diferențierile existente între țări în ce privește gradul de industrializare și de diversificare a economiei, dezvoltarea ramurilor moderne, „de vîrf", nivelul productivității muncii pe ansamblu și pe sectoare, înzestrarea tehnică și chimică a agriculturii ș.a.

Ponderea țărilor slab industrializate în producția industrială mondială este evaluată, în momentul de față, la puțin peste o zecime, fiind, deci, cu mult inferioară celei deținute de aceste țări în produsul total mondial. De altfel, această pondere a marcat o ușoară tendință de scădere. Faptul se datorează insuficientei dezvoltări, în țările respective, a industriei prelucrătoare, segmentul precumpănitor și, comparativ, mai dinamic al industriei. Potrivit datelor O.N.U., pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare se observă, în structura producției lor industriale, chiar o diminuare a ponderii industriei prelucrătoare (în raport cu cea a industriei extractive), în cursul deceniului trecut. Ca urmare, s-a redus și procentajul participării acestor țări în ansamblul industriei prelucrătoare mondiale, ajungînd să fie estimat, în prezent, la numai 6—7 la sută. Se apreciază că, în ce privește nivelul producției acestei industrii pe locuitor în țările dezvoltate și, respectiv, în cele în curs de dezvoltare, decalajul este 38 : 1.

Discrepanțele se dovedesc a fi și mai mari în ramurile industriale moderne, direct legate de progresul tehnic — metalurgică, mecanică, electrotehnică, electronică — de care depind, în perioada actuală, atît dezvoltarea cît și eficiența economică și care cunosc, de altminteri, ritmurile de creștere cele mai rapide. În structura producției industriale pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, aceste ramuri nu reprezintă decît 16 la sută, ceea ce face ca ponderea țărilor respective în totalul mondial al producției ramurilor menționate să nu fie, în consecință, decît de 3 la sută, iar decalajul pe locuitor față de țările dezvoltate să urce în acest domeniu la 96 : 1.

O asemenea situație explică, de fapt, marile decalaje existente în consumul de metal — indice indirect, dar foarte ilustrativ al dezvoltării industriale. În comparație cu cel din R.F.G. sau Japonia, consumul anual de oțel pe locuitor este mai mic de 27—29 ori în Filipine, de 54—58 ori în Nigeria, de 110—116 ori în Pakistan sau Indonezia. În această ultimă țară, el se situează la numai 5 kg., în S.U.A. depășind 620 kg. Pe plan general, în țările dezvoltate se consumă, în medie, de 20 de ori mai mult metal pe locuitor decît în țările în curs de dezvoltare. Comparînd acest decalaj cu cel existent, între nivelurile producției pe locuitor în industriile moderne de prelucrare a metalului din cele două grupuri de țări (care este, după cum arătam, cu mult mai mare), se evidențiază, însă, și o altă discrepanță — în ce privește eficiența folosirii metalului. Aceeași cantitate de metal poate fi mai eficient sau mai puțin eficient folosită în funcție de cantitatea de muncă pe care, datorită unui grad mai ridicat sau mai puțin ridicat de prelucrare, o încorporează tona de produs finit. Cifrele menționate sînt elocvente, decalajul la nivelul produsului finit fiind mult superior celui la nivelul consumului de metal.

Disproporțiile între nivelurile de dezvoltare economică ale diverselor regiuni ale globului sînt puse izbitor în lumină și de consumul de energie. După date ale O.N.U., acesta se situează, în medie pe locuitor, la aproximativ 6 tone echivalent cărbune pe an în țările dezvoltate, fiind doar de 2/5 tone, adică de 15 ori mai mic, în țările în curs de dezvoltare. Aceste cifre ascund, însă, discrepanțe cu mult mai mari. Astfel, consumul anual de energie pe locuitor este de 10 tone în America de Nord, dar de numai 0,8 tone în America Latină, de 0,4 tone în Asia și chiar de 0,3 tone în Africa. Consumul de energie pe locuitor este, în S.U.A., de 24 ori mai ridicat decît în Brazilia, de 64 ori mai înalt decît în India, de 351 ori mai mare decît în Etiopia (11,2 tone față de numai 35 kg).

Lipsa de dezvoltare multilaterală — în special a industriei și, în cadrul acesteia, a ramurilor sale moderne — precum și a unei infrastructuri diversificate în numeroase țări slab dezvoltate face ca o importantă parte din resursele lor naturale și materiale să nu fie exploatată (sau chiar nici măcar explorată), lucru resimțit mai ales de popoarele din țările respective, dar și de omenire, în ansamblul ei. În timp ce rezervele energetice exploatabile ale planetei se găsesc, în proporție majoritară, în țările slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare, producția de energie din aceste țări nu constituie nici 30 la sută din totalul celei furnizate în prezent pe scară mondială. Aproape 60 la sută din resursele hidroenergetice mondiale se găsesc în țări în curs de dezvoltare ; în schimb, ponderea acestor țări în producția de energie electrică pe această bază nu reprezintă decît 15 la sută. Situația este identică în domeniul principalelor resurse naturale (diverse materii prime, în special metale) : o însemnată parte a acestora (în cazul multora din ele, majoritatea) se găsește, de asemenea, în țările slab dezvoltate și în curs de dezvoltare, în vreme ce ponderea statelor respective în producția mondială a industriei extractive, în ansamblul ei, este doar de o pătrime.

Totodată, mari suprafețe din terenurile potențial cultivabile ale globului se află în țările „sărace". Aceste suprafețe nu sînt nici pe departe integral atrase în producția agricolă (raportul dintre „cultivat" și „cultivabil" este de numai 32 la sută în Africa și chiar de 21 la sută în America de Sud), iar cele utilizate, fiind exploatate în condiții înapoiate, dau randamente productive scăzute. Într-o atare situație, ponderea țărilor respective, cotate drept agrare, în totalul producției agricole mondiale, este sub 40 la sută, ele apărînd, de altfel, în comerțul mondial ca importatoare nete și nu ca exportatoare nete de produse alimentare.

Starea de subdezvoltare, îndeosebi nivelul extrem de scăzut al industriei prelucrătoare, pune multe țări slab industrializate în situația de a nu fi în măsură să-și valorifice intern, în beneficiul direct al propriilor popoare, importantele lor bogății naturale. Deși ponderea țărilor „sărace" este de aproape 30 la sută în producția mondială de energie, cea în consumul energetic mondial este doar de 13 la sută ; deși extrag aproximativ 3/5 din țițeiul mondial, ele nu furnizează nici 1/4 din petrolul rafinat pe plan mondial ; deși dau

Decalaje industriale și agricole între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare

— **Produs pe locuitor**	**13 : 1**
— **Producție industrială pe locuitor**	**24 : 1**
— **Producție pe locuitor în industria prelucrătoare**	**38 : 1**
— **Producție pe locuitor în ramurile industriale „de vîrf"**	**96 : 1**
— **Producție agricolă pe locuitor**	**4,5 : 1**

Calculat pe baza datelor O.N.U. din : „Population Policies and Economic Development", 1974 (Studiu al Băncii Mondiale), „Le rôle et la place des industries mécaniques et électriques dans les économies nationales et dans l'économie mondiale". Vol. II, 1974 (Studiu al Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa).

Decalaje energetice

	Țări dezvoltate	Țări în curs de dezvoltare
Ponderea în producția mondială de energie (în %)	**peste 70**	**sub 30**
Ponderea în consumul mondial de energie (în %)	**87**	**13**
Consumul anual de energie pe locuitor (tone echivalent cărbune)	**6**	**0,4**

Sursa : O.N.U., „Population, ressources et environnement, 1974".

CONTRIBUȚIE LA TRANSFORMAREA PE BAZE NOI A OMENIRII

peste 30 la sută din producția mondială de minereu de fier, ponderea lor în producția mondială de oțel se află sub 5 la sută ; deși furnizează 55 la sută din producția de bauxită, ponderea lor în producția mondială de aluminiu este de numai 5—6 la sută. Pe scurt, deși aceste țări dau peste o pătrime din producția industriei extractive mondiale, ponderea lor în totalul producției industriale, în ansamblul ei, abia depășește — după cum am văzut — o zecime. După calcule estimative, covîrșitoarea majoritate (9/10) a cantității de materii prime extrase în țările în curs de dezvoltare ia calea exportului sub formă brută sau semifinită.

Insuficienta dezvoltare a forțelor de producție, gradul scăzut de înzestrare tehnică a muncii pe întinse zone ale globului determină, în cadrul acestora, obținerea unei reduse productivități a muncii sau, altfel spus, utilizarea, pe plan real, numai a unei părți din forța productivă potențială a muncii, adică din ceea ce ar putea da aceeași muncă în condițiile unei înzestrări tehnice superioare, în beneficiul său și al dezvoltării în general. Acest aspect este deosebit de important din mai multe puncte de vedere : concretizează determinările economice ultime ale decalajelor ; reliefează conținutul economico-social al implicațiilor acestora ; indică soluția economico-politică a lichidării lor ; dă o replică fundamentată acelor teorii, cu largă circulație în Occident, ce reclamă oprirea sau încetinirea creșterii economice și a populației, sub motivația unei „inevitabile" epuizări a resurselor minerale și alimentare ale globului.

Pentru a avea o imagine cît mai exactă asupra decalajelor în ce privește nivelul productivității muncii, este nevoie de a urmări acest nivel nu numai pe ansamblul economiei, ci și în diferitele sectoare de activitate (industrie, agricultură), cu alte cuvinte analizînd corelat structura pe ramuri a economiei cu cea pe sectoare a populației ocupate. S-a arătat că, pe ansamblu, amplitudinea decalajului dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare în domeniul produsului pe locuitor este exprimată, potrivit datelor O.N.U., de raportul 13 : 1. În ce privește producția industrială pe locuitor, acest raport este aproape 24 : 1. Ținînd cont, însă, de faptul că ponderea populației active în totalul populației se situează aproximativ la același procentaj în țările dezvoltate și în țările în curs de dezvoltare, dar că în industria țărilor dezvoltate lucrează 40—50 la sută din populația lor activă, iar în industria țărilor slab dezvoltate această pondere este, în medie, de aproape trei ori mai mică, reiese că nivelul productivității muncii în industrie — adică nivelul producției industriale pe lucrător ocupat în această ramură — nu este decît de circa 7—8 ori mai ridicat în țările avansate, în raport cu cel din țările slab dezvoltate.

Ca atare, decalajul din nivelul productivității muncii în industrie nu poate explica, numai prin el însuși, discrepanța din nivelul general al productivității muncii (produsul total pe locuitor activ — vezi tabelul alăturat). Aceasta se explică, mai ales, prin decalajul enorm, existent între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, în ce privește nivelul productivității muncii în agricultură — decalaj care este, însă, legat, în proporție hotărîtoare, de gradul fundamental diferit al înzestrării tehnice și chimice a agriculturii în cele două grupuri de țări, în fond, tocmai de insuficiența dezvoltării industriei în țările în curs de dezvoltare.

Decalajul din domeniul producției agricole pe locuitor este de aproximativ 4,5 : 1, adică mult mai mic decît cel din nivelul produsului total pe locuitor activ. Dar dacă, urmînd un raționament similar celui anterior, avem în vedere faptul că, în agricultură lucrează, în țările în curs de dezvoltare (în medie) peste 65 la sută din populația lor activă, iar în țările dezvoltate (tot în medie) sub 19 la sută din populația activă a acestora (adică o pondere de aproape 3,5 ori mai mică), se dovedește că productivitatea muncii în agricultură — exprimată de nivelul producției agricole pe lucrător ocupat în această ramură — este de aproape 16 ori mai ridicată în țările industrializate decît în țările mai puțin industrializate. Cu alte cuvinte, în ce privește nivelul productivității muncii, decalajul este, deci, mai mare în agricultură decît în industrie (și anume de aproximativ două ori). În medie, în țările dezvoltate, un om ocupat în agricultură reușește, folosind o tehnologie agricolă avansată, să hrănească 15—20 de oameni, în timp ce în țările slab dezvoltate, un om ocupat în agricultură nu reușește, datorită tehnicilor înapoiate pe care le utilizează, să hrănească îndestulător nici măcar 2 oameni, dintre care unul este el însuși. În America de Nord, populația agricolă reprezintă circa 4 la sută din totalul celei active, sau mai puțin de 2 la sută din ansamblul populației, ceea ce înseamnă, că un om ocupat în sectorul agricol produce hrană pentru el și pentru alți 50.

Aceste comparații pun în evidență marile posibilități de creștere a producției agricole pe glob, în cazul ridicării gradului general al înzestrării tehnice și chimice a agriculturii la nivelul celui din țările dezvoltate. Se relevă, astfel, că soluția problemei alimentației mondiale nu rezidă în frînarea creșterii populației, ci în dezvoltarea pe baze industriale a agriculturii.

Între 1962 și 1972, producția alimentară (vegetală și animală) a crescut atît în țările în curs de dezvoltare cît și în cele dezvoltate, în medie anual, cu 2,7 la sută ; ținînd cont de sporul de populație, creșterea pe locuitor a fost, însă, de 1,7 la sută în țările dezvoltate și de numai 0,3 la sută în cele în curs de dezvoltare. Dar nu sporirea populației trebuie acuzată pentru acest lucru, ci faptul că productivitatea muncii în agricultura acestor din urmă țări a crescut foarte puțin, că randamentele la hectar au rămas scăzute sau foarte scăzute în condițiile menținerii la un nivel redus a înzestrării tehnice și chimice a agriculturii lor. În majoritatea țărilor dezvoltate se obțin, în medie la hectar, aproximativ 6 tone de produse agricole, în vreme ce în foarte multe țări slab dezvoltate se obține, în medie la hectar, doar ceva mai mult de o tonă de produse agricole. Între 1948 și 1971, contribuția creșterii randamentului pe hectar la sporirea producției agricole a fost, în America Latină, doar de 31,4 la sută, în Africa de 51,7 la sută, iar în Orientul Apropiat de 22,2 la sută, restul producției fiind realizat prin mărirea suprafețelor cultivate. Că există și alte posibilități o dovedește faptul că, în Europa occidentală, de pildă, contribuția îmbunătățirii randamentului pe hectar la sporirea producției a fost de 97 la sută, iar în America de Nord, de 150 la sută (cu alte cuvinte, creșterea randamentului productiv la hectar a fost atît de mare, încît a permis sporirea producției globale agricole, deși suprafețele cultivate s-au redus cu 50 la sută). S-a calculat că, în ultimele două decenii, cantitatea de energie electrică utilizată la cultivarea cu porumb a unui acru de pămînt în S.U.A. a crescut de 6 ori, iar cea de îngrășăminte chimice de 14 ori. În agricultura țărilor dezvoltate se folosesc, la hectar, între 80 și 180 kg îngrășăminte chimice ; în schimb, în Africa, doar 9 kg., în America de Sud 22 de kg., iar în Asia 23 kg. La mia de hectare sînt utilizate în țările dezvoltate, în medie, 20 de tractoare, în timp ce în țările în curs de dezvoltare doar 2. Potrivit specialiștilor, unei tone de îngrășămînt îi pot corespunde, în recoltă, 6—10 tone de produse agricole.

Într-o asemenea situație, în care, pe întinse zone ale globului, nu s-au realizat progrese substanțiale în ridicarea productivității muncii în agricultură și în ameliorarea randamentelor la hectar, decalajele în alimentație s-au menținut și chiar s-au adîncit. În prezent, 460 de milioane de oameni (respectiv a opta parte din populația globului) — după alte date, mai exigente, peste 700 de milioane, adică aproape o cincime — sînt subnutriți, iar 40 la sută din populația mondială beneficiază de o alimentație insuficientă, nediferențiată. În țările slab dezvoltate, 6 din 10 oameni suferă de carențe alimentare. În țările dezvoltate, unde trăiește sub 1/3 din populația globului, consumul alimentar mediu zilnic pe locuitor este de 3 110 calorii, iar în țările în curs de dezvoltare, unde trăiește peste 2/3 din populația lumii, este de 2 240 calorii, cu alte cuvinte, sub nivelul celor 2 500 calorii zilnice, considerate necesarul minim indispensabil hranei unui om. Este numai un aspect. Celălalt este aspectul hranei nediferențiate. Disponibilul de hrană în majoritatea țărilor slab dezvoltate este atît de mic — în medie, 0,2 tone anual pe locuitor, în ce privește, de pildă, cerealele — încît trebuie consumat, în cea mai mare parte, sub formă directă (adică sub formă de produse vegetale). În schimb, în țările dezvoltate, disponibilul fiind de cinci ori mai mare (la cereale, de exemplu, peste o tonă anual pe locuitor), există posibilitatea consumării sale, în covîrșitoare proporție (peste 80 la sută), sub formă indirectă,

Decalaje între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare în ce privește productivitatea muncii

— pe ansamblul economiei (produs pe locuitor activ[1])	**13 : 1**
— în industrie (producție industrială pe lucrător ocupat în această ramură[2])	**8 : 1**
— în agricultură (producție agricolă pe lucrător ocupat în această ramură[2])	**16 : 1**

[1]) — Produsul raportat nu la totalul populației, ci la totalul populației economic active (apte de muncă) ; decalajul este relativ similar cu cel pe locuitor, întrucît, în prezent, ponderea populației active în totalul populației se situează aproximativ la același nivel (42—44%) în țările dezvoltate și în țările în curs de dezvoltare.

[2]) — În funcție de ponderea pe care populația ocupată în industrie și, respectiv, cea ocupată în agricultură o dețin în totalul populației active în țările dezvoltate, pe de o parte, și în țările în curs de dezvoltare, pe de altă parte.

Calculat pe baza datelor O.N.U. din : „Tendances démographiques récentes et perspectives d'avenir" (Raport al secretarului general), „Population Policies and Economic Development", 1974 (Studiu al Băncii Mondiale).

adică sub formă de produse animale. Astfel, între Canada și India, bunăoară, decalajul este 5 : 1 în ce privește consumul alimentar total, dar de 25 : 1 în ce privește consumul alimentar indirect. Apare explicabil, în acest context, deficitul de proteine din țările în curs de dezvoltare ; în medie, în aceste țări se consumă zilnic pe locuitor doar 57,7 grame proteine, în timp ce în țările dezvoltate 93,6 grame.

Un studiu al Națiunilor Unite („Population, ressources et environnement", 1974) arată că, în condițiile utilizării unei tehnologii agricole echivalente celei atinse, astăzi, în țările dezvoltate (folosind sisteme de irigații, îngrășăminte chimice, semințe de înaltă productivitate, mijloace mecanizate etc.), de pe un hectar se poate obține o cantitate de energie de origine alimentară în jurul a 60 000 kcal pe zi, adică necesarul pentru 24 de persoane. Or, în lume se cultivă, în prezent, aproximativ 1,4 miliarde hectare, sau, în medie, un hectar pentru 2,7 persoane (ținînd cont de populația de 3,8 miliarde de locuitori a globului) — deci o suprafață de aproape 10 ori mai mare, în comparație cu cea care ar fi necesară pentru obținerea aceleiași cantități de produse dacă exploatarea ei ar avea loc pe baza tehnologiilor moderne. Sau, privind invers problema, prin generalizarea aplicării acestor tehnologii, s-ar putea obține, de pe suprafața actualmente cultivată, o producție de aproape 10 ori mai mare decît cea din prezent — care ar putea asigura o hrană corespunzătoare nu numai populației actuale, ci și unei populații cu mult mai numeroase.

Luînd în considerare atît factorii potentatori ai producției agricole (creșterea randamentelor la hectar, prin sporirea gradului de înzestrare tehnică și chimică a agriculturii, atragerea în circuitul agricol, îndeosebi pe calea irigațiilor, a terenurilor cultivabile dar încă necultivate, ceea ce ar dubla suprafețele aflate în cultură), cît și factorii obiectivi de limitare a producției de alimente (reținerea cel puțin a unei zecimi din suprafața totală pentru cultura plantelor tehnice, prezervarea a 3 la sută din recoltă pentru reînsămînțare, pierderile inevitabile de 10 la sută din recoltă), studiul amintit apreciază că, în lume, s-ar putea obține produse cu o valoare energetică alimentară care ar asigura necesarul minim de 2 500 calorii zilnic pentru 76 miliarde de oameni, iar, în cazul unui regim alimentar diversificat și abundent (de 4 000—5 000 calorii pe zi), pentru 38—48 miliarde oameni, adică pentru o populație de 10—13 ori mai mare decît cea din prezent. Condiția fundamentală pentru a putea fi dobîndit un asemenea rezultat — condiție pe care studiul își bazează, de altfel, calculul menționat — este aceea a folosirii generale, la scară mondială, în toate statele lumii, a tehnicilor și tehnologiilor celor mai avansate, a realizărilor celor mai înaintate ale științei.

„Știința — subliniază tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU — va pune în evidență noi resurse alimentare, va realiza, de asemenea, sporirea fertilității solului pe toată suprafața pămîntului, ceea ce va permite obținerea unor cantități mari de produse vegetale și animale suplimentare pentru consumul oamenilor. În multe țări, datorită condițiilor de subdezvoltare, bogățiile naturale și resursele umane sînt insuficient exploatate, nivelul scăzut al productivității muncii sociale exercită o influență negativă asupra creșterii avuției naționale. Omul, bazîndu-se pe cuceririle științei, prin inepuizabila sa energie, prin forța geniului său creator, va transforma necontenit natura, smulgîndu-i tot mai multe roade, asigurînd noi resurse pentru satisfacerea în condiții tot mai bune a cerințelor de viață ale tuturor popoarelor. Condiția esențială a realizării acestei perspective este dezvoltarea tot mai intensă a forțelor de producție în fiecare țară, valorificarea la maximum de către fiecare popor a resurselor de care dispune. Aceasta impune repartiția mai judicioasă a bogățiilor între populațiile de pe diferite meridiane, accesul tuturor națiunilor la știința și tehnica contemporană, la cuceririle civilizației moderne".**

Decalaje alimentare

	Țări dezvoltate	Țări în curs de dezvoltare
Disponibilul alimentar cerealier anual pe locuitor (în tone)	**1**	**0,2**
din care :		
— consumat direct (produse vegetale)	**sub 20%**	**peste 80%**
— consumat indirect (produse animale)	**peste 80%**	**sub 20%**
— consumul alimentar zilnic pe locuitor (în calorii)	**3 110**	**2 240**
— consumul mediu zilnic de proteine pe locuitor (în grame)	**93,6**	**57,7**
— creșterea medie anuală a producției de alimente pe locuitor în perioada 1962—1972 (în %)	**1,7**	**0,3**

Sursa : O.N.U., „Population, food supply and agricultural development", 1974.

În perioada actuală, nu pot exista progres și dezvoltare în afara științei și tehnicii. În condițiile implicării adînci a științei în producție, rezultatele economice depind, în mod hotărîtor, de gradul în care au fost cunoscute, folosite și aplicate în activitatea productivă cuceririle științifice-tehnice. Decalajele economice actuale sînt, în mare măsură, decalaje în știință, tehnică și tehnologie. Nu poate părea întîmplător că asimetriei din nivelurile de dezvoltare economică ale statelor îi corespunde o asimetrie, la fel de izbitoare, în nivelurile lor de dezvoltare a științei și tehnicii. În ce privește, de pildă, cuantumul cheltuielilor de cercetare-dezvoltare — indicator considerat în măsură să ofere o imagine de ansamblu asupra dezvoltării științei — acesta este de 30—35 de ori mai ridicat în țările dezvoltate, în comparație cu cel din țările în curs de dezvoltare. Se apreciază că, pe ansamblul țărilor industrializate, cheltuielile de cercetare-dezvoltare reprezintă aproximativ 2 la sută din totalul produselor lor naționale brute, în timp ce, în țările în curs de dezvoltare, ponderea respectivă este sub 0,3 la sută. Potrivit datelor UNESCO, la sfîrșitul deceniului trecut, cheltuielile de cercetare-dezvoltare în 15 țări industrializate, constituiau între 0,8 și 2,8 la sută din produsul național brut al țărilor respective. În schimb, în cele 17 țări în curs de dezvoltare din Asia, Africa și America Latină avute în vedere, ponderea se situa doar între 0,1 și 0,4 la sută. În expresie pe locuitor, decalajul este mult mai mare. Cheltuielile de cercetare-dezvoltare pe locuitor reprezentau, la sfîrșitul deceniului trecut, 130 dolari în S.U.A., între 30 și 60 dolari în celelalte țări capitaliste dezvoltate, dar numai cîțiva dolari sau chiar numai cîteva zeci de cenți în țările slab dezvoltate. În același timp, la 100 000 de locuitori, reveneau în Japonia sau Statele Unite aproximativ 270 de oameni de știință și ingineri, dar numai între 1 și 7 în țările în curs de dezvoltare.

Eliminarea subdezvoltării reclamă cu necesitate înlăturarea decalajelor din știință și tehnică. Dialectica raportului dintre factorul intern (efortul propriu care este de importanță primordială) și cel extern (cooperarea internațională ca mijloc de potențare a acestui efort) în dezvoltarea economică contemporană face ca înlăturarea acestor decalaje să nu se poată realiza decît printr-o justă corelare, printr-o armonioasă îmbinare a celor doi factori, ce se condiționează reciproc. Accesul la știința și tehnica modernă nu poate fi obținut decît într-un asemenea mod. Ar fi de neconceput, de pildă, să se poată dezvolta știința și tehnica într-o țară exclusiv prin import, fără organizarea unei activități proprii de cercetare, puternice și diversificate, fără crearea unei baze proprii de aplicare a științei în producție, fără asigurarea formării și pregătirii cadrelor necesare. Consecințele nu s-ar rezuma nici pe departe numai la efortul valutar deosebit care, prelungit în timp, ar putea deveni, la un moment dat, foarte greu de susținut. Mai important este, însă, faptul că lipsa unui sistem propriu de cercetare, promovare și aplicare a științei și tehnicii poate pune o țară în situația de a-și vedea structurile economice incompatibile cu unele tehnologii moderne, de a asista la demodarea rapidă a tehnologiilor importate fără putința de a le îmbunătăți, de a nu putea aplica pur și simplu cele mai noi cuceriri științifico-tehnice, de a nu fi capabilă să se adapteze dinamic noilor cerințe.

Totodată, în epoca noastră, nu poate fi concepută dezvoltarea științei și tehnicii în izolare. Complexitatea și diversitatea producției au crescut atît de mult, încît organizarea în fiecare țară a activității de cercetare și producție pentru întreaga gamă sortimentală este tehnic imposibilă și economic ineficientă. Prin urmare, este necesară intensificarea continuă a participării la cooperarea internațională, al cărei rol este de a contribui efectiv la răspîndirea cuceririlor științifico-tehnice, la asigurarea accesului la acestea al tuturor țărilor. Ea trebuie, de aceea, așezată pe baze de echitate. Iar în însuși spiritul echității — care trebuie să caracterizeze noua ordine economică internațională — este ca, în condițiile decalajelor imense din lumea de azi, să se asigure țărilor mai puțin dezvoltate un tratament de favoare — înțeles ca un principiu firesc și nu ca un dar — în ce privește transferul de tehnică. Ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare se impune ca o necesitate obiectivă, ca o cerință de bază a lichidării decalajelor, în care sînt interesate, deopotrivă, și țările dezvoltate, întrucît decalajele constituie un factor de îngustare a pieței mondiale, de instabilitate economică, ce se răsfrînge asupra tuturor statelor lumii. În general, și cu atît mai mult pe fluxul spre țările în curs de dezvoltare, transferul de tehnică trebuie să aibă nu un caracter „pasiv", ci unul cît mai „activ", fiind necesar să contribuie la transmiterea nu numai a tehnicilor și tehnologiilor propriu-zise, ci și a cunoștințelor în materie de conducere, organizare și gestiune, să facă din țara primitoare nu un simplu punct de folosire a tehnicilor transferate, ci un punct de relansare, pe baze noi, a acestora, de elaborare și promovare a noi tehnici și tehnologii. De cea mai mare importanță este, în acest context, alegerea formelor sub care să se desfășoare transferul tehnologic — de la cele simple (tehnologii încorporate în produse, asistență tehnică) la cele complexe (cooperarea în producție, realizarea de produse sau chiar de obiective industriale în comun, organizarea de societăți mixte). Din rîndul acestora, își dovedesc din ce în ce mai mult eficiența formele complexe, cu alte cuvinte, tocmai acelea care asigură un transfer tehnologic „activ" și care, de aceea, tind să ocupe un loc și un rol tot mai importante în relațiile economice internaționale contemporane.

Ilie Șerbănescu

(Va urma)

GENEVA

Largă solidaritate cu lupta popoarelor din Africa împotriva colonialismului și apartheidului

Corespondență de la trimisul nostru, George Serafin

Din rîndul marilor probleme cărora vocația internațională a Genevei le-a creat cadrul prielnic unor dezbateri, deseori foarte fructuoase, nu puteau lipsi decolonizarea și practicile ce persistă încă — primejdios de anacronic — să ridice obstacole în calea unui proces a cărui desfășurare, pînă la capăt, poartă amprenta necesității istorice.

La Palatul Națiunilor s-a desfășurat, săptămîna trecută, Conferința internațională a organizațiilor neguvernamentale împotriva apartheidului și colonialismului în Africa, grupînd în aceeași sală reprezentanți ai acestor organizații și ai unor organizații naționale, ai O.N.U. și O.U.A., ca și ai mișcărilor de eliberare din Africa australă. Importanța conferinței a fost, în același timp, subliniată de numeroasele mesaje primite din partea unor șefi de stat și de guvern.

Cu profund respect, înaltă apreciere și multă simpatie, au primit participanții la conferință și, în primul rînd, reprezentanții mișcărilor de eliberare, ca și cei ai tinerei Republici Guineea-Bissau, mesajul tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele României socialiste. **„România, se spune în mesaj, condamnă cu tărie politica de apartheid și practicile rasiale promovate de regimurile minoritare din Republica Sud-Africană și Rhodesia, se pronunță cu hotărîre pentru lichidarea rușinosului jug colonial și acționează ferm pentru aplicarea neîntîrziată a Declarației O.N.U. cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale și a celorlalte rezoluții adoptate de O.N.U. în acest sens".** Arătînd că **„trebuie acționat pentru continuarea fermă a procesului de decolonizare și fructificare a condițiilor favorabile existente, pentru a se ajunge la înlăturarea rapidă a rînduielilor coloniale portugheze din Africa, pornindu-se de la recunoașterea dreptului inalienabil al popoarelor din Angola și Mozambic la libertate și independență"**, președintele României a reliefat exact ideea principală ce s-a desprins din dezbaterile vii și rodnice, purtate în cele patru comisii de lucru ale conferinței.

Într-adevăr, documentele ce sintetizează esența opiniilor exprimate și a propunerilor avansate de conferință — și anume, rezoluțiile adoptate în ședința finală — gravitează în jurul a trei probleme principale: sprijinirea luptei de eliberare a popoarelor aflate încă sub dominație colonială; determinarea respectării de către toate statele a hotărîrilor și rezoluțiilor adoptate de O.N.U. și organismele sale; problemele privind mobilizarea opiniei publice mondiale în jurul nobilei cauze a libertății și independenței politice și economice a tuturor popoarelor africane, într-o lume în care să prevaleze dreptul, rațiunea și colaborarea echitabilă.

Rezoluția generală asupra Namibiei cere Adunării Generale a O.N.U. să studieze, cu prilejul apropiatei sale sesiuni, măsuri eficace pentru a obliga Republica Sud-Africană să se supună rezoluțiilor Națiunilor Unite. În același timp, conferința cere Națiunilor Unite și, în mod special, Consiliului pentru Namibia, să procedeze cît mai grabnic posibil la stabilirea unui institut de cercetare și formare de cadre pentru Namibia.

Declarația privind coloniile portugheze — salutînd schimbările survenite în Portugalia, acțiunile forțelor democratice portugheze hotărîte să pună capăt vechii politici colonialiste — exprimă solidaritatea cu popoarele din Guineea-Bissau independentă, din Angola și Mozambic, care, prin lupta lor, au atins o nouă etapă pe calea eliberării și se află astăzi în fața perspectivei de a-și dobîndi independența totală.

Rezoluția asupra Zimbabwe reafirmă sprijinul conferinței față de lupta de eliberare din Zimbabwe și cere tuturor organizațiilor neguvernamentale, ca și guvernelor, să sprijine lupta poporului zimbabwe pentru eliberare și independență.

Rezoluția intitulată „Africa de Sud, o amenințare la adresa păcii" cere încetarea comerțului cu arme, practicat de unele țări cu autoritățile minoritare sud-africane, și condamnă colaborarea militară a unor țări membre ale N.A.T.O. cu Africa de Sud.

O ultimă rezoluție din categoria celor politice face apel la un larg sprijin internațional al mișcărilor de eliberare națională, pentru eliminarea apartheidului, rasismului și colonialismului, recunoașterea acestor mișcări ca singurele purtătoare de cuvînt ale popoarelor și țărilor respective.

Rezoluția economică se referă la necesitatea intensificării campaniei internaționale de contacte politice, diplomatice și de masă pentru a asigura aplicarea sancțiunilor internaționale obligatorii împotriva Rhodesiei și pentru a impune sancțiuni obligatorii Africii de Sud, contribuind în acest fel la lichidarea pericolului apartheidului și a intervenției Africii de Sud în afara frontierelor acestei țări.

Rezoluția juridică apelează la organizațiile internaționale neguvernamentale și naționale să mobilizeze opinia publică în diferite țări în vederea ratificării convenției internaționale cu privire la eliminarea apartheidului și cere constituirea unei comisii internaționale de anchetă de către organizațiile neguvernamentale, care să ancheteze asupra violărilor drepturilor omului în Africa australă.

Două alte rezoluții exprimă cererea organizațiilor neguvernamentale ca O.N.U. și organismele sale specializate, precum și guvernele diferitelor state, să acorde sprijinul lor financiar și material necesar programelor de educație stabilite de mișcările de eliberare din Africa.

Prin posibilitatea pe care a oferit-o mișcărilor de eliberare națională de a înfățișa de la o tribună larg deschisă opiniei publice prioritățile luptei lor pentru libertate și independență, prin girul autoritar de care s-a bucurat din partea Organizației Națiunilor Unite, al Organizației Unității Africane și al multor state din alte continente, prin caracterul foarte concret al dezbaterilor și rezoluțiilor adoptate, Conferința internațională a organizațiilor neguvernamentale împotriva apartheidului și colonialismului a demonstrat, în egală măsură, că lupta popoarelor aflate încă sub dominația colonială se îndreaptă ireversibil spre victoria lor deplină, că practicile rasiale și neocolonialiste, ca și sprijinirea lor în diferite forme, întîmpină oprobriul viguros al tuturor popoarelor lumii, că, în sfîrșit, solidaritatea mondială a forțelor anticolonialiste și antiimperialiste este o realitate majoră a zilelor noastre. Prin toate acestea, conferința de la Geneva poate fi consemnată în calendarul evenimentelor ce jalonează drumul spre înțelegere și cooperare, spre destindere și pace în lumea de astăzi.

Grupul de șapte membri ai Congresului S.U.A., condus de senatorul democrat William Fulbright (stînga), care a făcut o vizită în R.P. Chineză, a fost primit de vicepremierul Den Siao-pin. În centrul imaginii, în spate, senatorul Hubert Humphrey

Imperiul lusitan — numărătoarea inversă continuă

După Alger, Lusaka. Recunoașterii oficiale, de către Portugalia, a independenței și suveranității Republicii Guineea-Bissau (ceremonia a avut loc la 10 septembrie), i-a urmat, la 7 septembrie, încheierea Acordului privind independența Mozambicului, semnat, în capital zambiană, de delegația Frontului de Eliberare din Mozambic, condusă de Samora Machel, președintele mișcării, și delegația portugheză, condusă de ministrul de externe Mario Soares.

Așadar, numărătoarea inversă a dispariției primului și ultimului mare imperiu colonial al lumii — imperiul lusitan — continuă.

25 iunie 1975

Angajate în iunie la Lusaka, continuate în secret în Europa și Africa, negocierile, încheiate sîmbătă în capitala Zambiei, au pus capăt a peste patru sute de ani de dominație portugheză și a zece ani de război colonial. Acordul de la Lusaka — declara premierul portughez Vasco Gonçalves — „marchează un eveniment istoric de o importanță extraordinară și confirmă sinceritatea intențiilor Portugaliei și voința sa de nestrămutat de a duce la capăt programul mișcării forțelor armate".

Evoluția s-a accelerat începînd din clipa în care noua echipă guvernamentală portugheză a ales politica decolonizării, conformă cu principiile și recomandările Organizației Națiunilor Unite și Organizației Unității Africane. Pentru realizarea unei asemenea politici, Portugalia nu putea alege decît calea care-i asigura un cert sprijin diplomatic internațional.

Pe de altă parte, rapiditatea încheierii acordurilor de la Alger și Lusaka se explică și prin faptul că guvernul de la Lisabona a hotărît să trateze numai cu mișcările de eliberare națională, mișcări care au luptat împotriva regimului fascist al lui Salazar și Caetano, cucerindu-și dreptul legitim de a reprezenta popoarele țărilor lor. Este exact ceea ce exprima, recent, Almeida Santos, ministrul coordonării interteritoriale, în cadrul unei mese rotunde privind decolonizarea, dînd exemplul Portugaliei însăși unde există — spunea el — un regim de tranziție care își are legitimitatea în revoluția populară de la 25 aprilie.

Termenii acordului de la Lusaka, la fel cum s-a întîmplat și cu acordul cu P.A.I.G.C., n-au surprins cercurile politice portugheze. Ideea realizării unui guvern de tranziție însărcinat să conducă țara spre proclamarea independenței fusese evocată, la începutul lunii august, la Lisabona, de generalul Otelo de Saraiva Carvalho, care preconiza această soluție, ca și reprezentarea majoritară a FRELIMO în cadrul unui guvern provizoriu.

Înaltul comisar desemnat de guvernul de la Lisabona va prezida, timp de zece luni, trecerea Mozambicului de la regim colonial la independență, ce urmează a fi proclamată la 25 iunie 1975, cu prilejul celei de a unsprezecea aniversări a creării FRELIMO. Numele personalității ce va ocupa acest post n-a fost încă anunțat oficial ; se vorbește, însă, insistent de comandantul de marină Victor Trigueiros Crespo, membru al Consiliului de Stat, care figurează printre semnatarii acordului de la Lusaka. În ce privește primul ministru, Comitetul Central al FRELIMO urmează să se întrunească zilele următoare pentru a-l desemna.

Procesul decolonizării — istoria a demonstrat-o — este un proces dificil, deloc lin, cu atît mai mult cu cît coloniilor portugheze independența nu le-a fost „dăruită", ci reprezintă rezultatul unei lupte grele, cu arma în mînă, plină de eroism, de jertfe și suferințe. Este o cale plină de greutăți și datorită faptului că mai persistă încă forțe ce i se opun cu obstinație.

Astfel, deși FRELIMO a ținut să sublinieze că va condamna orice discriminare rasială, etnică, religioasă sau de sex — fapt ce ar fi trebuit să-i asigure pe portughezii stabiliți în Mozambic —, o minoritate reacționară și iresponsabilă, nesatisfăcută de acordul de la Lusaka, s-a dedat la diverse provocări în districtul Lourenço Marques. Au fost eliberați din închisoarea Macheva circa 200 de deținuți, foști membri ai poliției politice PIDE, iar rebelii au ocupat postul „Radio Clube" din Mozambic, transmițînd știri false și alarmante potrivit cărora ar exista și alte asemenea focare în țară.

Potrivit informațiilor parvenite la Lisabona, grupurile armate care au ocupat „Radio Clube" din Mozambic, cea mai importantă stație de radio din țară, ar fi formate din foști soldați africani și europeni, acțiunea lor fiind dirijată de o organizație armată clandestină, „Dragonii morții", și de organizația de extremă dreapta „Fico" (Eu rămîn). Marea majoritate a membrilor acestor două organizații sînt — s-a precizat la Lisabona — mercenari, foști parașutiști sau membri ai comando-urilor ce acționau împotriva partizanilor FRELIMO.

Comunicatul nr. 4 al guvernului portughez, difuzat duminică noaptea la Lisabona, omagiază atitudinea adoptată față de evenimentele de la Lourenço Marques de Samora Machel, președintele FRELIMO. „Conștient de faptul că inamicii noștri sînt extremiștii reacționari, domnul Sa-

Acordul Portugalia — FRELIMO

Principalele puncte ale acordului încheiat la Lusaka între delegațiile Portugaliei și Frontului de Eliberare din Mozambic (FRELIMO) sînt următoarele :

Recunoscînd dreptul poporului mozambican la independență, statul portughez acceptă, de acord cu FRELIMO, transferul progresiv al puterii pe care o deține asupra teritoriului, potrivit modalităților care urmează :

— Independența completă a Mozambicului va fi proclamată solemn la 25 iunie 1975, data aniversării creării FRELIMO.

— Sînt create structuri guvernamentale pentru a asigura transferul puterilor (ele vor deveni active în cursul perioadei de tranziție, care începe de la semnarea prezentului acord) : a) un înalt comisar numit de președintele Republicii Portugheze ; b) un guvern de tranziție numit prin acord între FRELIMO și statul portughez ; c) o comisie militară mixtă numită prin acord între FRELIMO și statul portughez. Un punct al acordului stabilește sarcinile înaltului comisar, însărcinat cu promulgarea de decrete, aprobate de guvern, și cu asigurarea integrității teritoriale a Mozambicului.

— Misiunea guvernului de tranziție va fi aceea de a pregăti independența Mozambicului. Guvernul va putea să adopte decrete legislative și va prelua administrarea economică și financiară a teritoriului.

— Componența guvernului de tranziție va fi următoarea: un prim ministru numit de Frontul de Eliberare din Mozambic, nouă miniștri, secretari și subsecretari de stat numiți la propunerea primului ministru, supus și el ratificării înaltului comisar.

— Dat fiind caracterul tranzitoriu al activității guvernului, miniștrii vor fi numiți de Frontul de Eliberare din Mozambic și de înaltul comisar în proporție de două treimi și, respectiv, o treime.

— Comisia militară mixtă va fi formată dintr-un număr egal de reprezentanți ai forțelor armate ale statului portughez și FRELIMO. Principala sa sarcină va fi aceea de a controla aplicarea încetării focului.

— Încetarea focului este reglementată printr-un acord separat.

— Așteptînd înființarea unui corp de poliție, forțele polițienești existente în prezent sînt plasate sub comanda înaltului comisar.

— FRELIMO și statul portughez își afirmă dorința de a stabili și dezvolta legături de prietenie și cooperare.

— FRELIMO se declară dispus să-și asume responsabilitatea unor obligații financiare luate de către statul portughez în numele Mozambicului, cu condiția ca acestea să fi fost luate în interesul efectiv al teritoriului.

— Statul portughez și FRELIMO intenționează să acționeze împreună pentru înlăturarea vestigiilor colonialismului și crearea unei adevărate armonii între rase.

— Un punct al acordului se referă la crearea unei bănci centrale în Mozambic, care va avea funcții corespunzătoare unei bănci de emisie.

— Statul independent al Mozambicului își va exercita suveranitatea completă în domeniile intern și extern, stabilindu-și instituțiile publice și alegîndu-și sistemul social pe care îl va considera drept cel mai bun pentru interesele poporului său.

Guvernul portughez și FRELIMO salută încheierea Acordului care pune capăt războiului și restabilește pacea, ducînd la independența Mozambicului, deschizînd o nouă pagină în relațiile dintre cele două țări și popoare. FRELIMO, care în cursul luptei sale a făcut întotdeauna o distincție între poporul portughez și statul portughez, își va intensifica eforturile pentru făurirea unei cooperări frățești și armonioase între Portugalia și Mozambic.

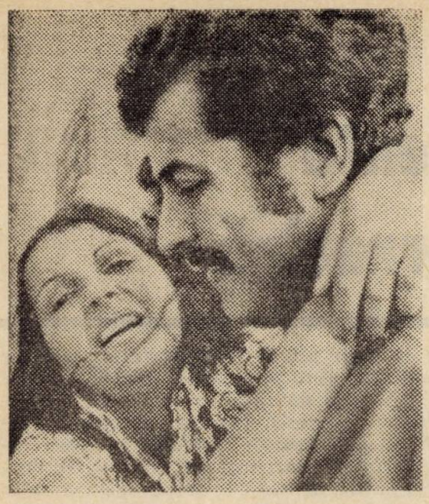

După declararea independenței Guineei-Bissau, soldații portughezi se întorc la vatră.

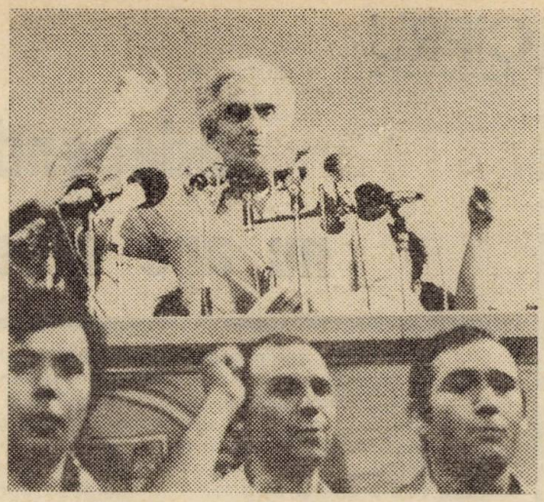

Alvaro Cunhal, secretar general al Partidului Comunist Portughez, salută încheierea acordurilor de la Alger și Lusaka

mora Machel s-a străduit să evite intervenția forțelor sale armate în grija de a nu provoca o inutilă baie de sînge" — se arată în comunicat. Se relevă, de asemenea, că, după întîlnirea comandantului șef al forțelor armate din Mozambic cu delegații reacționarilor extremiști la sediul Comandamentului militar din capitala teritoriului, „în pofida clarificărilor primite asupra acordurilor de la Lusaka, disidenții păstrează atitudinea lor criminală și dăunătoare intereselor popoarelor Mozambicului și Portugaliei". Într-un apel difuzat de „Radio Clube" din Lisabona, generalul Costa Gomes, șeful statului major al forțelor armate portugheze, subliniază : „1) Acordul de la Lusaka asigură apărarea persoanelor și a intereselor lor legitime, astfel încît nu există nici un motiv de alarmă sau reacții precipitate ; 2) Guvernul provizoriu și statul major general al forțelor armate repudiază toate acțiunile nelegitime, care nu pot decît să genereze diviziunea socială și să lanseze Mozambicul în tragedia unei lupte fratricide ; 3) A fost dat comandamentelor militare ordinul de a restabili liniștea și pacea la Lourenço Marques pentru a se permite ca acordurile de la Lusaka să intre total în aplicare".

În pofida tuturor acestor acțiuni menite să zăgăzuiască drumul spre libertate al poporului mozambican, „primul mare pas spre independența Mozambicului a fost făcut la Lusaka" (cotidianul portughez „O Seculo"). „Succesul convorbirilor de la Lusaka — subliniază același ziar — constituie nu numai o excelentă victorie a poporului mozambican în lupta sa pentru independență, ci, totodată, concretizarea uneia din dorințele cele mai profunde ale poporului portughez". Reprezintă o victorie a Portugaliei asupra ei însăși.

„Noaptea cea mai lungă"

În mai puțin de trei luni, noul regim portughez a abolit patru secole de istorie colonială. Odată cu acordurile de la Alger și Lusaka, noaptea cea mai lungă din istoria colonialismului — imperiul portughez — începe să se destrame.

Din punct de vedere constituțional, posesiunile lusitane au fost considerate, pînă în 1971, „provincii de peste mări", adică părți integrante ale unui stat unitar, cu un teritoriu unic. Pentru Salazar, „nu existau teritorii coloniale supuse comunității metropolitane ; nu exista decît o comunitate națională, acoperind un teritoriu care este, din punct de vedere juridic, unul, în pofida distanțelor geografice". Pornind de la această „doctrină", Portugalia salazaristă și-a desfășurat acțiunea sa colonială. Spre sfîrșitul secolului al XIX-lea, după desființarea sclaviei, prezența colonatului era încă restrînsă, adevărata campanie de colonizare a Guineei, Angolei și Mozambicului începînd în primii ani ai secolului nostru, regimul salazarist neconținînd în a afirma că întreaga sa politică în colonii tinde spre „integrarea și asimilarea" populației autohtone.

După 1968, odată cu dispariția de pe scena politică a lui Oliveira Salazar, Lisabona oscila între visul integrării „teritoriilor de peste mări" într-un stat unitar și aplicarea unei „dezvoltări separate".

Principalele obiective ale moștenitorului lui Salazar, Marcello Caetano, aveau să fie, pe fundalul continuității, introducerea unor „reforme" în colonii, dar și efortul de război în vederea „pacificării". De fapt, „un neocolonialism cu imperiu", toate acestea reprezentînd numai țeluri tactice în raport cu cel fundamental, de menținere a imperiului și chiar de revenire la „măreția de altădată". Astfel, în 1972, Adunarea Națională a Portugaliei adopta unele amendamente la constituție privind acordarea statutului de „autonomie" coloniilor. O „autonomie" regională care să nu lezeze însă „unitatea națiunii portugheze", o „autonomie" ce avea să reediteze, sub o altă formulă, doctrina „integraționistă" a lui Oliveira Salazar.

Din 1961 și pînă la 25 aprilie anul acesta, autoritățile de la Lisabona au preconizat, în ciuda uriașului efort de război, o „stabilizare" a acestuia. Pentru realizarea unui asemenea obiectiv, aproape întreaga

PORTRETE

Samora Machel

Președintele Frontului de Eliberare din Mozambic s-a născut în provincia Gaza (sudul Mozambicului), în octombrie 1933. Devine infirmier, apoi asistent medical la spitalul din Lourenço Marques. În 1963, părăsește Mozambicul pentru a se alătura FRELIMO, care se constituise. Conduce prima tabără de antrenament a FRELIMO, în Tanzania. În 1966, devine șeful militar al FRELIMO și, trei ani mai tîrziu, secretar al apărării în triumviratul format după asasinarea lui Eduardo Mondlane, fondatorul și președintele mișcării. Ceilalți doi membri ai triumviratului sînt Marcelino Dos Santos și preotul din Beira, Uria Simango. Acesta din urmă părăsind mișcarea în noiembrie 1969, Samora Machel devine, în mai 1970, președinte al FRELIMO.

Samora Machel, într-un interviu acordat revistei noastre : **„Relațiile dintre FRELIMO și Partidul Comunist Român sînt excelente. Sînt relații firești, normale, între două organizații militante. România, Partidul Comunist Român ne acordă un valoros sprijin politic, diplomatic, moral și material. Într-un cuvînt, fac totul pentru cauza și lupta noastră dreaptă. Pentru acest neprețuit ajutor, pentru faptul că P.C.R. recunoaște FRELIMO ca unicul reprezentant al poporului mozambican, adresăm mulțumirile noastre cele mai sincere țării și poporului dv., conducătorilor ei".**

Marcelino Dos Santos

Vicepreședinte (din mai 1970) al Frontului de Eliberare din Mozambic, Marcelino Dos Santos s-a născut, în urmă cu 42 de ani, la Lourenço Marques. În timpul studiilor la Universitatea din Lisabona, face cunoștință cu Agostinho Neto și Amilcar Cabral. Continuă studiile de științe politice la Sorbona, unde frecventează cercurile intelectuale de pe „Rive gauche". Se alătură FRELIMO în 1962. Devine purtătorul de cuvînt al mișcării în diverse foruri internaționale, în special la conferințele Organizației Unității Africane (O.U.A.). Activitățile sale diplomatice în sînul FRELIMO îi conferă rolul de secretar pentru afacerile externe. Este autorul unor apreciate poeme scrise în portugheză.

Marcelino Dos Santos declara revistei „Lumea" : **„Am fost impresionat de poziția adoptată de Partidul Comunist Român față de lupta noastră de eliberare, cît și de atenția și de importanța acordată de România mișcărilor de independență națională din Africa".**

Bissau—București

1967, august — **O delegație a P.A.I.G.C., condusă de Amilcar Cabral, secretarul general al acestui partid, vizitează România, la invitația C.C. al P.C.R. Are loc o întîlnire între tovarășul Nicolae Ceaușescu și Amilcar Cabral.**

1969, august — **La Congresul al X-lea al P.C.R. asistă, ca reprezentant al P.A.I.G.C., Amilcar Cabral.**

1972, iunie — **Amilcar Cabral ne vizitează țara. La 27 iunie, tovarășul Nicolae Ceaușescu și Amilcar Cabral semnează Comunicatul comun cu privire la vizita în România a delegației P.A.I.G.C. Amilcar Cabral declara revistei „Lumea" :** „Țin să menționez că Guineea-Bissau conferă o importanță istorică faptului că România, prin persoana secretarului general al Partidului Comunist și șef al statului român, Nicolae Ceaușescu, a semnat cu noi primul comunicat comun din istoria luptei noastre, atît pe linie de partid, cît și pe linie de stat. Intrată în rîndul națiunilor independente ale lumii, Guineea-Bissau își amintește cu recunoștință de acest moment de referință în istoria relațiilor sale externe".

1973, 24 septembrie — **Proclamarea Republicii Guineea-Bissau.**

27 septembrie — **Tovarășul Nicolae Ceaușescu adresează o telegramă președintelui Consiliului de Stat al Republicii Guineea-Bissau, Luis Cabral.**

29 septembrie — **Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România și guvernul român au hotărît să recunoască Republica Guineea-Bissau, stat independent și suveran.**

12 noiembrie — **O delegație a P.A.I.G.C., condusă de secretarul general al partidului, Aristides Pereira, ne vizitează țara.**

16 noiembrie — **Este semnată la București de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Aristides Pereira, Declarația comună. Aristides Pereira, într-un articol scris pentru revista „Lumea" :** „Noi știm că acest document va contribui în mod eficace la întărirea afirmării statului nostru pe plan internațional".

armată portugheză avea să fie concentrată în „teritoriile de peste mări". Or, tocmai din rîndurile unei asemenea armate avea să izbucnească fermentul nemulțumirii și tocmai această armată avea să se întoarcă, la 25 aprilie, împotriva regimului care a creat-o.

Realizarea soluției politice avea să devină posibilă pentru Portugalia abia după prăbușirea regimului fascist, cînd, sub presiunea adevărului, noul regim de la Lisabona, pornind de la propriile interese ale poporului portughez ca și ale popoarelor din Guineea-Bissau, Mozambic și Angola, a inițiat și s-a angajat pe drumul dificil, dar ireversibil al decolonizării.

Numărătoarea inversă acceptată de Portugalia, care, cu numai patru luni în urmă, se considera încă în era marilor descoperiri geografice, confirmă justețea a două principii demne de reținut : ireversibilitatea procesului de dobîndire a independenței, justețea apărării integrității teritoriale, a suveranității, prin toate mijloacele, inclusiv cu arma în mînă (Pentru a nu mai trăi „curbat pe pămînt, / urmînd drumul desenat / de bici" — cum scrie poetul și omul politic Marcelino Dos Santos), precum și valoarea incontestabilă a negocierilor politice atunci cînd ambele părți dau dovadă de bunăvoință.

Țara noastră a acordat de la început mișcărilor de eliberare din teritoriile aflate sub dominația portugheză întregul sprijin — diplomatic, politic, material și de cadre — și a sprijinit, totodată, cu începere de la 25 aprilie, noul curs politic din Portugalia. Atașat statornic cauzei independenței și libertății popoarelor, manifestîndu-și permanent sprijinul și solidaritatea militantă cu lupta forțelor progresului împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, poporul român se bucură din toată inima pentru victoria care încununează lupta eroică a popoarelor din Guineea-Bissau și Mozambic pentru libertate și independență. Și aceasta, cu atît mai mult cu cît țara noastră a prevăzut, a sprijinit și a militat constant și ferm pentru acest principiu cardinal al politicii sale externe — dreptul sacru al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta.

Rodica Dumitrescu

FRELIMO

Frontul de Eliberare din Mozambic a luat ființă la 25 iunie 1962, prin fuziunea a trei mișcări de eliberare : U.N.A.M.I. (Uniunea Națională a Mozambicului Independent), UDENAMO (Uniunea Democratică Națională din Mozambic) și M.A.N.U. (Uniunea Patriotică Africană din Mozambic). FRELIMO a avut la conducerea sa pe Eduardo Mondlane pînă în februarie 1969, cînd acesta a fost asasinat. Președintele FRELIMO este, astăzi, Samora Machel.

La 25 septembrie 1964, într-o proclamație către poporul mozambican, FRELIMO anunța începerea insurecției generale armate împotriva colonialismului portughez : „În numele vostru, al tuturor, FRELIMO proclamă astăzi solemn o insurecție generală armată a poporului din Mozambic împotriva colonialismului portughez, în scopul cuceririi independenței complete a Mozambicului". Evenimentul urma declanșării luptei armate în Angola (4 februarie 1961) și în Guineea-Bissau (23 ianuarie 1963). El avea să însemne generalizarea luptei armate în coloniile portugheze. Lupta s-a extins rapid între 1964—1967, FRELIMO eliberînd patru din cele nouă provincii din Mozambic. Publicații : **„FRELIMO — Informations", cu periodicitate variabilă. „Mozambique Révolution", lunar, organ al FRELIMO**

CIPRU

Independența nu are alternativă

Actualele evenimente din Cipru, aflate încă în plină desfășurare, neintrate încă pe făgașul normal al negocierilor, demonstrează, fără putință de tăgadă, că singura cale viabilă pentru viitorul Republicii Cipru este dezvoltarea ei liberă, independentă, în condiții de suveranitate și integritate națională. Încălcarea acestor atribute fundamentale, recunoscute de Carta O.N.U. și garantate Ciprului pe plan internațional, a creat, după cum se știe, pericole serioase pentru pacea în zonă, în Balcani, în Europa și în lume. Cel mai mult a avut și are de suferit de pe urma acestui fapt poporul cipriot : o parte importantă a țării sale se află, în prezent, sub ocupație militară străină ; sectoare importante ale economiei naționale au fost dezorganizate, înregistrîndu-se, zilnic, pierderi de milioane de lire cipriote ; peste 200 000 de persoane, reprezentînd aproximativ o treime din populația insulei, au fost nevoite să-și abandoneze căminele din cauza operațiunilor militare, alcătuind o adevărată armată de refugiați.

Ciprul a devenit stat independent la 16 august 1960, în baza tratatelor de la Zürich și Londra, parafate în 1959 și intrate în vigoare cu un an mai tîrziu, după semnarea lor de către părțile interesate.

Conform **Tratatului asupra garanțiilor între Cipru, Marea Britanie, Grecia și Turcia**, noul stat se angajează să-și apere independența, integritatea teritorială și securitatea, să asigure aplicarea Constituției, să nu adere la nici o uniune politică sau economică cu alte state și să împiedice împărțirea insulei.

Organizarea constituțională a Republicii Cipru, definită prin acordurile menționate, implica obligația respectării ei de către noua republică și prevedea, în esență, crearea unui stat simplu, nefederativ, bazat pe un echilibru proporțional, de 70 contra 30, al reprezentării comunităților cipriotă greacă și cipriotă turcă în legislație, administrație și justiție. Posturile-cheie sînt deținute, conform Constituției, de președintele și vicepreședintele republicii ; primul este ales prin scrutin direct de către comunitatea cipriotă greacă, al doilea de către comunitatea cipriotă turcă. Împreună și separat, cele două personalități erau investite cu largi atribuții constituționale, dintre care cea mai importantă și mai controversată avea să fie dreptul de veto asupra hotărîrilor Parlamentului. În primii ani de la dobîndirea independenței, vicepreședintele turc va fi acela care va utiliza de cele mai multe ori dreptul de veto, în felul acesta paralizîndu-se funcționarea instituțiilor comune și accentuîndu-se tot mai mult separarea între cele două comunități din insulă.

Prin tratatele menționate, Marea Britanie, Grecia și Turcia au dobîndit, după cum au relevat oficialitățile de la Nicosia, unele atribuții și avantaje importante în legătură cu Cipru. Ele garantează independența, integritatea teritorială, securitatea și ordinea stabilită prin dispozițiile constituționale fundamentale. Dacă, în legătură cu încălcarea uneia din dispozițiile amintite, consultările între cele trei țări nu ajung la un numitor comun, fiecare dintre ele (conform **Tratatului asupra garanțiilor**) „poate adopta măsuri în scopul exclusiv de a restabili ordinea instituită prin acorduri". De asemenea, în afară de aceste prerogative, Grecia și Turcia au dreptul de a menține în Cipru contingente permanente ale forțelor lor armate, ai căror ofițeri pot antrena soldați ciprioți. La rîndul ei, Marea Britanie își păstrează **deplina suveranitate** asupra a două regiuni ale insulei : Akrotiri -Episkopi-Paramali și Dhekelia-Pergamos-Dios Nikolaos, unde posedă baze militare și servicii pentru întreținerea acestora.

Independența și libertatea națională, cucerite la capătul unei lupte dîrze, au fost salutate cu firească bucurie de poporul cipriot. Anii care au trecut de la momentul acesta au marcat obținerea unor succese importante pe toate planurile de activitate, inclusiv pe plan economic și pe planul dezvoltării relațiilor cu celelalte state ale lumii. Dar, după cum subliniau președintele Ciprului, arhiepiscopul Makarios, și alte oficialități de la Nicosia, tratatele de la Zürich și Londra s-au dovedit, prin unele prevederi, o frînă în evoluția statului cipriot. Dreptul de veto acordat prin Constituție președintelui și vicepreședintelui, precum și formulele stabilite pentru funcționarea Parlamentului și a unor organisme ale puterii de stat au împiedicat, nu o dată, adoptarea sau înfăptuirea unor măsuri urgente. Totodată, oficialitățile de la Nicosia au manifestat serioase rezerve față de dreptul la intervenție consfințit prin tratate și față de prezența trupelor străine pe teritoriul Ciprului, considerînd că acestea reprezintă o limitare a suveranității noului stat.

Pornind de la dificultățile apărute în funcționarea structurilor organizatorice ale statului cipriot, președintele Makarios a propus, în noiembrie 1963, mai multe amendamente la Constituția țării, între care anularea dreptului de veto și alte măsuri vizînd apropierea între cele două comunități ale insulei, în cadrul unui stat cipriot unitar și suveran. Respinse de partea turco-cipriotă, aceste propuneri s-au aflat la originea crizei izbucnite în Cipru spre sfîrșitul anului 1963, a incidentelor dintre cele două comunități și a primei amenințări de intervenție a Turciei. Considerînd că situația creată reprezenta o amenințare la pacea internațională, Consiliul de Securitate a adoptat, la 4 martie 1964, rezoluția prin care erau instituite forțele internaționale O.N.U. de menținere a păcii în Cipru (UNFICYP).

De mai multe ori confirmat în această funcție de comunitatea cipriotă greacă, președintele Makarios a promovat, de-a lungul anilor, o politică vizînd apropierea între cele două comunități din insulă și soluționarea prin negocieri a diferendelor constituționale apărute. Urmărind tocmai un asemenea obiectiv, convorbirile intercomunitare, începute în 1968, au marcat o

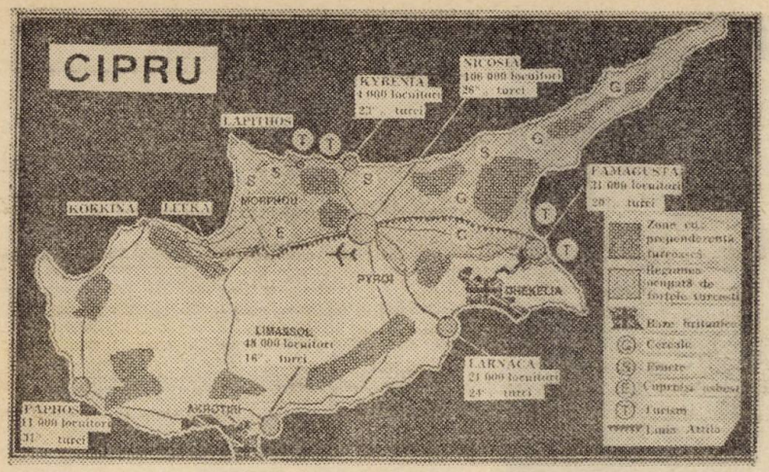

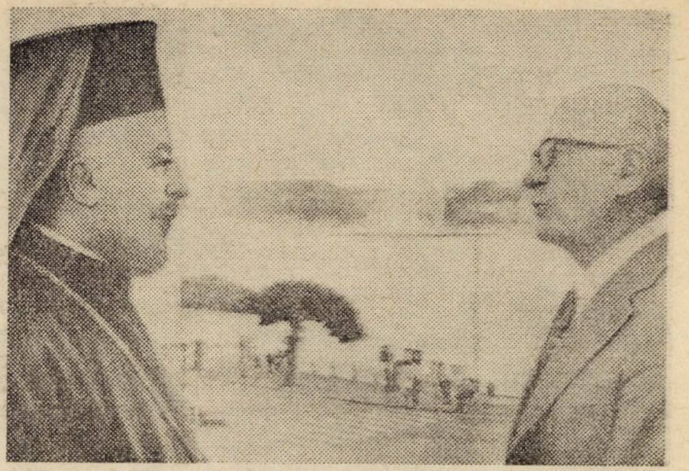

Geneva. Convorbirile dintre președintele Ciprului, arhiepiscopul Makarios, și ministrul de externe al Greciei, Ghiorghios Mavros, au fost axate pe examinarea diferitelor aspecte ale problemei cipriote.

(Din **Die Zeit**)

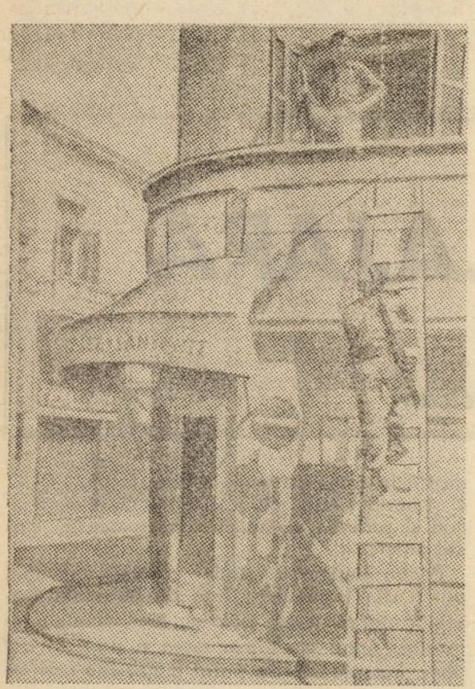

Nicosia. Un soldat al Gărzii naționale cipriote grecești ocupă un post de pe „linia verde" care delimitează sectoarele celor două comunități

serie de progrese cu privire la structura puterilor executive, judecătorești și legislative. Deosebirea dintre cele două puncte de vedere s-a referit, pînă la recentele evenimente, la ideea creării unei administrații locale pentru comunitatea turcă. Exista, pe de o parte, propunerea liderului comunității greco-cipriote (Glafkos Clerides), privind acordarea unei anumite autonomii locale pentru comunitatea turcă și, pe de altă parte, propunerea creării unui stat federal cipriot, aparținînd liderului comunității turce (Rauf Denktaș). Argumentul adus de oficialitățile cipriote împotriva unei asemenea propuneri viza, în special, inexistența unei separări geografice între cele două comunități, care să fi constituit baza preconizatului stat federal. „Ciprului — sublinia o oficialitate de la Nicosia — îi lipsesc elementele inițiale ale unui sistem federativ. Nu există o linie de demarcație teritorială între cele două comunități. Orașele și satele au o populație mixtă; lîngă un sat unde se vorbește limba greacă se află și unul unde populația vorbește limba turcă. Pentru a pune cele două populații sub administrații diferite, ar fi necesară efectuarea unor transferări în masă. Cel puțin 120 000 de greco-ciprioți și 50 000 de turco-ciprioți ar trebui să-și părăsească căminele". De asemenea, teama autorităților de la Nicosia de un dublu Enosis, adică de provocarea unei împărțiri a insulei între Grecia și Turcia, constituia încă unul din motivele neacceptării sistemului federal.

Enosis înseamnă, în limba greacă, **unire.** Cuvîntul a constituit, între 1955 și 1959, deviza luptei de eliberare a cipriotilor greci împotriva dominației coloniale britanice. Condusă de generalul Grivas, lupta lor de eliberare s-a încheiat în anul 1959, după realizarea acordurilor privind independența și eliberarea națională. Organizația care a luptat pentru eliberarea patriei a rămas în istoria poporului cipriot sub numele de „Organizația combatanților ciprioți greci" (EOKA). Actuala organizație EOKA-2, înființată de același general Grivas, a preluat de la prima organizație deviza unirii cu Grecia. Totuși, în condițiile schimbate de după independență, ceea ce altădată avusese un caracter progresist, servind la lupta împotriva dominației coloniale, a devenit acum un pretext pentru recurgerea la violență și la acțiuni subversive. Cînd cineva va scrie istoria de astăzi a Ciprului va avea, desigur, de meditat la rolul acestei organizații în evenimentele tragice pe care le cunoaște țara în prezent. Se știe, astfel, că lunile care au premers loviturii de stat de la 15 iulie au constituit o perioadă de recrudescență a acțiunilor ilegale ale organizației EOKA-2, sprijinită și dirijată de ofițeri greci din Garda națională cipriotă. Motivul imediat al încordării relațiilor dintre președintele Makarios și Atena l-a constituit, la timpul respectiv, tocmai cererea ca ofițerii greci implicați în sprijinirea organizației ilegale să părăsească insula. Scopul urmărit de-a lungul anilor de această organizație l-a constituit torpilarea convorbirilor intercomunitare asupra statutului constituțional al Ciprului, în scopul eșuării oricărei forme de înțelegere între cele două comunități și, implicit, a independenței și unității statului cipriot.

Recent, expunînd poziția guvernului său față de viitorul Ciprului, noul ministru de externe al Greciei, Ghiorghios Mavros, sublinia: „Poziția noastră în problema Ciprului este absolut clară. Ciprul este un stat independent, suveran și membru al O.N.U. Independența sa este garantată prin acorduri internaționale. În ceea ce ne privește, nu există o problemă a alipirii, scindării sau federalizării. Guvernul grec a acceptat să se conformeze pe deplin hotărîrii în acest sens a Consiliului de Securitate". La rîndul ei, rezoluția forului permanent al Națiunilor Unite, din 20 iulie, evocată de ministrul de externe grec, cere respectarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Ciprului, încetarea imediată a intervenției militare străine în Republica Cipru, retragerea întregului personal militar străin aflat în această țară altfel decît în baza acordurilor internaționale. De asemenea, rezoluția se pronunță pentru negocieri între statele implicate, în vederea restabilirii păcii în regiune și a guvernului constituțional al Ciprului.

Experiența a dovedit că Republica Cipru a putut să se dezvolte nestînjenit atîta timp cît nimeni nu s-a amestecat în treburile sale interne, cît timp i-au fost respectate independența și suveranitatea națională. Succesele dobîndite de tînărul stat pe plan economic, precum și participarea lui activă la acțiunile vizînd întărirea păcii și cooperării internaționale, la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, sînt o dovadă elocventă în această privință. Totodată, prin progresele înregistrate și prin perspectivele unei soluționări negociate a problemelor interne apărute, convorbirile intercomunitare au constituit un cadru viabil de tratare a problemei cipriote, au împiedicat înrăutățirea situației și vărsările de sînge.

Astăzi, cînd populația și statul cipriot sînt supuse unor grele încercări, dialogul între liderii celor două comunități și-a dovedit încă o dată utilitatea, el conducînd la realizarea acordului cu privire la schimbul prizonierilor și la discutarea problemelor umanitare urgente. De asemenea, observatorii politici au luat cunoștință cu satisfacție de acordul Greciei privind repatrierea ofițerilor care au participat la complotul împotriva președintelui Makarios, complot care a stat la originea actualelor evenimente. În continuare, pentru soluționarea urgentă a crizei cipriote, pentru eliminarea pericolelor ce decurg de aici, sînt necesare măsuri hotărîte în direcția păcii, crearea condițiilor necesare pentru reluarea negocierilor, pentru garantarea independenței, suveranității și integrității teritoriale a Republicii Cipru, pentru asigurarea unei conviețuiri pașnice între cipriotii greci și turci, pentru dezvoltarea democratică și pașnică a țării.

Ion Madoșa

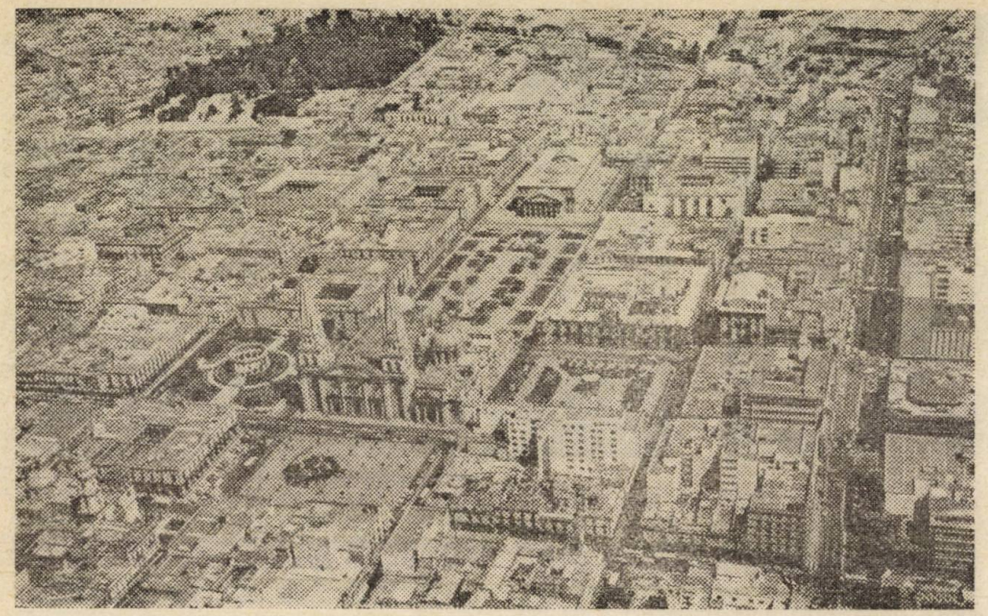

Vedere generală a celor patru piețe din jurul Catedralei

REPORTAJ PE GLOB

GUADALAJARA

Anca Voican

Într-o dimineață răcoroasă, ascunsă încă în noapte, am luat metroul spre aeroportul din México. La acea oră, puținii călători se îndreptau spre piețe, să cumpere sau să vândă, cu un poncho aruncat pe umeri și ochii abia întredeschiși, prelungind, în întunericul subteranului, somnul încă nedesprins de pe pleoape.

Mergem la Guadalajara, al doilea mare oraș al Mexicului, deși cei mai mulți recomandau mai curînd Taxco sau Puebla, orășele coloniale, rămase, peste timp, aproape intacte. N-am renunțat, totuși, la Guadalajara, pentru că îl știam orașul lui Orozco și al cîntăreților „mariachis", cel puțin la fel de mexicani ca orice altă mostră de autenticitate a locului, orașul marelui stadion al precedentelor campionate mondiale de fotbal, unde echipa Braziliei, pe atunci încă imbatabilă, nu cunoștea decît fructul dulce al victoriei, orașul pieței „Libertad", unică în America Latină, cea mai frumoasă și mare piață de artizanat a Mexicului.

Cînd spaniolii ridicau un oraș, fixau întîi locul catedralei, apoi construiau în jurul ei. Este, și astăzi, un punct de reper sigur pentru a localiza centrul. În primele ore ale dimineții, Guadalajara părea o cetate părăsită. Era într-o duminică ; toată lumea își ingăduia savoarea repausului. Lumina vie a soarelui chema mai curînd la trezire și, totuși, pînă spre 10 dimineața, străzile au suferit de pustietate. Era o stare absurdă și nefirească a vieții încătușate sub obloanele magazinelor. Se simțea setea de mișcare, devenind brusc perceptibilă apropiata explozie, abia reținută, a însemnelor orașului.

Curînd, Guadalajara avea să izbucnească în înfloriri de primăvară. „Perla occidentului", cum i se mai spune acestei capitale a statului Jalisco, respira, de la înălțimea de 1 546 de metri, prin toți porii. Ghidurile nu uită, de altfel, să amintească situarea pe aceeași latitudine cu insulele Hawai, sugerînd indirect blîndețea climei pe aproape toată întinderea anului. Băncile albe din cele patru piețe care formează așa-numita „Cruce latină" se încarcă de lume la chemarea soarelui, care țintește treptat spre punctul său cel mai înalt. Guadalajara se regăsește pe sine, fremătătoare, de o mare energie sufletească. Este citadelă, nu încă metropolă, fără a-i găsi în aceasta o lipsă, ci, din contră, o virtute. Guadalajara trăiește provincial, adică neîntinat și molcom, fără blazare. Fîntîna Minervei, ridicată în semn de omagiu adus locului, spală zi și noapte inscripția : „Dreptatea, înțelepciunea și puterea veghează asupra acestui cinstit oraș".

Pe un perimetru relativ restrins, conceput parcă din îngăduința față de oboseala traseelor parcurse cu piciorul, monumentele se însoțesc între ele într-o rețea a artei în aer liber. Înconjurată de patru piețe, cîte una pe fiecare din laturi, catedrala respiră într-un spațiu imens : piața Eliberării, cea mai mare, a Laurilor, a Rotondei și, bineînțeles, a Armelor, ca în toate orașele latino-americane. În partea opusă a pieței Eliberării, Teatrul Degollado nu ascunde nici o clipă intenția inițială a creării unei opere durabile. Arhitectura somptuoasă, coloanele și frontispiciul sculptat sub semnul Thaliei fac introducerea spre interiorul unde Hamlet a simbolizat, începînd cu spectacolul inaugural, durerile în-

Sub portalurile din Tlaquepaque, olarii dau lutului rotunjimea podului palmei

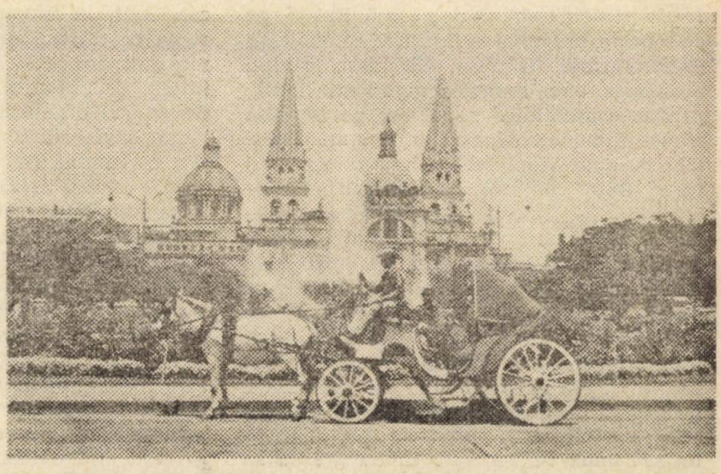

În piața Eliberării, trăsurile nu duc lipsă de pasageri

certitudinii, Don Quijote pe cele ale iluziei, iar Ulysse ale îndrăznelii. Bolțile interioare rămîn, la rîndu-le, fidele aceleiași muze, fiind acoperite cu fresce povestind scene ale Divinei Comedii.

În piața Rotondei, un monument circular omagiază oamenii ilustri și ai locului, printre care Orozco, pictorul cu penel și trăsături aztece. Interioare ale Palatului guvernului, ale Universității autonome și Orfelinatului sînt pictate de mîna lui, lăsînd orașului natal un dar imposibil de înstrăinat. Casa copilăriei a fost transformată în muzeu, dar forța ființei sale o găsești în frescele de la Palatul guvernului, locuința guvernatorilor coloniali începînd de la jumătatea secolului XVII. Orozco a omagiat aici abolirea sclaviei, pe care Miguel Hidalgo a declarat-o în această clădire, în 1810.

În piața Laurilor, o mică estradă circulară, asemănătoare celor din orașele noastre de provincie, unde, duminica, fanfara își arată măiestria sub ochii trecătorilor ocazionali, conturează nostalgic aerul îmbibat de parfumul florii miresei. Cîțiva pași mai încolo, edilitar vorbind, în piața Eliberării, calești cu roți albe și capote roșii sau albastre așteaptă, îmbietoare, ca vreun turist sau tineri localnici să se decidă să urce. La pasul calului, plimbarea sub soare pune strada într-o altă lumină, melancolizînd-o tomnatic. Stranie este imaginea inversă : cel de pe trotuar privește, amuzîndu-se spre pasagerii considerați desueți, dar, adesea, într-o clipă de slăbiciune, cînd un gînd frumos îl îndeamnă să se simtă altul, pune decis piciorul pe scara trăsurii. Ignorează zîmbetele școlărițelor ieșite la promenadă și fură, pentru propria lui apărare, puțin din mîndria vizitiului.

Pe sub portalurile din Tlaquepaque, cartier al artizanilor, olarii dau lutului rotunjimea podului palmei. Ulcioarele se învîrt ca niște spiriduși mînjiți de noroi, schimbîndu-și forma după gînd. Roata olarului trece lutul de mii de ori prin fața mîinii, pentru a-l netezi lin și a-l mîngîia, înainte de „botezul" focului. De lîngă ulcioare, zeitățile aztece, părînd să sfideze aceeași apartenență la lut, privesc severe, cu brațele încrucișate pe piept, sau puse înțelept pe genunchi, la cuiburile de rîndunici de sub streșini. Puțin mai încolo — coșuri de pai împodobite cu flori sau imaginea zîmbitoare a soarelui. Iar, mai încolo — țesături și argintărie, pietre semiprețioase, pălării mexicane, costume de „mariachis" (cîntăreți populari). Ochiul se obișnuiește să vadă și să reziste exploziei culorilor și diversității obiectelor.

Piața „Libertad". N-am văzut nicăieri o asemenea bogăție a rodului mîinilor. Piața te face pierdut ca într-un labirint între șirurile înalte ale plăcilor încărcate cu cele mai neașteptate creații ale artizanatului, pe care îl percepi dintr-o dată dezlănțuit și ametitor, confruntîndu-te. Nu toți știu să fie artiști și atunci cînd te îndeamnă să le cumperi marfa. Dar, din cînd în cînd, întîlnești o pereche de ochi negri, care privesc fix și demn, imperturbabili în convingerea că, dacă nu te oprești la tejgheaua lor, e din vina nepriceperii și ignoranței tale. Atunci, înțelegi ceea ce se spune despre Giotto, că plîngea de fericire colorînd mantaua uneia dintre madonele sale.

Am căutat Mexicul la Guadalajara și l-am găsit în multe din ipostazele ei : mai aproape de lirism sau, din contră, de obiectivismul tehnicii. L-am regăsit, de asemenea, sublimat într-o frază pe care președintele Luis Echeverria o rostește des și pe care am citit-o pe frontispiciul monumentului lui Benito Juarez din piața cu același nume a Guadalajarei : „Între oameni, ca și între națiuni, a respecta dreptul celuilalt înseamnă pacea". Am regăsit, în sfîrșit, vocația latino-americană a Mexicului pe Avenida de las Americas, care nu este altceva decît vechiul drum, reconstruit, spre Zapopan ; la intervale egale, de-a lungul bulevardului, se află busturile principalilor eroi ai fiecăreia dintre republicile latino-americane, începînd cu eroul național Miguel Hidalgo y Costilla : fără nici o ostentație, Guadalajara refăcea din abundență, cu deplin firesc, multe din simbolurile mexicane.

Parcul central din San José. În dreapta, monumentul național

REPORTAJ PE GLOB

Costa Rica

Ioan Donca

Capitala costaricană este o metropolă greu de comparat, tocmai prin unicitatea ei, prin surprinzătoarea sa vitalitate și tinerețe. Forfota străzilor se stinge doar odată cu orele tîrzii ale nopții, pentru a reizbucni odată cu zorii zilei.

Locuitorii capitalei costaricane consideră centrul geografic în San José ca aflat în jurul întretăierii formate de Avenida Central și Calle Central, două dintre foarte puținele străzi ce poartă o denumire, căci majoritatea lor se individualizează doar prin simple numere de referință. Într-adevăr, în jurul acestui centru — la nord de Rio Maria Aquilar și la sud de Rio Torres, două riulețe limpezi ce îmbrățișează capitala — se conturează zona denumită metropolitană. În acest perimetru ce constituie, de fapt, inima capitalei, se înmănunchează, într-un conglomerat urban de o rară varietate de stiluri arhitectonice, instituții guvernamentale, hoteluri, bănci, muzee, alături de numeroasele parcuri și alte spații verzi ce adaugă orașului un plus de vitalitate.

În San José rareori vei întîlni clădiri care să depășească înălțimea a patru-cinci etaje.

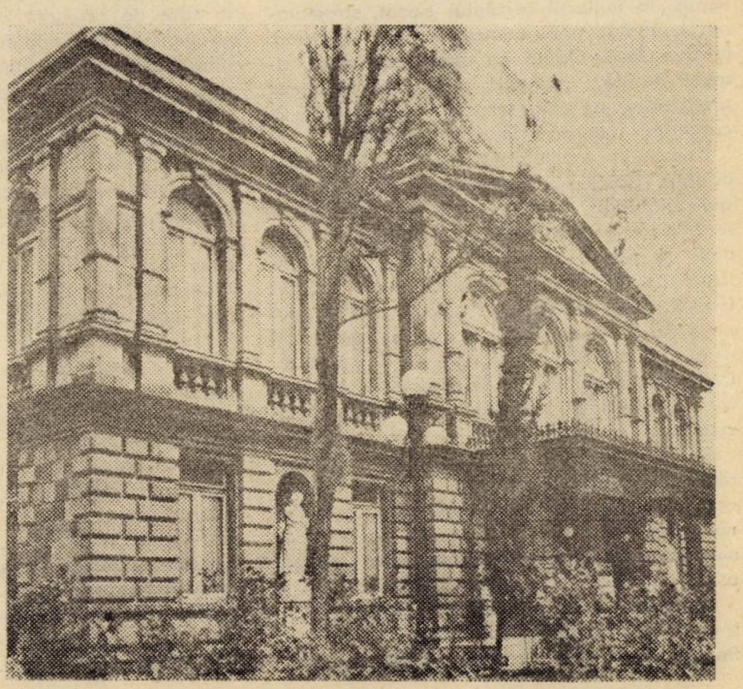

Edificiul cel mai iubit de locuitorii din San José este maiestuoasa clădire a Teatrului Național

Edificiul cel mai iubit de locuitorii din San José este maiestoasa clădire a Teatrului Național, considerat drept operă arhitectonică de referință a capitalei și chiar a țării. Construit în ultimul deceniu al secolului trecut, în stil clasic renascentist de o rară acuratețe, clădirea închide un număr impresionant de opere de mare valoare artistică. Sculpturi ale italienilor Pietro Bulgarelli și Adriatico Froli împodobesc exteriorul și frontispiciul clădirii, iar interioarele decorate cu somptuozitate și rafinament artistic cuprind operele murale ale pictorilor italieni Arturo Fontana și Luigi Vignani, cel ce avea să realizeze mai tîrziu, în 1905, decorarea interioară a Operei moscovite. Teatrul Național a constituit, de-a lungul existenței sale, dar mai ales astăzi, un lăcaș de cultură pe unde s-au perindat și se perindă personalități ale vieții artistice latino-americane și mondiale, iar foaierele sale luxoase găzduiesc, uneori, strălucitoare recepții în cinstea unor oaspeți distinși.

Relieful costarican este, în cea mai mare parte, muntos, fiind străbătut, de la nord la sud, de meterezele de piatră ale Cordilierilor. Pe alocuri se formează platouri largi, printre care și Maseta Central, unde, de altfel, se situează și cea mai mare aglomerație de centre urbane. Aici se întinde și capitala țării, San José, întemeiată în 1736, sub dominația spaniolă. La început, așezare a comercianților și agricultorilor, pe parcursul unui secol de existență orașul devine cel mai important centru urban al țării, fapt care a impus, la mijlocul secolului trecut, strămutarea capitalei, pînă atunci aflată la Cartago, la San José. Odată cu acest eveniment, orașul devine martorul principal al tuturor prefacerilor pe care țara le-a cunoscut și le cunoaște, mai ales în zilele noastre.

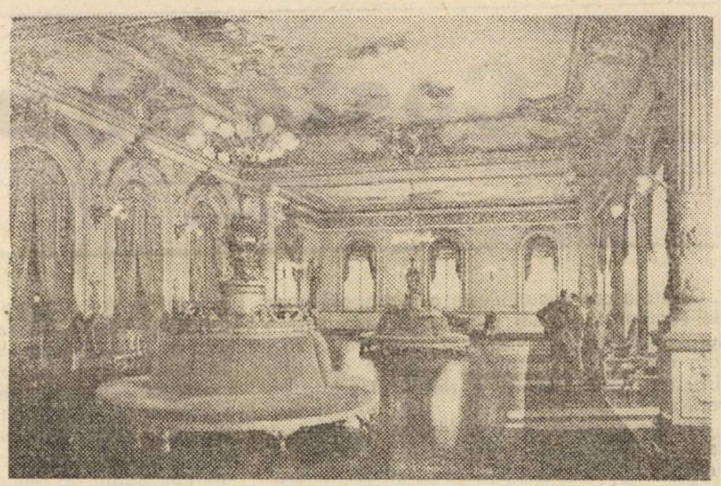

Interioarele teatrului sînt decorate cu somptuozitate și rafinament artistic

Constituția promulgată în 1949 desființează armata, Costa Rica devenind prima și singura republică din America Latină care nu întreține forțe armate. Pentru menținerea ordinii și pentru asigurarea securității circulației pe drumurile publice, s-au instituit Garda civilă și Garda rurală, formate din cinci mii de oameni, dintre care cei mai mulți asigură, deopotrivă, și paza de coastă. Costaricanii afirmă, nu fără mîndrie, că țara lor are mai mulți profesori și învățători decît apărători ai ordinii.

Părăsind capitala pe Autostrada Interamericană, ce străbate Costa Rica din nord, venind din Nicaragua și continuînd spre Panama, la numai un sfert de oră de drum cu mașina se întinde pitorescul oraș Cartago, astăzi reședința provinciei cartagineze.

Cartago, cu cei aproape 25 000 de locuitori, își poartă istoria cu demnitate, căci aici fiecare casă își are propria sa istorie ori legendă. Loc de pelerinaj pentru costaricani, aici fiind considerat a se afla leagănul ființei costaricane, Cartago se mîndrește cu frumoasa basilică Nuestra Señora de Los Angeles, considerată a fi patroana națiunii, minunată construcție în stil bizantin, ale cărei temelii au străbătut istoria tumultuoasă a aproape trei veacuri.

Aflat la 1500 metri altitudine, Cartago beneficiază de o climă temperată, împrospătată permanent de aerul montan. De aici, o șosea urcă printre plantații de cartofi și porumb, ori printre pășuni montane spre înălțimile vulcanului Irazu, al cărui crater este uneori activ. Aici, la 3 432 de metri, datorită afluxului permanent de turiști, s-a înființat un parc național ce înconjoară craterul vulcanic, al cărui diametru este de 2 kilometri.

Părăsind zona întinderilor montane, drumul coboară spre portul Limon, principala poartă maritimă a țării, din Marea Caraibilor, trecînd prin mica localitate Turrialba, de la poalele vulcanului. Odată ajunși la Limon, peisajul montan este înlocuit cu întinderile de un verde intens al cîmpiei litorale.

Portul, cel mai însemnat de pe litoralul centro-american din Marea Caraibilor, se împarte în două sectoare : industrial și de pescuit. Intrarea în port este străjuită de mica insulă Uvita. Aici, în 1502, debarca Cristofor Columb la cea de a patra și ultima călătorie a sa spre Americi. Istoria vorbită afirmă că frumusețea peisajului, străjuit în zare de piscurile înalte ale munților, și strălucirea colierelor de aur de la gîtul indienilor băștinași i-au determinat pe spanioli să dea acestor locuri denumirea de Costa Rica — „Coasta bogată".

Reîntors la San José, călătorul poate porni către litoralul occidental dinspre Oceanul Pacific. Autostrada trece prin mica așezare Heredia, orașul florilor, căci aici, spun edilii micii localități, sînt mai multe parcuri decît case. Mai departe, autostrada traversează Alajuela, locul de baștină al eroului național Juan Santamaria, căzut în lupta pentru independența țării.

Odată cu revenirea la San José, reintri în trepidația și tumultul metropolitan. Către orele serii, traficul rutier crește în intensitate, căci orele plimbărilor sînt cele ce încep odată cu apusul soarelui. Cafenelele își etalează micile terase, iar parcurile oferă plăcuta răcoare a serilor montane. O mare de oameni se revarsă pe străzi, forfotind sub luminile strălucitoare ale vitrinelor. O minunată feerie luminoasă se desenează cu gingășie în complicate linii geometrice, întretăiate, ici și colo, de fulgerele luminoase ale vehiculelor în mișcare.

BERLIN

Stabilirea de relații diplomatice între R. D. G. și S. U. A.

Corespondență de la Constantin Varvara

La 4 septembrie, ora 12.00 — ora Washingtonului — ambasadorul Herbert Süss, membru al colegiului în Ministerul Afacerilor Externe al R.D. Germane, și Arthur Hartman, adjunct al secretarului de stat al S.U.A. pentru problemele europene, au pășit, în fruntea delegațiilor celor două țări, în sala Ministerului american de Externe unde se semnează, de obicei, tratatele. Reprezentanții celor două state erau așteptați de un mare număr de ziariști americani și corespondenți străini. Pe masă, așezată în mijlocul sălii, se aflau mapele roșii cu documentele pentru semnat. În zgomotul camerelor de luat vederi ale marilor societăți americane de televiziune și al bliț-urilor fotoreporterilor, ei și-au depus semnăturile pe protocolul privind stabilirea relațiilor între R.D. Germană și S.U.A. Apoi, documentele au fost schimbate pentru contrasemnare.

După ceremonialul semnării, șefii delegațiilor s-au felicitat pentru stabilirea relațiilor diplomatice între țările lor. Apoi, subsecretarul de stat american Arthur Hartman a invitat la un dejun delegația R.D.G.

Concomitent, a fost dat publicității următorul comunicat comun : „Guvernele R.D.G. și S.U.A., după ce au dus tratative la Washington într-o atmosferă cordială, au convenit, în acord cu convenția de la Viena din 18 aprilie 1961 privind relațiile diplomatice, să stabilească relații diplomatice cu începere de astăzi și să întrețină relațiile lor pe baza prevederilor Cartei Națiunilor Unite. Ambele guverne vor schimba reprezentanți diplomatici la nivel de ambasadori extraordinari și plenipotențiari. Delegațiile au făcut și un schimb de păreri privind viitoarea dezvoltare a relațiilor între cele două state. S-a convenit ca, pînă la intrarea în vigoare a unui acord consular cuprinzător, să întrețină în ansamblu relațiile lor consulare pe baza normelor de drept internațional privind relațiile consulare. De asemenea, ele au căzut de acord ca, într-un viitor apropiat, să se negocieze reglementarea pretențiilor și a altor probleme financiare care sînt deschise. În continuare, s-a căzut de acord asupra unei serii de probleme practice pe care le ridică viitoarea activitate a fiecărei ambasade".

Șeful delegației R.D.G. a organizat la Washington o conferință de presă, la deschiderea căreia a declarat : „De la întemeierea sa, acum 25 de ani, ca stat democratic și antifascist, R.D.G. a promovat o

politică de asigurare a păcii, de instaurare de relaţii normale cu toate statele lumii, precum şi de cooperare paşnică în cele mai diverse domenii, spre binele popoarelor. Semnarea unui protocol privind instituirea relaţiilor diplomatice între R.D.G. şi S.U.A. corespunde acestui obiectiv consecvent, pe termen lung, al politicii noastre. Ne bucurăm că, astăzi, au fost stabilite într-o formă clară, pe baza dreptului internaţional, relaţii diplomatice între R.D.G. şi S.U.A., conform uzanţei între două state suverane. Sîntem de părere că acest pas constituie o contribuţie pe calea destinderii. El serveşte întăririi păcii şi cooperării paşnice a celor două state, pe baza principiilor coexistenţei paşnice. R.D.G. va face totul ca relaţiile să se dezvolte în avantajul reciproc al popoarelor R.D.G. şi S.U.A. Guvernul R.D.G. vede multe posibilităţi în realizarea acestui obiectiv... Economia noastră socialistă planificată oferă baza pentru o cooperare pe termen lung, în primul rînd în domeniile economiei, schimburilor tehnico-ştiinţifice, precum şi în domeniile sănătăţii, mediului ambiant, culturii şi sportului. Noi considerăm semnarea convenţiei cu S.U.A. un început în dezvoltarea relaţiilor dintre ţările noastre".

În cursul conferinţei de presă, ambasadorul Süss a răspuns la numeroase întrebări care s-au referit, îndeosebi, la dezvoltarea în perspectivă a relaţiilor între R.D.G. şi S.U.A. El a spus că, în curînd, vor începe tratative privind înfiinţarea reciprocă de consulate. Herbert Süss a asigurat că, în dezvoltarea relaţiilor între cele două state, există mari posibilităţi în domeniile economiei, schimburilor tehnico-ştiinţifice. În ceea ce priveşte schimburile culturale, el a arătat că artişti din R.D.G. au fost în repetate rînduri oaspeţi ai S.U.A.

La scurt timp, s-a anunţat că preşedintele Consiliului de Stat al R.D.G., Willi Stoph, a numit pe Rolf Sieber în funcţia de ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al R.D.G. în S.U.A., iar preşedintele S.U.A., Gerald Ford, l-a numit pe fostul senator John Sherman Cooper ambasador al S.U.A. în R.D.G.

BUENOS AIRES

Efortul pentru continuitate

Corespondenţă de la Eugen Pop

Foarte bogată în evenimente şi cu o trăsătură complexă, viaţa politică din Argentina evoluează pe coordonate care pun în evidenţă o serie de indici ai continuităţii în orientarea imprimată de guvernarea justiţialistă. Cuvîntarea cu caracter programatic, rostită de preşedintele ţării, Maria Estela Martinez de Peron, la deschiderea Conferinţei guvernatorilor de provincii, unele măsuri ale puterii executive în sfera economiei, ca şi numeroase declaraţii politice făcute în ultimele două săptămîni sînt relevante în acest sens, infirmînd supoziţiile unora, care, după moartea generalului Juan Domingo Peron, vorbeau de un „vid de putere", însoţit de semne de întrebare asupra viitorului.

Guvernarea justiţialistă, învestită cu mandatul popular, şi-a proclamat hotărîrea de a desfăşura noi eforturi pentru atingerea obiectivelor programatice. În cuvîntarea rostită la Conferinţa guvernatorilor de provincii, şeful statului a dat semnalul activizării în această direcţie: „Ne revine nouă, autorităţilor constituţionale alese de marea majoritate a poporului, sub semnul voinţei generalului Peron, să conducem patria noastră spre un port sigur. Trebuie să acţionăm cu fermitate şi onestitate în procedee, dar, totodată, cu multă prudenţă în judecăţi. Justiţia socială trebuie să fie mijlocul care să permită realizarea idealurilor noastre — o justiţie socială care să nu exprime simple ambiţii, ci necesităţile reale ale poporului".

Declaraţiile politice din ultimele 15 zile reliefează cu pregnanţă idei de bază ale filozofiei justiţialiste, exprimînd adeziunea la principiile suveranităţii şi independenţei, angajarea, în continuare, pe calea programului de reconstrucţie şi eliberare naţională. Reafirmarea marilor obiective ale justiţialismului este însoţită de acte politice concrete, care continuă prefacerile economice şi sociale călăuzite de acest program. Pe baza lui, în primul an de guvernare justiţialistă fuseseră concepute numeroase acţiuni şi măsuri politico-economice: elaborarea planului trienal, naţionalizarea depozitelor bancare, fixarea impozitelor pe proprietăţi rurale în funcţie de renta potenţială a pămîntului. Atingerea obiectivelor justiţialismului este continuată acum cu noi acte, dintre care se reliefează naţionalizarea deplină a reţelei de desfacere a produselor petroliere.

Maria Estela Martinez de Peron: „Justiţia socială să nu exprime simple ambiţii, ci necesităţile reale ale poporului".

În Argentina există o întreprindere petrolieră de stat — „Yacimientos petroliferos fiscales" (Y.P.F.) — care asigură circa 95 la sută din exploatarea petrolului dar, pînă la recenta naţionalizare a unităţilor de comercializare a derivatelor petrolului, desfacerea acestuia îi revenea doar într-o proporţie de 50 la sută. Această „bătălie cîştigată", cum a numit revista „Panorama" naţionalizarea comerţului de petrol, duce la realizarea unei vechi aspiraţii a argentinienilor, împlinirea ei fiind salutată cu entuziasm patriotic de organizaţii economice, politice şi sindicale, inclusiv printr-un mare miting, care a avut loc în seara zilei de 27 august. Tot pe linia trasată de program se înscriu şi convenţiile semnate recent pentru ridicarea de noi întreprinderi industriale în interiorul ţării (cu o investiţie de 300 milioane de dolari). Pe plan social, în acest scurt răstimp s-au acordat primele pensii pentru muncitorii din agricultură, iar în Camera deputaţilor s-a aprobat, la 5 septembrie, un proiect de lege asupra contractului de muncă, prin care se aduc o serie de îmbunătăţiri legislaţiei în acest domeniu.

Aceşti noi paşi în concretizarea politicii justiţialiste apar în strînsă legătură cu reafirmarea căii principale pe care se poate înainta — calea unităţii naţionale. Din documentele prezidenţiale ale ultimelor două săptămîni se desprinde o idee centrală: apelul la o convergenţă a tuturor forţelor politice reprezentative ale ţării şi dispoziţia pentru menţinerea dialogului în această direcţie, dincolo de interese de partid sau personale. „Unul din postulatele principale ale acestei revoluţii nesîngeroase — a spus şeful statului — este unitatea tuturor argentinienilor". Aceasta este şi teza principală din declaraţia politică, rostită la încheierea Conferinţei guvernatorilor de provincii. Declaraţia reflectă hotărîrea fermă a participanţilor de „a menţine şi întări unitatea guvernului central şi a celor din provincii". Documentul pledează pentru dialogul cu toate structurile politice legal organizate, exprimîndu-şi consecvenţa faţă de doctrina justiţialistă — „realizarea unei revoluţii în condiţii paşnice, care să permită patriei atingerea definitivă a măreţiei şi independenţei sale". Guvernatorii „se angajează în combaterea şi eradicarea violenţei contrarevoluţionare, care nu poate să construiască nimic, exercitată împotriva programului de eliberare şi a organelor instituţionale ale unui guvern cu simbol popular incontestabil".

Un instrument principal al consensurilor pe care le necesită viaţa politică naţională este văzut, şi pe mai departe, în „Pactul social", încheiat între Centrala sindicală argentiniană, Confederaţia Generală a Muncii şi Confederaţia Generală Economică. Se cere a fi notat, tot în acest cadru de consideraţii, că numeroase partide politice sînt de acord — în pofida diversităţii de orientări specifice care le definesc — cu un dialog asupra marilor obiective de importanţă naţională, pe linia asigurării şi apărării procesului constituţional. Este semnificativ faptul că liderul partidului radical —cel mai însemnat partid de opoziţie (însă cu un specific al acestei opoziţii, care nu a exclus cooperarea, în diverse situaţii, cu guvernul) — s-a declarat de două ori, în cursul ultimelor săptămîni, în favoarea dialogului: într-un interviu acordat televiziunii din oraşul Rosario, Ricardo Balbin a evocat cu căldură figura lui Peron, afirmînd, totodată, că peronismul şi justiţialismul sînt două forţe de care ţara are nevoie.

O analiză asupra situaţiei generale trebuie să ia în considerare şi poziţia forţelor armate, al căror ataşament faţă de viaţa constituţională a fost subliniat de preşedintele Maria Estela Martinez de Peron, în discursul din care am citat mai sus. Trecînd în revistă evenimentele ultimelor două săptămîni din luna august, ziarul „La Opinión" din Buenos Aires scrie că „cei cinci piloni — justiţialismul, radicalismul, muncitorii organizaţi, gruparea întreprinzătorilor şi forţele armate — apar, astfel, într-o ofensivă pentru a netezi drumul instituţiilor, care constituie interesul esenţial al tuturor acestora, în timp ce aşază bazele comunităţii organizate".

Acestea sînt elementele majore ale traiectoriei politice argentiniene, care definesc liniile esenţiale ale evoluţiei în etapa actuală. Desigur, drumul continuităţii este complex; în înseşi documentele la care ne-am referit se ridică necesitatea combaterii dificultăţilor, generate în special de factori adverşi acestei traiectorii. Există însă încrederea, bazată pe existenţa unor importante convergenţe naţionale, că fenomenele obstrucţioniste pot şi trebuie să fie depăşite prin activizarea tuturor forţelor progresiste ale ţării în jurul programului de reconstrucţie şi eliberare.

BELGRAD

Dinamică activitate politică

Corespondență de la Simion Morcovescu

În Iugoslavia se desfășoară în actuala perioadă o activitate dinamică, au loc numeroase reuniuni la care se dezbat și se iau măsuri pentru soluționarea celor mai actuale probleme politice, economice și sociale.

Această activitate este un rezultat al hotărîrilor celui de-al X-lea Congres al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, apreciat de președintele Tito ca fiind una dintre cele mai importante reuniuni din istoria revoluționară a partidului. Se acționează, în primul rînd, în direcția punerii în aplicare a noii Constituții a R.S.F. Iugoslavia, care, pentru prima dată în istoria țării, stipulează lărgirea drepturilor oamenilor muncii, ale producătorilor de bunuri materiale în luarea deciziilor ce privesc și alte sfere în afară de cea productivă. În acest context, se încadrează și constituirea organizațiilor de bază ale muncii asociate, ca nuclee ale organizării procesului de muncă în care se iau toate hotărîrile în legătură cu producția și repartiția, cadrele, lărgirea bazei materiale etc. Se prevede un întreg sistem de legături reciproce între organizațiile de muncă, coordonarea acestora în toate chestiunile de interes comun, armonizarea intereselor particulare și de grup cu cerințele societății în ansamblu.

Recent, s-a întrunit, în prima sesiune, Adunarea R.S.F. Iugoslavia, organul suprem reprezentativ al țării, care, în temeiul noii constituții, este alcătuită pe criterii cu totul noi, forma veche a reprezentării indirecte fiind înlocuită cu sistemul delegațiilor, ceea ce, de fapt, presupune atragerea muncitorilor, a cetățenilor la conducerea directă a treburilor statului. Acest sistem oferă clasei muncitoare, tuturor cetățenilor țării posibilitatea de a influența direct și permanent asupra condițiilor de muncă și de viață.

În funcție de sarcinile ce decurg din noua constituție și din hotărîrile Congresului al X-lea al U.C.I., a fost alcătuit și programul de lucru al guvernului pe perioada următoare. Programul este orientat în trei direcții principale — sistemul relațiilor social-economice și politica de dezvoltare; rezolvarea problemelor din sfera sistemului politic și social, a politicii externe și apărării naționale; activitatea legislativă, care cuprinde pregătirea unui număr de 130 texte de legi.

De altfel, măsurile întreprinse de guvern, în ultimul timp, se referă tocmai la prima din aceste trei direcții ale activității sale și vizează soluționarea unor probleme existente în activitatea economică. Importanța ce se acordă ansamblului economic este demonstrată și de faptul că, în prima sa sesiune, organul reprezentativ al țării a dezbătut tocmai această problematică. În analizele prezentate cu acest prilej s-a constatat că, în prima jumătate a acestui an, economia iugoslavă a înregistrat rezultate remarcabile, mai ales în domeniul producției industriale. Astfel, în primele șase luni, în industrie s-a înregistrat o creștere a producției cu 9,7 la sută față de aceeași perioadă a anului precedent. Creșterea producției industriale a exercitat o influență favorabilă asupra ansamblului economiei țării.

În sectorul economic se manifestă însă și unele neajunsuri, ceea ce solicită grija factorilor de răspundere. Pe linia acestor preocupări se înscriu și recentele măsuri luate de guvernul iugoslav. După cum se știe, pentru stimularea producției autohtone și renunțarea la import, au fost sporite prețurile de achiziție la grîu, floarea-soarelui și sfecla de zahăr. Așezarea prețurilor de achiziție la aceste produse pe criterii economice a dus inevitabil la creșterea prețurilor la unele produse alimentare de bază ca pîinea, uleiul, zahărul și altele. Dat fiind faptul că aceste măsuri afectau bugetul familiilor cu venituri mici, în toate republicile au fost luate măsuri privind sporirea veniturilor minime, creșterea alocațiilor pentru copii, reevaluarea pensiilor etc. Totodată, se veghează să nu se producă o creștere a prețurilor și la alte produse și se caută soluții în folosirea rațională a rezervelor interne și sporirea productivității muncii. Deoarece importul exagerat împovărează balanța comercială a țării, guvernul a fost nevoit să ia și unele măsuri pentru limitarea importului la unele produse de larg consum, precum și la unele materii prime. În acest scop, s-a prevăzut reducerea cotei de valută cu 15 la sută pentru mărfurile de larg consum și cu 10 la sută pentru materiile prime. Totodată, pînă la sfîrșitul anului, unele mărfuri vor putea fi importate numai cu aprobare specială. În analizele privind balanța comercială a țării se relevă că, anul acesta, importul a sporit, față de perioada corespunzătoare a anului trecut, cu 79,1 la sută, în timp ce exportul a crescut numai cu 50 la sută, fapt ce a dus la sporirea deficitului balanței comerciale cu aproape 2 miliarde dolari.

Preocupările în sfera economică se reflectă, însă, și în planurile privind dezvoltarea de perspectivă. Nu de mult, a fost supus discuției publice proiectul documentului „Bazele politicii comune de dezvoltare de lungă durată a R.S.F. Iugoslavia pînă în 1985" — rod al muncii intense a unei comisii guvernamentale, alcătuită din cei mai eminenți specialiști din diferite domenii de activitate și din toate zonele țării. Autorii acestui document prevăd ca, pînă în 1985, produsul social să înregistreze o creștere într-un ritm de 7 la sută pe an, astfel încît, la sfîrșitul acestei perioade, acesta să reprezinte 2 000 de dolari pe locuitor, ceea ce înseamnă o creștere de 2,5 ori. Pentru atingerea acestor obiective, se prevede continuarea dezvoltării rapide a potențialului industrial, în centrul atenției fiind producția de energie, materii prime și alimente.

După cum se vede, în fața țării stau sarcini deosebit de importante, pentru a căror rezolvare se desfășoară o activitate intensă în toate sectoarele, sub conducerea și îndrumarea Uniunii Comuniștilor, inițiatoarea tuturor transformărilor ce vizează ridicarea potențialului material și spiritual al țării, creșterea nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii.

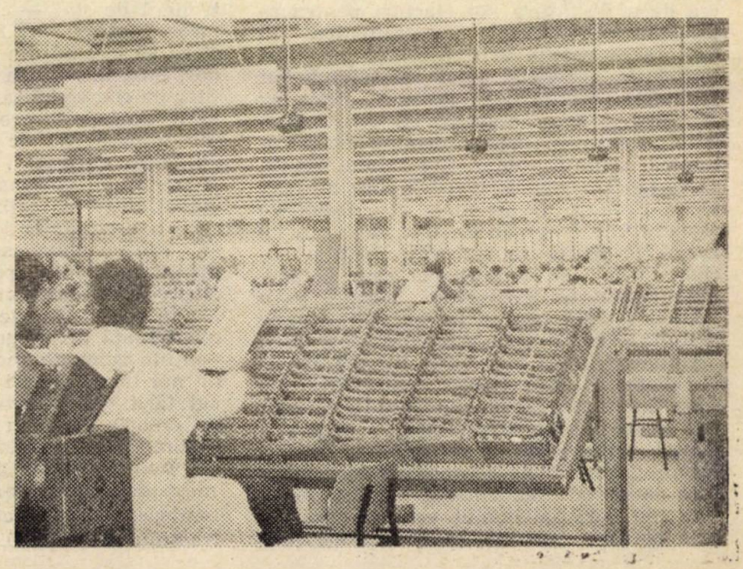

Complexul Iskra din Kranj joacă un important rol în dezvoltarea rețelei de energie electrică necesară industriei din Slovenia

VARȘOVIA

Bilanț și perspective

Corespondență de la Gheorghe Ciobanu

Menținerea ritmului dinamic de dezvoltare social-economică a țării — sarcină trasată economiei poloneze de prima Conferință națională a partidului — este realizată cu succes. Aceasta este concluzia care se desprinde din examinarea rezultatelor obținute în lunile ce s-au scurs din acest an, cel de-al patrulea al cincinalului polonez. Presa varșoviană subliniază cu pregnanță această concluzie, bazată pe analiza datelor statistice, cifrele înregistrate la sfîrșitul primului semestru, precum și cele consemnate în celelalte două luni ce i-au urmat, fiind edificatoare în acest sens.

Referindu-ne, de exemplu, la bilanțul primelor șase luni, el este caracterizat prin consecvența aplicării în viață a politicii partidului în vederea dezvoltării accelerate social-economice a țării, relevă creșterea continuă a producției și, pe baza ei, a veniturilor populației, ambii indici depășind prevederile planului. Astfel, producția industrială a înregistrat o creștere de 12,7 la sută față de perioada similară a anului trecut, determinînd îndeplinirea în proporție de 50,2 la sută a prevederilor planului anual. Printre ramurile industriale care au cunoscut cea mai înaltă dinamică de dezvoltare cităm : metalurgia neferoasă (20 la sută), electrotehnica și electronica (19 la sută), construcțiile de masini (18 la sută), mijloacele de transport (15 la sută).

Meritoriu este faptul că aceste sporuri s-au obținut în condițiile unei creșteri mai mici a angajărilor — 2,4 la sută față de prevederile planului (2,8 la sută). In ce privește productivitatea muncii, aceasta a cunoscut o creștere de 10,1 la sută față de 8,1 la sută în primul semestru al anului trecut.

Pe frontul investițiilor a fost utilizată suma de 175 miliarde zloți, cu 27,2 la sută mai mult în raport cu primele șase luni ale anului trecut, fiind date în exploatare obiective de o deosebită importanță pentru economia națională, cum sînt : 4 blocuri energetice, fiecare avînd o capacitate de 200 Mw, mina de cupru „Rudna", combinatul de produse lactate de la Ciechanowice, Chodziezy și Zabrze. Totodată, au fost modernizate și extinse o serie de alte unități economice.

Schimburile comerciale au marcat la export (la prețurile actuale) creșteri de 26,4 la sută, cifrîndu-se la 12,6 miliarde zloți-devize, iar la import — de 42,3 la sută, atingînd valoarea de 15,4 miliarde zloți-devize.

Ca urmare a traducerii în viață a măsurilor hotărîte de prima Conferință națională a P.M.U.P., în primul semestru al anului au beneficiat de ridicarea salariilor trei milioane de angajați din ramurile minieră, feroviară, transporturi auto, industria ușoară etc., iar salariul mediu real a crescut cu 7,9 la sută. Fondurile destinate pensiilor au fost cu 2,2 miliarde zloți mai ridicate față de primele șase luni ale anului trecut, ceea ce reprezintă o creștere de 9,6 la sută.

„Aplicarea măsurilor ce vizează creșterea continuă a nivelului de trai a fost posibilă — nota într-un comentariu «Trybuna Ludu» — datorită consolidării continue a tendințelor favorabile în dezvoltarea economică. Cifrele atestă că, în primul semestru al acestui an, industria a înregistrat o dinamică fără precedent, comparativ cu primele semestre ale ultimilor trei ani".

Plenarele comitetelor voievodale ale P.M.U.P., desfășurate imediat după publicarea comunicatului Direcției centrale de statistică privitor la înfăptuirea planului pe primele șase luni ale lui 1974, au avut drept temă de dezbatere îndeplinirea cu succes a sarcinilor de plan pe primul semestru și sarcinile complexe pentru următoarea jumătate a anului. Totodată, aceste reuniuni de lucru au constituit un bun prilej de a analiza izbînzile tuturor regiunilor, centrelor industriale și de a stabili ce lipsuri trebuie înlăturate în ce privește deplina folosire a rezervelor existente, în vederea stimulării eficienței economice. În baza acestor analize, au fost trasate sarcinile viitoare.

În primul rînd — după cum a subliniat tovarășul Edward Gierek — menținerea înaltei dinamici în toate domeniile economiei. „Întregul nostru efort trebuie să-l concentrăm pentru ca ritmul atins să se transforme într-un fenomen permanent, care să însoțească continuu dezvoltarea noastră", spunea primul secretar al C.C. al P.M.U.P.

Uzina metalurgică „Ferrum" din Katowice este una din cele mai importante unități cu acest profil din țară. Aici se realizează diferite tipuri de țevi, cisterne, cazane sub presiune etc.

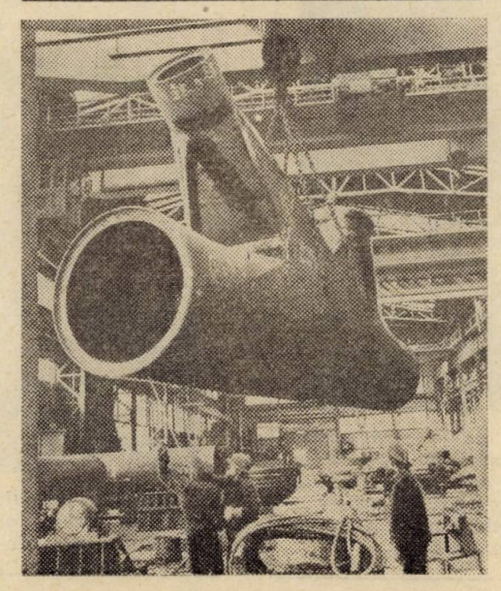

Necesitatea perfecționării continue a economiei de materiale a fost subliniată ca o a doua sarcină de bază : folosirea eficientă și rațională a rezervelor de materii prime și materiale, o mai mare atenție acordată pregătirii producției, mai multă inițiativă din partea birourilor de construcții, a instituțiilor de cercetări, folosirea optimă a tuturor rezervelor și posibilităților locale.

O a treia coordonată a sarcinilor de viitor, așa cum a reieșit din toate plenarele comitetelor voievodale ale P.M.U.P., o constituie disciplina și folosirea rațională a forței de muncă, utilizarea eficientă și completă a timpului de lucru, perfecționarea organizării lui.

În ce privește investițiile, s-a subliniat importanța perfecționării realizării programului stabilit : concentrarea eforturilor asupra obiectivelor care urmează să intre în funcțiune în viitorul apropiat, astfel încît, după încheierea lucrărilor de construcție și montaj, ele să atingă, în scurt timp, parametrii de producție proiectați.

O atenție deosebită a fost acordată creșterii producției destinate pieței interne și exportului, precum și perfecționării tuturor formelor verificate în practica de organizare. A fost reliefată necesitatea întăririi disciplinei economice, constînd în respectarea termenelor convenite cu beneficiarii, a termenelor de dare în exploatare a obiectivelor, respectarea scrupuloasă a bazelor tehnologice, normelor materiale, a prevederilor financiare.

Plenarele comitetelor voievodale au evidențiat legătura indisolubilă dintre activitatea ideologică-educativă a organizațiilor de partid și sarcinile economice. A fost lansată chemarea ca toate organizațiile partidului să-și mobilizeze eforturile în vederea accelerării ritmului îndeplinirii sarcinilor. „Trebuie asigurată interdependența dintre activitatea ideologică și organizatorică" — nota «Trybuna Ludu», care adăuga : „nu prin substituirea administrației și prin limitarea libertății ei în activitatea operativă, ci prin sporirea rolului de inițiativă și control".

Buna desfășurare a realizării sarcinilor social-economice în primul semestru a creat premise favorabile — și aceasta a fost concluzia plenarelor voievodale — pentru îndeplinirea cu succes a planului pe întregul an. Aceasta, însă, implică traducerea în viață a hotărîrilor adoptate în vederea accelerării continue a ritmului de dezvoltare, ridicării productivității muncii și permanentei întăriri a disciplinei economice.

„Prima jumătate a anului — mi-a declarat Tadeusz Pyka, prim-vicepreședinte al Comisiei de planificare de pe lîngă Consiliul de Miniștri al R.P. Polone — o apreciem ca pe un fragment de timp în realizarea hotărîrilor Congresului al VI-lea al P.M.U.P. Avem în urma noastră trei ani și jumătate de realizare consecventă a programului de dezvoltare social-economică trasat de Congres. Niciodată pînă acum nu am reușit să realizăm pe deplin hotărîrile congreselor. În schimb, programul trasat de ultimul congres este realizat cu succes, iar unele hotărîri ale sale sînt depășite, fapt consemnat de prima Conferință națională a partidului. Rezultatele primelor șase luni ale penultimului an al cincinalului sînt mai bune decît ne-am așteptat și ele sînt o garanție a faptului că indicii economici de bază ai întregului plan anual vor fi depășiți. Rezultatele bogate și concludente ale primilor patru ani ne vor permite să elaborăm în 1975 viitorul cincinal, care își va propune obiective și mai îndrăznețe și a căror realizare va solicita eforturi și mai susținute".

1000 +1

Baze

Într-un comentariu semnat de A. Krasikov, agenția TASS transmite, printre altele : „Președintele S.U.A., Gerald Ford, a declarat că sprijină extinderea bazei militare americane de pe insula Diego Garcia din Oceanul Indian. «Eu nu văd în aceasta nici un fel de provocare la adresa Uniunii Sovietice, care are deja trei mari baze militare maritime operative în Oceanul Indian» — a spus președintele. Din păcate, trebuie să se constate că aparatul șefului statului american l-a informat greșit. De fapt, în Oceanul Indian nu există nici măcar o singură bază militară maritimă a U.R.S.S."

Demisie

Partidul Social-Democrat din R.F.G. a acceptat, la 30 august, demisia lui Karl Wienand, în urma acuzațiilor de corupție care i-au fost aduse. Wienand, membru al Comisiei parlamentare însărcinate cu problemele transporturilor aeriene, a negat că ar fi primit 162 000 mărci pentru a funcționa drept consilier al unei companii aeriene, în pofida afirmațiilor contrare făcute de conducerea companiei. În urmă cu un an, Wienand fusese acuzat că a mituit pe un deputat al opoziției creștin-democrate pentru a vota împotriva moțiunii de neîncredere prezentate împotriva cancelarului Brandt. Această din urmă acuzație a fost, ulterior, retrasă, din lipsă de dovezi.

Parlamentari

O delegație parlamentară din R. F. Germania, condusă de Gerhardt Schroeder, președintele Comisiei pentru afaceri externe a Bundestagului, a sosit în capitala Israelului. „Am venit aici — a declarat Schroeder la sosire — spre a examina la fața locului ce ar putea face Bundestagul pentru a ajuta țările din regiune să stabilească o pace constructivă".

Soldați

Din noiembrie 1973 pînă în prezent, 36 de soldați din cadrul forțelor O.N.U. au murit în exercițiul misiunii lor : 23 în Orientul Mijlociu și 13 în Cipru. Din cei 23 soldați căzuți în Orientul Mijlociu, 19 au fost înregistrați în Sinai și 4 pe frontul din Golan. Cele mai grele pierderi au fost suferite de canadieni — cu 13 morți, apoi austriecii — 8, danezii — 5, finlandezii — 4, peruvienii — 3, un britanic, un indonezian și un panamez.

Suspense

Președintele Gerald Ford intenționează să-l numească pe Alexander Haig jr., șeful personalului de la Casa Albă, în calitate de comandant suprem al forțelor N.A.T.O. în Europa, au afirmat surse de la Casa Albă. La Bruxelles, surse guvernamentale olandeze au afirmat că Departamentul de Stat al S.U.A. a comunicat Olandei și altor națiuni aliate că Ford intenționează să-l numească pe Haig în calitate de comandant suprem al trupelor aliate în Europa și comandant al celor 300 000 de soldați americani staționați în Europa occidentală. Numirea trebuie ratificată de către celelalte 14 țări membre ale N.A.T.O., ceea ce constituie, de obicei, o procedură automată.

La Casa Albă se anunță prin telefon un nou record transatlantic : echipajul avionului trisonic american „SR-71" a parcurs distanța New York—Londra în 1 oră, 55 de minute și 42 de secunde, cu o viteză de 3 300 kilometri pe oră. Vechiul record aparține unui echipaj britanic, care a parcurs ruta inversă în 4 ore și jumătate

Lu prima sa conferință de presă, președintele Gerald Ford anunțase că, din cauza suprapunerii datelor, o rugase pe soția sa, Betty, să-și planifice propria sa conferință de presă pentru mai tirziu. „Pînă atunci — afirmase președintele — eu îmi voi pregăti singur micul dejun, prînzul și cina"

Gondolierii venețieni protestează împotriva ambarcațiunilor cu motor : „Respectați Veneția și salvați gondolele"

Alegeri

Senatorul Edward Kennedy nu ar trebui să se prezinte la viitoarele alegeri prezidențiale „de teamă ca istoria să nu se repete și ca nu cumva să fie săvîrșit împotriva lui un atentat asemănător celui comis asupra celor doi frați ai săi, doboriți de fanatici" — a declarat, la Washington, fostul președinte al Partidului democrat, Lawrence O'Brien. Potrivit opiniei lui O'Brien, senatorul Edward Kennedy are aceiași partizani ca și frații săi, dar „numele său trezește cele mai puternice pasiuni". Totuși, a precizat el, dacă senatorul se prezintă, va fi dificil pentru ceilalți candidați să obțină investitura Convenției democrate.

Deces

Șeful Statului Major al forțelor armate americane, generalul Creighton W. Abrams, a decedat în urma unor complicații survenite după intervenția chirurgicală de extirpare a unei tumori canceroase la plămîni.

Artiștii ansamblului „Maramureș", aflați la Pekin, au sărbătorit, alături de membrii comunei populare „Prietenia chino-română", cea de-a XXX-a aniversare a eliberării României

Senatorul Edward Kennedy (al doilea din dreapta) se întreabă dacă să participe la alegerile prezidențiale din 1976 (v. știrea „Alegeri")

Rachete

Poliția criminală din Kaiserlautern (R.F.G.) a anunțat, după ce a întreprins o anchetă, că din depozitul american de la Miesau (Renania-Palatinat) au dispărut 60 de rachete antitanc. Este vorba de un furt săvîrșit în urma forțării ușii de la depozitul unde se aflau armele. Dispariția armelor fusese constatată la sfîrșitul lunii august, cu prilejul unei inspecții de rutină. Sînt bănuite mai multe persoane, în special un grup de soldați americani. Potrivit unui raport confidențial al armatei americane, furturile de arme și muniții cresc fără încetare de la începutul anului 1972 în acest depozit care, datorită celor 2,3 ha suprafață, reprezintă cel mai important stoc al forțelor americane staționate în Europa occidentală.

Pilot

La întoarcere, după efectuarea unui bombardament asupra pozițiilor cipriotilor greci, un pilot turc aflat la bordul unui avion „F-102" a pierdut drumul și a întrebat turnul de control : „Puteți să-mi spuneți unde mă aflu ? Sînt deasupra unui oraș mare, văd niște insule". „Vă aflați deasupra Atenei", a fost răspunsul. Relatarea este conținută în interviul acordat ziarului „Cumhuriyet" de generalul Emin Alpkaya, comandantul forțelor aeriene turcești. Aparatura de bord a avionului respectiv era defectă, iar pilotul a fost dirijat ulterior de turnul de control. În cele din urmă, avionul a reușit să intre în spațiul aerian turc, dar s-a zdrobit într-o aterizare forțată. Pilotul a scăpat cu viață.

Trib

Ultimul yamana — trib indian care trăia în extremitatea sudică a Argentinei, în insulele cuprinse între Canalul Beagle și Capul Horn — a murit în localitatea argentiniană Ushuaia, în vîrstă de 72 de ani. Augustin Clemente a fost ultimul supraviețuitor al acestui trib, care trăia în colibe acoperite cu paie sau piei de oaie. Mici de statură — 1,50 metri înălțime medie — ei aveau ochii oblici, fața rotundă și nasul turtit.

Cerere

Curtea supremă chiliană a respins o cerere de „habeas corpus" prezentată în favoarea fostului ministru al economiei al președintelui Salvador Allende, Jose Cademartori. Militant al Partidului Comunist din Chile, Jose Cademartori se află încarcerat în apropierea orașului Santiago, după ce a petrecut mai multe luni de captivitate în insula Dawson, împreună cu mai mulți alți conducători ai Unității Populare. Nu se cunosc acuzațiile ce i se aduc.

Reacție în lanț : nemulțumirile agricultorilor vest-germani provoacă nemulțumirile clienților, afectați de creșterea prețurilor la produsele agricole

Normalizare

Surse ale Departamentului de Stat anunță că secretarul de stat Henry Kissinger pregătește, din dispoziția președintelui Gerald Ford, o nouă linie politică a Statelor Unite față de Cuba. Apreciind că „se impunea de mult adoptarea unei astfel de decizii", ziarul „New York Times" subliniază, într-un editorial, „necesitatea avansării spre normalizarea relațiilor S.U.A. cu Cuba, mai ales acum, cînd un număr crescînd de state latino-americane abandonează politica talimentară de încercare a menținerii boicotului contra Cubei".

Reproș

Secretarul general al N.A.T.O., J. Luns, a reproșat ministrului olandez al apărării, H. Vredeling, interviul acordat, la 28 august, săptămînalului de stînga „Vrij Nederland". În acest interviu, care a avut efectul unei bombe în lumea politică de la Haga, Vredeling s-a pronunțat împotriva N.A.T.O., „care este un organism străin, de fapt american".

Scrisoare

Cu ocazia primirii sale de către Edward Gierek, ministrul francez Michel Poniatowski a înmînat primului secretar al C.C. al P.M.U.P. o scrisoare din partea președintelui Franței, Giscard d'Estaing, în care acesta anunță că a acceptat invitația de a face o vizită oficială în Polonia, anul viitor.

Socru

La 7 septembrie, a fost eliberat socrul președintelui mexican Luis Echeverria, Jose Guadalupe Zuno Hernandez. Eliberarea a avut loc la Guadalajara, orașul din care fusese răpit la 28 august, a anunțat televiziunea mexicană.

Atentat

În urma exploziei unei bombe amplasate la locuința sa de către extremiști de dreapta, rectorul Universității Naționale din Argentina și soția sa au fost răniți, iar fiul lor, în vîrstă de 4 luni, a fost ucis. Rectorul universității se pronunțase, în repetate rînduri, în sprijinul procesului de transformări social-economice progresiste din Argentina, menționează TASS.

Zăcăminte

O declarație dată publicității de reprezentantul delegației G.R.P. al Republicii Vietnamului de Sud la consultările de la Paris, în legătură cu descoperirea de zăcăminte de țiței pe platforma continentală din regiunea insulei Konșon, din Marea Chinei de sud, arată că „este dreptul sacru și inalienabil al întregii populații sud-vietnameze de a dispune de toate bogățiile naturale ale Vietnamului de sud, îndeosebi de zăcămintele de țiței". Administrația de la Saigon a lui Nguyen Van Thieu — se arată, în continuare, în declarație — nu are dreptul să acționeze în numele întregii populații a Vietnamului de sud. De aceea, orice tranzacție încheiată în mod unilateral cu regimul Thieu, privind prospectarea și exploatarea bogățiilor naturale din Vietnamul de sud, este ilegală.

Jacques Henri Lartigue, pictor, poet și fotograf, în vîrstă de 80 de ani, a fost desemnat de Valéry Giscard d'Estaing pentru realizarea fotografiei oficiale a președintelui Franței, care va fi pusă la sediile instituțiilor publice franceze

Numirea lui George Bush în postul de șef al Biroului de legătură american de la Pekin este considerată un semnal că Statele Unite intenționează să procedeze la normalizarea relațiilor cu R.P. Chineză

Anchetă

Guvernul portughez a hotărît să creeze o comisie care să ancheteze toate actele de abuz de putere, de violență și de corupție comise sub vechiul regim, de la 28 mai 1926 (data venirii la putere a lui Salazar) și pînă la 25 aprilie 1974, s-a anunțat oficial la Lisabona. Comisia va ancheta atît plîngerile ce-i vor fi prezentate, cît și faptele de notorietate publică.

1000 +1

Relatare

Ziarul „New York Times" relatează despre recenta întrevedere a președintelui Franței cu James Reston, vicepreședintele influentului cotidian newyorkez. „Giscard d'Estaing s-a arătat amical față de Statele Unite", a afirmat Reston. „Șeful statului francez a relevat însemnătatea consultărilor în relațiile franco-americane, dar a manifestat puțin entuziasm față de reuniunile ceremonioase sau față de instituțiile formale în vederea armonizării politicilor interatlantice. Cea mai bună tehnică o constituie consultările între conducătorii francezi și americani", a adăugat Giscard d'Estaing, potrivit relatării lui Reston. Președintele francez a declarat că sărbătorirea bicentenarului independenței americane, în 1976, i-ar putea oferi prilejul să viziteze Statele Unite.

Acuzații

Într-un interviu acordat cotidianului atenian „Apoyevmatini", arhiepiscopul Makarios îl acuză pe generalul Ioannidis, fost șef al poliției militare grecești, de a fi pus la cale lovitura de stat de la 15 iulie din Cipru. „Creierul loviturii de stat a fost generalul Ioannidis, asistat de adjunctul său, maiorul Anastatios Spanos, și de alți ofițeri ai forțelor armate grecești", afirmă Makarios, care a relevat totala sa identitate de vederi cu guvernul grec, cu care este în contact permanent, în scopul stabilirii în comun a liniei de conduită în problema cipriotă.

Tradiționalul festival „Nebuta", una din cele mai mari sărbători de vară din nordul Japoniei

Petrol

Guvernul japonez a hotărît să ridice, începînd de la 31 august, starea de urgență, care a durat opt luni și s-a datorat crizei petrolului.

Experiență

În perimetrul poligonului experimental din deșertul Nevada (S.U.A.) a fost efectuată o explozie nucleară subterană, la adîncimea de 670 m. Experiența a fost cea de-a șasea din anul acesta și cea de-a 263-a de la interzicerea, în 1963, a experiențelor nucleare în atmosferă. Puterea exploziei a fost de 200 000 tone TNT.

Agendă

Secretarul de stat american, Henry Kissinger, are în vedere o călătorie în Orientul Mijlociu, probabil în luna octombrie, pentru a pregăti terenul în vederea unor noi retrageri israeliene de pe teritoriile arabe ocupate, au anunțat oficialități americane. Data vizitei va depinde, în primul rînd, de modul cum vor evolua convorbirile cu primul ministru israelian, Yitzhak Rabin,

John W. Mushen a fost numit purtător de cuvînt al Casei Albe, în locul lui Jerald F. Terhorst, care și-a prezentat demisia

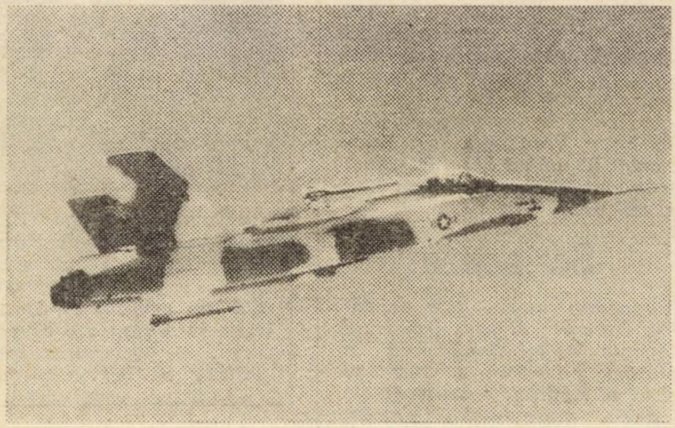

Avionul american de luptă „F-17 Cobra" în „zbor de concurență" cu „Mirage" (francez): unul din ele va echipa, după toate aparențele, două treimi din forțele aeriene N.A.T.O., aflate în Europa occidentală

Ministrul israelian al apărării, Shimon Peres (stînga), și premierul Yitzhak Rabin urmăresc exercițiile de cîmp din cadrul manevrelor militare organizate în Sinai

Bonn. Întîlnire între ministrul de externe al R.F. Germania, Hans Dietrich Genscher (stînga), și omologul său din Republica Bangladesh, Kamal Hossain

Le Monde

PARIS

CONTRACTUL DE ARMAMENT AL SECOLULUI

„CONTRACTUL de armament al secolului", iată cum au botezat specialiștii obiectul negocierilor angajate pentru livrarea unor avioane de luptă, destinate să înlocuiască pe cele „F-104 Starfighter" aflate, în prezent, în stare operațională în Belgia, Olanda, Danemarca și Norvegia. Este vorba de 300 de aparate pe baza unui contract pe termen scurt și de alte 300, cu comenzile complementare, în cazul în care cele patru țări își mențin intenția de a cumpăra același model pentru a împărți mai bine între ele întreținerea lor „operațională". Este o piață de 8 pînă la 16 miliarde de franci, dacă se include și costul pieselor de schimb.

Competiția nu se limitează la domeniile industrial, tehnic, financiar sau militar. Totul se petrece ca și cum constructorii — americani, britanici, francezi și suedezi — ai unor avioane rivale s-ar strădui să se claseze în cea mai bună situație comercială, astfel încît decizia finală să fie de natură politică : o alegere între diferite soluții, din care cele două extreme — un avion francez sau un aparat american — sînt greu de conciliat. În principiu, în septembrie, experții belgieni, olandezi, norvegieni și danezi, care au fost în vizită oficială în fiecare țară furnizoare, vor depune guvernelor lor un raport comun. Întîi ar trebui, cu această ocazie, să spună dacă țările lor au sau nu interes să cumpere același avion sau să combine mai multe din modelele aflate în concurență și ar trebui, îndeosebi, să recomande unul sau altul din aparatele propuse : bireactorul „YF-17" de la Northrop, avionul de vînătoare ușor „YF-16" de la „General Dynamics", versiunea denumită „Eurofighter" de la Viggen, aparținînd societății suedeze Saab, avionul de decolare și aterizare verticală Harrier, conceput de Hawker-Siddeley, bireactorul de sprijin tactic „Jaguar", produs în cooperare franco-britanică, și interceptorul „Mirage F-1" al grupului Dassault-Bréguet, echipat cu noul reactor „M-53" al Societății naționale de studii și de construcție de motoare de aviație (S.N.E.C.M.A.).

Toate aceste avioane nu au aceleași șanse de a reține atenția experților, îndeosebi după ce suedezii au pierdut într-o lună două exemplare de la „Viggen". Aceste două accidente au adus un grav prejudiciu speranțelor lor de a-și plasa acest avion în străinătate. Toți sînt de acord în a recunoaște faptul că dezbaterea opune, în fapt, aparatele americane „YF-17" și „YF-16" „Mirage"-ului francez, alături de un nou venit — „Jaguarul", pe care constructorii săi britanici încearcă să-l promoveze.

Guvernul american sprijină două avioane în același timp, dar succesul avionului „Mirage F-1-M-53" nu este, totuși, asigurat. Desigur, avionul francez răspunde, în aparență, misiunilor de apărare aeriană, de pătrundere tactică și de control al spațiului aerian în timp de pace, misiuni pe care le-au avut, pînă în prezent, avioanele „F-104".

Dar avionul grupului „Dassault-Bréguet" nu are numai atuuri. Cel mai mic dintre inconvenientele sale este acela de a fi un monoreactor, în timp ce forțele aeriene, pretutindeni în lume, au din ce în ce mai mult tendința să favorizeze bireactoarele, care sînt mai sigure, durează mai mult timp, dar sînt și mai scumpe. Pe deasupra, unul dintre concurenții avionului „Mirage F-1-M-53", „Jaguar", prezentat de englezi, este produs în cooperare cu „British Aircraft Corporation" (BAC), și — ironia soartei ! — de grupul „Dassault-Bréguet". Constructorul britanic nu evită să denunțe ceea ce crede el că este un joc dublu al francezilor, argumentînd că o asemenea politică sporește confuzia clientelei și dă, în cele din urmă, o șansă de reușită industriașilor americani. La drept vorbind, putem oare reproșa francezilor că încearcă să vîndă, cu prioritate, un avion de fabricație sută la sută națională, preferîndu-l unui aparat a cărui concepție este împărțită în mod egal cu BAC, din moment ce englezii, la rîndul lor, nu-și interzic să propună — de altfel, fără multă speranță — avionul „Harrier", construit în totalitate dincolo de Marea Mînecii ?

Este adevărat, totuși, că succesul avionului „Mirage F-1-M-53" în străinătate e afectat de faptul că acest interceptor, capabil să zboare cu o viteză de două ori și jumătate mai mare decît cea a sunetului, nu a fost comandat de armata franceză a aerului. Un avion, civil sau militar, pe care constructorul său nu reușește să-l vîndă în propria sa țară, devine, pe drept sau pe nedrept, suspect la export. Clienții externi preferă să lase altora grija de a experimenta un nou avion.

În cazul de față, belgienii și olandezii, pentru a nu-i cita decît pe ei, cred că pot conchide că armata franceză a aerului se îndoiește de performanțele avionului „Mirage F-1-M-53" și se teme de efectul său operațional. În ciuda unei opoziții a Statului Major, care nu vede nici o rațiune militară în a-și diversifica flota de interceptoare, se merge spre un compromis pentru a ușura încheierea unui contract : pe lîngă contingentul său de avioane „Mirage F-1", echipate cu reactorul „Atar 9 K-50", armata franceză a aerului ar achiziționa vreo 30 de avioane „Mirage F-1-M-53" și ar participa la cheltuielile de industrializare, adică aproximativ 800 milioane de franci.

Pe planul compensațiilor industriale, lupta promite să fie aprigă. Anglia se angajează să-i dea Belgiei, dacă aceasta alege „Jaguarul", un minimum de 75 la sută din valoarea contractului. Statele Unite oferă, în caz de victorie, înlesniri de experimentare și de antrenament pe propriul lor sol. Suedia promite că va angaja 2 700 de muncitori belgieni pînă în 1985, deschizînd ateliere aeronautice „Saab" și uzine de automobile „Volvo". Constructorii francezi, la rîndul lor, pot asocia industriași belgieni și olandezi la producția avioanelor lor civile sau militare.

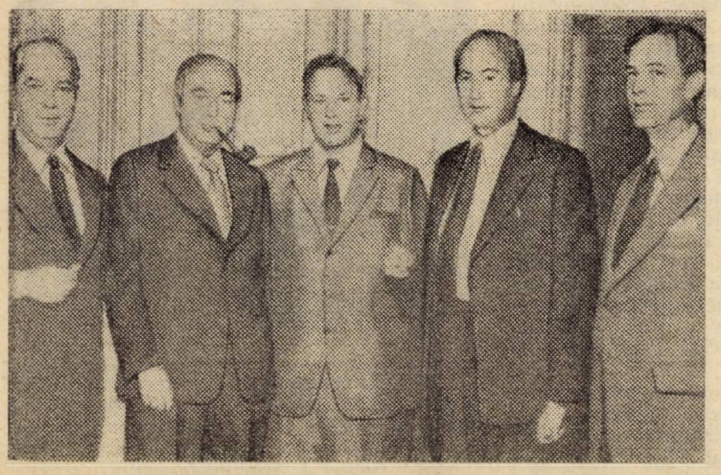

Paris. Un capitol al „contractului de armament al secolului" : discuții între (de la stînga la dreapta) ministrul apărării al Franței, Jacques Soufflet și colegii săi Van Den Boeynants — Belgia Alf-Jakov Fostervoll — Norvegia, Henk Vredeling — Olanda, Erling Brondum — Danemarca

MEDUNARODNA POLITIKA

BELGRAD

IMPORTANȚA GEOSTRATEGICĂ A CIPRULUI

IMPORTANȚA geostrategică a Ciprului poate fi definită sub cîteva aspecte.

1. Din punct de vedere istoric, insula a constituit, întotdeauna, un important punct de sprijin al forțelor din zona centrală și occidentală a Mediteranei, sau chiar în afara ei, care doreau să cucerească teritoriile din Orientul Mijlociu, să dezvolte legăturile comerciale sau să-și extindă sferele de influență. Importanța geostrategică a Ciprului s-a manifestat, în mod deosebit, în perioada britanică. Trebuie amintit că englezii au părăsit Ciprul — în afară de două baze militare, Akrotiri și Dekelia, existente și astăzi — abia după naționalizarea Canalului Suez.

2. Trebuie subliniat faptul că importanța geostrategică a Ciprului este raportată astăzi și la perspectiva deschiderii, în curînd, a Canalului Suez, ceea ce reprezintă una din problemele-cheie. Este evident în interesul unor cercuri din Occident și mai ales al unor cercuri din S.U.A. de a-și exercita — prin intermediul Ciprului — un anumit control asupra Mediteranei de est, îndeosebi în situația în care Canalul Suez va deveni din nou cea mai

scurtă cale între Marea Mediterană şi Oceanul Indian. Din această cauză, unor cercuri din Occident nu le-ar conveni ca în Mediterana de est să existe un stat nealiniat, adevăratele lor interese constînd în atragerea, în mod direct sau indirect, a unui asemenea stat în cadrul N.A.T.O. Însă, din unghiul unei asemenea politici, Ciprul nu ar avea o importanţă geostrategică globală, ci numai regională — însemnătatea ei principală fiind aceea de bază în Mediterana de est, respectiv chiar în Orientul Mijlociu şi în apropierea Canalului Suez.

3. Nu trebuie neglijat faptul că importanţa geostrategică a acestui punct de sprijin pentru Occident este în creştere, deoarece şi politica S.U.A. faţă de Orientul Mijlociu se schimbă : astfel, Israelul nu mai este, în Orientul Mijlociu, acel aliat ferm pînă nu demult, în timp ce S.U.A. au fost nevoite să-şi pună, pe baze noi, relaţiile cu unele ţări arabe. S.U.A. au trebuit, într-un fel, să se „retragă" din Orientul Mijlociu şi, din această cauză, creşte importanţa punctului de sprijin aflat în imediata apropiere a acestei zone. În ultimul timp, S.U.A. au devenit, într-o anume măsură, şi factor de pace în Orientul Mijlociu, ceea ce înseamnă că, în conformitate cu o concepţie militară asupra lumii, trebuie să se desfăşoare, în paralel, şi procese cu caracter opus, „compensator". Unor astfel de procese le corespunde criza din Cipru ; ea este chiar o parte componentă a acestora, noua militarizare manifestîndu-se prin dorinţa de a include această insulă în politica blocurilor, respectiv în politica N.A.T.O. Ciprul oferă condiţii foarte favorabile în această direcţie — deoarece, pe de o parte, prin ocupaţia turcească în insulă, Ciprul ar intra, în mod evident, în cadrul ţărilor N.A.T.O. ; pe de altă parte, „ENOSIS"-ul (unirea) întregii insule cu Grecia ar însemna, de asemenea, includerea în cadrul N.A.T.O. Dacă s-ar ajunge la divizarea insulei între Grecia şi Turcia, Ciprul ar intra, în mod automat, în sfera N.A.T.O. Se poate trage, deci, concluzia că lichidarea nealinierii Ciprului ar putea transforma insula, în mod direct sau indirect, într-o ţară membră a unui bloc. De aceea, problemele actuale din Cipru nu sînt numai o problemă politică internă a acestei insule. O orientare N.A.T.O. a Ciprului ar avea consecinţe cu implicaţii serioase asupra situaţiei geostrategice generale din Mediterana, deoarece, odată cu Ciprul, toate insulele mai mari din Mediterana (în afară de cele iugoslave) s-ar găsi, practic, în cadrul unei orientări de bloc occidentale.

4. Ciprul are o importanţă hotărîtoare şi pentru relaţiile greco-turceşti, nu numai în ce priveşte elemente etnice de limbă şi religie deosebite, ci şi din cauza unei concepţii specifice a Turciei potrivit căreia aceasta se află într-o „încercuire" specifică. Turcia beneficiază doar de o singură faţadă maritimă „liberă", între Rhodos şi Iskenderun. În măsura în care s-ar realiza ENOSIS-ul cu Grecia, şi această faţadă ar deveni „închisă". De aceea, este evident că Turciei îi poate conveni mai mult un Cipru independent decît un Cipru al Greciei. Pentru a înlătura aceste temeri, Turcia nu s-a dat în lături de la intervenţia militară în insulă. Forţele militare cipriote se pot opune cu greu acestei situaţii, ceea ce, în condiţii foarte complexe, poate însemna atragerea forţelor militare şi ale altor state. Atunci, s-ar crea un nou focar de conflict periculos.

Radovan Pavici

Agenţia France Presse

AGRAVAREA CRIZEI POLITICE DIN ETIOPIA

ÎN ULTIMELE zile ale lui februarie, a început totul. O grevă naţională a cadrelor didactice, declarată pentru creşterea salariilor, a fost însoţită de o mişcare identică în transporturile publice şi în rîndurile şoferilor de taxi. O manifestaţie a populaţiei de la Addis Abeba împotriva greviştilor a avut ca urmare, la 22 februarie, o primă intervenţie a armatei pentru menţinerea ordinii.

Deşi împăratul a anunţat imediat o creştere a salariilor şi un control al preţurilor, armata a început, din acel moment, să joace un rol hotărîtor în problemele statului. La 26 februarie, elemente ale diviziei a doua au preluat controlul la Asmara, în Eritreea. Alţi militari „contestatari" au mers pe aceeaşi cale, în diferite garnizoane, şi — fără confruntări sîngeroase — au început să supravegheze majoritatea oraşelor, între care şi Addis Abeba.

Primul rezultat al acestei „revolte paşnice" a forţelor armate, a căror revendicare cea mai importantă consta în schimbarea echipei guvernamentale, s-a concretizat, la 27 februarie, prin demisia guvernului prezidat, de 13 ani, de Wold, care, datorită celor 30 de ani de servicii loiale aduse regimului, era „omul forte" al acestuia. Plecarea sa şi a colaboratorilor săi a marcat sfîrşitul unei epoci.

La 28 februarie, împăratul a numit un nou prim-ministru, pe Makonnen, fost membru al guvernului şi fost ambasador, care a primit la 1 martie sprijinul armatei. Totuşi, studenţii manifestau, cerînd demisia noului prim-ministru, „alegerea liderilor politici pe cale democratică", libertatea presei şi o reformă agrară care să încredinţeze pămîntul celor care-l cultivă.

În ciuda acestor hotărîri, Confederaţia Oamenilor Muncii din Etiopia a declarat grevă generală de patru zile, care a luat sfîrşit, la 10 martie, în urma unui acord încheiat cu guvernul prin care se prevedea o îmbunătăţire a condiţiilor de trai ale salariaţilor. Noi greve în diferite sectoare au caracterizat ulterior, pînă în aprilie, evoluţia pe care o parcurgea ţara.

Armata a făcut din nou să se vorbească despre ea, la 26 aprilie, cînd a procedat la arestarea a 24 foşti miniştri şi demnitari ai fostului guvern, apoi la 30 aprilie — odată cu arestarea a trei generali, între care şi fostul adjunct al şefului Statului Major. Militarii cer o anchetă în legătură cu corupţia la care s-au dedat aceste personalităţi.

De fapt, însă, la 10 iulie, pentru prima oară de la începutul crizei, armata şi-a dezvăluit intenţiile. Afirmîndu-se de fapt ca adevăratul guvern al Etiopiei, un Comitet de coordonare militar, compus din 40 de ofiţeri şi 40 de subofiţeri, prezintă într-un comunicat în 13 puncte toate problemele arzătoare care neliniştesc opinia publică.

În comunicatul Comitetului de coordonare, a cărui deviză este „În primul rînd Etiopia", se reafirmă loialitatea faţă de împărat, pe care îl asigură de sprijinul său total. În acelaşi timp, acţiunea Comitetului de coordonare se va îndrepta cu precădere împotriva personalităţilor cu funcţii oficiale „care au abuzat de autoritatea lor, şi-au neglijat responsabilităţile sau au deturnat fonduri publice".

O comisie de anchetă formată din 15 membri a fost desemnată în aceeaşi zi pentru anchetarea activităţii personalităţilor care s-au îmbogăţit ilegal. Începînd cu 30 iunie, şase personalităţi, între care Asrate Kassa, personalitatea numărul 2 a imperiului, preşedintele Consiliului de coroană, au fost arestate. Altele 100 au urmat. Armata nu a ezitat să lovească şi în cercurile din apropierea împăratului şi să-i aresteze pe cei care se bucurau de încrederea lui. Mesfin Seleski, consilier apropiat al suveranului, generalul A. Abebe, ministrul apărării, generalul-locotenent Debebe Haile Mariam, guvernator general al Eritreei, Blatta Gebre Kidane, judecător al Curţii supreme, au fost arestaţi.

În acelaşi timp, la cererea militarilor, împăratul îl numeşte pe M. Imru prim-ministru, în locul lui Makonnen, cu scopul de a asigura „o mai bună funcţionare a guvernului şi o mai bună coordonare între autorităţile civile şi cele militare". Demis din funcţii, Makonnen va răspunde, la rîndul lui, pentru aceleaşi acuzaţii care au dus la arestarea membrilor Cabinetului în februarie.

În sfîrşit, o nouă lovitură a militarilor a intervenit la 16 august. Comitetul de coordonare a hotărît dizolvarea Consiliului coroanei, forul suprem al imperiului, a Statului Major particular al împăratului şi a Curţii imperiale de justiţie şi a arestat, la 17 august, pe generalul-locotenent Taseffa Lema, comandantul Gărzii imperiale.

„Soldaţii etiopieni nu se vor întoarce în cazărmile lor înainte de aplicarea totală a principiului «În primul rînd Etiopia», a declarat, la 16 august, generalul Andom, ministrul apărării. Indiferent de cît timp va fi nevoie, a adăugat el, forţele etiopiene vor merge pînă la capăt".

Jean Marie Juge

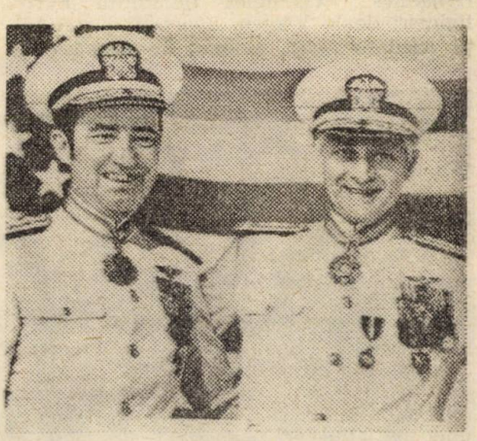

Amiralul Frederick N. Turner (stînga), în vîrstă de 51 de ani, a fost numit comandant al flotei a VI-a americane. El îl înlocuieşte în această funcţie pe amiralul Daniel J. Murphi (dreapta)

l'Unità

ROMA

SPANIA: „PACTUL PENTRU LIBERTATE"

SCĂDEREA nivelului de trai al maselor coincide cu criza regimului franchist, accentuînd tensiunea socială în țară. În ultimele zece zile ale lui iulie, un mare centru industrial din apropiere de Barcelona, Bajo Llobregat, a fost paralizat de una dintre cele mai mari greve muncitorești și populare din ultimii zece ani.

Acțiunea ce începe să se pregătească acum dovedește că, în ciuda represiunii continue care le lovește, comisiile muncitorești reușesc să fie în continuare forța antrenantă a mișcării muncitorești. Este evident că pregătirea acestei acțiuni poate influența profund asupra crizei regimului și a soluțiilor politice ce se profilează în Spania. Totodată, desfășurarea acțiunii de masă duce la consolidarea unității antifasciste dintre diferitele forțe politice ale opoziției, cu consecințe pozitive asupra procesului general de convergență democratică ce se exprimă prin intermediul organizațiilor de masă și al noii „junte democratice".

Nu numai atît. Lupta de masă va fi hotărîtoare și pentru atitudinea marelui capital și a forțelor armate, încă nesigure între cele două ipoteze de fond privind depășirea crizei regimului *(V. articolul din nr. 37 de la această rubrică)*. Este un element pe care comuniștii îl subliniază cu vigoare. Un raționament asemănător vine, însă, și din partea altor forțe politice. În acest cadru, de mare importanță este poziția socialiștilor, al căror loc, în rîndurile forțelor opoziției, capătă în această etapă un rol hotărîtor pentru consolidarea unității forțelor antifranchiste.

Ce semnificație are recenta constituire a „juntei democratice" în actuala etapă de criză a regimului ? Poate junta să reprezinte o alternativă democratică reală la continuitatea lui Juan Carlos ? Ce rol pot juca în interiorul juntei sectoarele marii burghezii reprezentate în aceasta ?

Junta reprezintă primul embrion important de alternativă democratică la franchism și la continuitatea lui Juan Carlos. În juntă sînt prezente forțe hotărîtoare ale opoziției democrate și populare. În afară de aceasta, se remarcă și prezența unor sectoare importante ale capitalului industrial și financiar. În juntă nu sînt încă prezente toate forțele politice ale opoziției antifranchiste. Partidul Socialist Muncitoresc Spaniol și Democrația creștină nu au considerat încă oportună aderarea lor la nivel național. Totuși, este foarte probabil ca, odată cu dezvoltarea unei mari mișcări populare și de masă, să se ajungă foarte curînd la o convergență generală între toate forțele sociale, economice și politice antifasciste în jurul programului juntei.

Democrația creștină spaniolă nu s-a constituit încă într-un partid propriu-zis. De mulți ani, ea este formată din patru componente : stînga lui Ruiz Jimenez, dreapta lui Gil Robles, Partidul Național-Basc și Uniunea Democrată Catalană. Între aceste patru componente nu există încă o atitudine unitară privind raporturile cu celelalte forțe democratice. În timp ce Gil Robles rămîne închistat la vechea sa poziție anticomunistă și continuă să sprijine puțin credibila ipoteză a unei monarhii constituționale cu don Juan, tatăl lui Juan Carlos, celelalte trei tendințe ale Democrației creștine sînt în căutarea unei poziții precise față de juntă. Uniunea Democrată Catalană face parte din Adunarea Cataloniei și aderă, deci, indirect la juntă, unde este reprezentată Adunarea însăși.

Care este atitudinea Partidului Socialist Muncitoresc față de juntă ?

Deocamdată, nu aderă la ea. Totuși, este sigur că nu va putea să nu privească cu bucurie elementele pozitive exprimate de noua convergență reprezentată de juntă.

Continuarea procesului unitar al forțelor democratice se prezintă, deci, astăzi, ca un element hotărîtor pentru soluționarea problemelor politice. În acest sens, există un mare impuls de jos, care provine de la protagoniștii luptelor, de la cei care au provocat criza franchismului.

Care este aprecierea comuniștilor asupra crizei regimului spaniol ? Ce soluții prevăd ? Cum acționează ?

Un membru al direcțiunii de la Madrid a Partidului Comunist din Spania răspunde la întrebările puse de ziar.

Lupta muncitorească și populară, care nu a încetat niciodată în acești ani și care a căpătat tot mai mult un caracter unitar și de masă, a fost cea care a scos în relief faptul că fascismul nu poate fi forma politică de guvernare a burgheziei. De exemplu, tot mai frecvent, în timpul grevelor, patronii au fost obligați să trateze cu conducătorii comisiilor muncitorești pentru definirea acordurilor asupra problemelor reale, iar nu cu reprezentanții sindicatelor fasciste. Există interese generale convergente între burghezie și mișcarea muncitorească în vederea unui regim de libertăți democratice, politice și sindicale.

Cum se desfășoară inițiativa partidului?

Partidul Comunist din Spania s-a dezvoltat foarte mult în ultimii ani, pentru că linia sa a coincis cu interesele maselor populare, atît ale clasei muncitoare cît și ale unor grupuri importante ale păturilor mijlocii. Toate acestea sînt demonstrate de un număr crescînd de persoane și forțe care, dincolo de linia ideologică, se recunosc în politica națională a partidului, adică în lupta muncitorească și populară de masă și în strategia „actului pentru libertate", care, în prezent, constituie puncte precise ale unui amplu evantai de forțe, dintre care unele necomuniste. Consolidarea și lărgirea organizațiilor democratice de masă și apariția juntei democratice sînt dovada evidentă că activitatea îndelungată și aspră a partidului își dă roadele.

„Se spune că noi, comuniștii, sîntem forța politică principală a țării. Noi nu spunem asta, deși sîntem conștienți că desfășurăm un rol național foarte important și, deși, însăși burghezia recunoaște amploarea prezenței noastre. Dar libertățile democratice vor fi cele care vor confirma aceasta. Partidul comunist este un partid tînăr, pentru că a acționat întotdeauna în contact strîns cu realitatea țării. Vîrsta medie a militanților noștri este de 26 sau 27 de ani, tovarăși născuți în timpul fascismului și crescuți în luptă".

Marco Calamai

PROFIL

FAKHRUDDIN ALI AHMED

președintele Republicii India

În cadrul alegerilor prezidențiale din 17 august a.c., un colegiu electoral, format din membri ai Parlamentului central și ai diferitelor Adunări legislative ale statelor din India, a desemnat — cu 765 587 voturi (față de numai 189 196 cîte a obținut adversarul său) — drept nou președinte al Republicii India pe Fakhruddin Ali Ahmed, candidat al Partidului Congresului.

Fakhruddin Ali Ahmed s-a născut la 13 mai 1905, la New Delhi.

Avocat de profesie, el și-a desfășurat întreaga carieră politică în Partidul Congresului Indian, în care se înscrie în 1931, după ce își termină studiile de drept la Cambridge, în Anglia.

Mare admirator al lui Mahatma Gandhi și al lui Jawaharlal Nehru, este ales, în 1935, membru al Adunării Consultative din statul Assam. Este întemnițat de britanici în cursul celui de-al doilea război mondial, între 1940 și 1945.

Membru al Camerei Superioare a Parlamentului central de la New Delhi din 1952, intră, în 1966, în guvern, unde ocupă, succesiv, postul de ministru al irigațiilor și energiei, al educației naționale și al dezvoltării industriale.

În acest ultim post, pe care îl deține între 1966 și 1970, el sprijină pe premierul Indira Gandhi, pe atunci angajată în înfruntarea cu aripa de dreapta a partidului, luptă care se termină, în 1969, prin scindarea formațiunii. Numit ministru al agriculturii, în iunie 1970, el părăsește această funcție, în iulie a.c., pentru a candida la președinția Indiei.

Este al șaselea președinte al Republicii India și al doilea musulman care ocupă acest post.

Căsătorit din 1945, este tatăl a trei copii.

POSTA REDACTIEI

Plecarea de la Casa Albă

Anghel Ioanițoaie, Rîșnov. După ce și-a anunțat demisia, într-o atmosferă plină de emoție, Richard Nixon și-a luat rămas bun de la personalul Casei Albe, în mijlocul căruia s-a aflat, în calitate de președinte al S.U.A., timp de cinci ani și jumătate. Despărțirea de toți cei de la Casa Albă, nu lipsită de tristețe și regrete, a fost surprinsă în numeroase imagini fotografice, dintre care vă prezentăm cîteva. **În fotografii :** o parte a personalului în balconul Casei Albe, salutîndu-l pe Richard Nixon ; două dintre secretarele de la Casa Albă ; soția fostului președinte și fiica sa, Tricia.

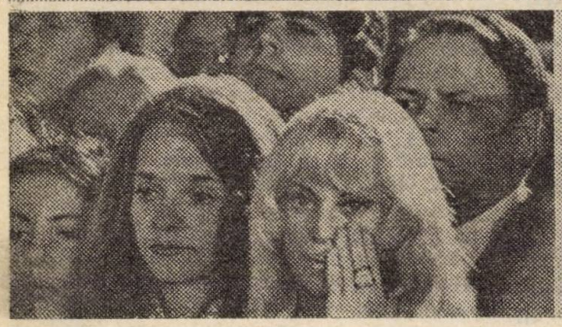

Cel de-al 25-lea amendament al Constituției americane

Ilie Călugăr, Bistrița. Cel de-al 25-lea amendament al Constituției americane, în virtutea căruia Nelson Rockefeller a fost desemnat, la 20 august, vicepreședinte al S.U.A., de către președintele Gerald Ford, a fost propus după asasinarea lui John F. Kennedy. El a fost adoptat de Congres în 1965 și ratificat la 10 februarie 1967. Acest amendament conține previziuni speciale pentru cazul în care unul din primele două posturi din executivul american rămîne vacant între alegeri. Astfel, în eventualitatea unei incapacități prezidențiale, el dă posibilitatea vicepreședintelui să devină președinte, iar președintelui îi permite să facă numirea în postul de vicepreședinte, în situația în care acesta rămîne liber. Desemnarea, însă, trebuie să fie confirmată de majoritatea simplă a celor două Camere ale Congresului. Același amendament a fost aplicat și în toamna trecută, cînd, după demisia lui Spiro Agnew, Richard Nixon l-a numit vicepreședinte pe Gerald Ford.

Masacrele din Cipru

Constantin Traian, București. Întîlnirea programată pentru 2 septembrie între președintele interimar al Ciprului, Glafkos Clerides, și vicepreședintele Rauf Denktaș a fost amînată din cauza masacrului descoperit în satul cu populație turcă, Maratha, situat la 20 km nord de Famagusta. Groapa comună în care erau depuse victimele a fost descoperită la 1 septembrie. Ziariștii care s-au deplasat, a doua zi, la fața locului au putut observa 25 de cadavre dezhumate și resturile a circa încă zece. Surse turcești au afirmat că 70 dintre locuitorii acestui mic sat au fost omorîți de ciprioți greci, la 14 august, data reluării ostilităților pe insulă.

Într-un interviu acordat agenției France Presse, Rauf Denktaș a declarat că, numai la insistența reprezentantului secretarului general al O.N.U. în Cipru, Luis Weyckmann Munoz, a acceptat ca întîlnirea ce fusese programată pentru 2 septembrie să nu fie definitiv anulată.

Președintele Clerides a declarat agenției France Presse că autoritățile nu sînt sigure că, la Maratha, au fost descoperite cadavre ale ciprioților turci. „Sîntem gata, și am declarat acest lucru generalului Prem Chand (comandantul forțelor O.N.U. din Cipru), să acceptăm ca toate acuzațiile de masacru sau asasinate în masă să fie examinate de o forță neutră și ca UNFICYP să întreprindă o anchetă în cele două sectoare, cu ajutorul autorităților locale. Descoperirea unor gropi comune nu înseamnă că în ele sînt îngropați ciprioți turci. Mii de ciprioți greci au dispărut. Unde sînt ? La Maratha s-au descoperit obiecte de origine greacă, obiecte pe care doar ciprioții greci le pot purta. Iată de ce nu sîntem în măsură să spunem care este originea victimelor. Dialogul a devenit, într-adevăr, dificil — a menționat Clerides — dar dacă refugiații se înapoiază la casele lor, dacă se efectuează schimbul de prizonieri și dacă populația se află în condiții de securitate — grecii în zona greacă și turcii în zona turcă, sub protecția UNFICYP și a Crucii Roșii Internaționale — atunci vom putea discuta". „Nu există pace, a adăugat Clerides, deoarece, în fiecare zi, tancurile turcești se deplasează și efectuează raiduri în satele grecești. Numai în două regiuni, Kyrenia și Nicosia, avem 2 550 de dispăruți. Unde sînt ei ?".

Un purtător de cuvînt al Națiunilor Unite a declarat, în legătură cu masacrul de la Maratha, că soldați suedezi din cadrul forțelor O.N.U. din Cipru s-au deplasat, la 2 și 3 septembrie, la groapa comună din această localitate, dar nu au avut posibilitatea de a participa la identificarea cadavrelor. „Nu am fost invitați să facem nici un fel de investigație — a subliniat purtătorul de cuvînt. Am fost invitați să observăm".

S. Finți, Oradea. 1. Două teme se vor afla pe agenda viitoarei Conferințe ministeriale extraordinare a Organizației țărilor exportatoare de petrol (OPEC), ce urmează să se deschidă la 12 septembrie, la Viena. Prima — dezbateri asupra statutului unui fond de ajutor acordat țărilor în curs de dezvoltare (textul a fost elaborat de principalele țări membre ale OPEC, la începutul lunii august, la Viena, în urma deciziei ministeriale luate în acest sens în aprilie, la Geneva) ; a doua — probleme referitoare la prețul petrolului.

2. Un consorțiu de 17 bănci vest-europene și latino-americane a hotărît să fondeze la Londra o nouă bancă — „Euro-Latin-american Bank" — cu un capital de 12 milioane lire sterline, pentru a facilita, printre altele, împuternicirile pe termen mediu ale întreprinderilor și organizațiilor latino-americane, ca și pentru dezvoltarea afacerilor comerciale între Europa occidentală și America Latină. În cadrul consorțiului sînt reprezentate bănci din Brazilia, Mexic, Argentina și Columbia.

Cititorul **Dionisie Malofei din București** ne trimite o scrisoare cu unele completări la răspunsul despre generalissim, apărut în cadrul acestei rubrici din nr. 35. Spicuim din scrisoare : „Gradul militar de generalissim este superior gradului de mareșal și se acordă numai comandanților militari care, în război, au comandat armate, corpuri de armată și fronturi de armate și au obținut victorii remarcabile. În afara personalităților menționate în răspunsul din nr. 37 al revistei, au mai primit gradul de generalissim ducele de Wellington, în anul 1815 ; I. V. Stalin, în 1945".

Traian Titea, Slatina. Vom încerca să dăm curs solicitării dv. Deocamdată, nu dispunem de materialul solicitat.

Amnistia acordată lui Richard Nixon

Titu Obreja, com. Cavadineşti, jud. Galaţi. Într-o proclamaţie semnată, la 8 septembrie, la Casa Albă, preşedintele Gerald Ford a afirmat : „În conformitate cu puterile de amnistiere de care dispun, am acordat o amnistie completă, liberă şi absolută, lui Richard Nixon pentru toate actele pe care le-a comis sau le-ar fi comis împotriva Statelor Unite, ori la care a luat parte în perioada de la 20 ianuarie 1969 pînă la 9 august 1974". Într-o declaraţie pe care a citit-o înainte de semnarea proclamaţiei, preşedintele Ford a afirmat că a ajuns la concluzia că mai multe luni sau poate chiar mai mulţi ani ar fi trebuit să treacă înainte ca Nixon să poată spera a obţine o judecată dreaptă a unui juriu, oriunde în Statele Unite. El a adăugat că, în cursul acestei lungi perioade de litigiu, s-ar fi iscat pasiuni neplăcute, iar credibilitatea instituţiilor guvernamentale ar fi fost pusă în cauză, în ţară şi în străinătate.

„Tragedia preşedintelui Nixon şi a familiei sale este o tragedie americană, în care am jucat cu toţii un rol — a conchis preşedintele Ford. Ea ar putea continua, dar cineva trebuie să-i pună capăt. Am hotărît că sînt singurul care pot s-o fac şi că trebuie s-o fac".

Preşedintele Ford a semnat apoi, în faţa ziariştilor şi a televiziunii, actul de amnistiere a predecesorului său.

Hotărîrea îi acordă lui Nixon imunitatea împotriva urmăririlor judiciare, precum şi împotriva citărilor ca martor în procesele altor persoane — şi, în special, ale foştilor săi colaboratori — inculpate în cazul Watergate.

La 10 minute după amnistia acordată de preşedintele Ford, Ronald Ziegler a citit presei o declaraţie a fostului preşedinte, în care acesta afirmă : „Acceptînd amnistia hotărîtă de preşedintele Ford, sper că ea va contribui la eliberarea ţării de povara Watergate-ului".

Vicepreşedintele Nelson Rockefeller a declarat, la 8 septembrie, că amnistia acordată lui Nixon este un „act de conştiinţă, compasiune şi curaj". Rockefeller a apreciat că hotărîrea preşedintelui Ford „este, fără îndoială, supusă controversei pe termen scurt, dar pe termen lung ea promite să accelereze vindecarea rănilor naţiunii americane".

Atentatul asupra lui Pak Cijan Hi

Ion Alexe, Bucureşti. Am publicat o ştire privind atentatul asupra şefului regimului de la Seul în nr. 35 al revistei. Agenţia Centrală Telegrafică Coreeană a dat recent publicităţii o declaraţie, din care reproducem detaliile cerute de dv. La 15 august, un individ a tras mai multe focuri de revolver asupra lui Pak Cijan Hi, care rostea o cuvîntare la tribuna „Adunării festive consacrată sărbătorii naţionale a restaurării", organizată în clădirea teatrului din Seul, relatează agenţia A.C.T.C. Pak Cijan Hi şi-a salvat viaţa ascunzîndu-se sub tribună, dar soţia acestuia, aflată lîngă el, a fost ucisă. Iniţial, autorităţile de la Seul au emis ipoteza că atentatorul este un cetăţean japonez, Yoshii Yukio, apoi au declarat că acesta ar fi un rezident coreean în Japonia, Mun Se Goang, de cetăţenie sud-coreeană, membru al Asociaţiei „Min Dan" (aflată sub influenţă sud-coreeană), şi care intrase în Coreea de Sud cu paşaport japonez, sub numele de Yoshii Yukio. Deşi, în mod evident — se arată în declaraţia Agenţiei Centrale Telegrafice Coreene — atentatorul nu are nici o legătură cu R.P.D. Coreeană, guvernanţii din Coreea de Sud afirmă că atentatul împotriva lui Pak Cijan Hi constituie o „acţiune premeditată" organizată de către R.P.D. Coreeană şi de Asociaţia generală a compatrioţilor coreeni din Japonia.

Autorităţile sud-coreene — precizează Agenţia Centrală Telegrafică Coreeană — încearcă să implice în mod arbitrar R.P.D. Coreeană în acest incident, afirmînd că atentatorul ar fi avut contacte cu un funcţionar al Asociaţiei generale a coreenilor rezidenţi în Japonia şi s-ar fi aflat pe bordul vasului „Manghiongbong", care face curse între Coreea şi Japonia, transportînd rezidenţii coreeni din Japonia în patria lor. Asociaţia generală a coreenilor rezidenţi în Japonia a publicat o declaraţie prin care denunţă şi condamnă cu fermitate falsitatea acestor afirmaţii. La rîndul său, funcţionarul Asociaţiei generale considerat că ar fi avut contacte cu atentatorul a respins categoric falsa afirmaţie a guvernanţilor sud-coreeni. „În ceea ce priveşte afirmaţia după care vinovatul s-ar fi îmbarcat pe vasul «Manghiongbong» — se arată în declaraţia A.C.T.C. — îmbarcarea şi debarcarea oamenilor pe acest vas, în timpul ancorării lui în porturile japoneze, trebuie să se efectueze, de fiecare dată, cu permisiunea autorităţilor poliţieneşti japoneze... În ceea ce îl priveşte pe Mun Se Goang, pe care guvernanţii din Coreea de Sud îl prezintă ca pe un om care s-a îmbarcat pe vasul «Manghiongbong», membrii echipajului nu-l cunosc şi nu l-au întîlnit niciodată. Stîngăcia acestei născociri a guvernanţilor sud-coreeni a fost demascată categoric prin acest fapt : ei au declarat că Mun Se Goang se afla, la 5 mai, pe bordul vasului «Manghiongbong», cu scopul de a primi directive de la o persoană anumită ; dar, în dimineaţa zilei de 5 mai, vasul «Manghiongbong» a părăsit portul nipon Osaka, unde fusese ancorat pînă la 4 mai, atentatorul nefiind, deci, în situaţia de a fi putut lua legătura cu cineva. Acesta este adevărul".

În declaraţia A.C.T.C. se arată că, prin aceste false acuzaţii la adresa R.P.D. Coreene, autorităţile sud-coreene urmăresc să intensifice campania anticomunistă, să abată atenţia opiniei publice de la opresiunea fascistă la care este supusă populaţia sud-coreeană şi, totodată, să provoace confruntarea dintre Nord şi Sud.

Ioan Pamfil, Bucureşti. Potrivit acordului semnat în timpul vizitei ministrului de externe egiptean, Ismail Fahmi, la Paris, Franţa va impulsiona cooperarea industrială cu Egiptul, ca urmare a acordării unor credite în valoare totală de 500 milioane franci guvernului egiptean. Din surse oficiale se afirmă că este vorba de un împrumut pe termen lung în valoare de 200 milioane franci şi un credit pe termen de trei ani în valoare de 300 milioane franci.

N. C. Teişanu, Bucureşti. 1. Informaţii privitoare la obiectivele actuale şi de perspectivă ale Organizaţiei pentru Eliberarea Palestinei găsiţi în revista „Lumea" nr. 32 din acest an.

2. Republicile franceze au fost următoarele : Republica I-a (septembrie 1772 — mai 1804) ; Republica II-a (februarie 1848 — decembrie 1852); Republica III-a (septembrie 1870 — iulie 1940) ; Republica IV-a (iunie 1944 — octombrie 1958) ; Republica V-a (din octombrie 1958).

Virgil Ştefan Nităulescu, Bucureşti. 1. Revista noastră a publicat un documentar despre Afganistan în nr. 31 din 1973.

2. Capitala Bhutanului este, iarna, Punakha, vara — Thimpu.

3. În legătură cu independenţa insulelor Comore, urmează să se desfăşoare un referendum, în decembrie sau martie viitor. Vom reveni.

Onoda (III)

Ştefan Brancu, com. Remetea Mare, jud. Timiş. În nr. 28 şi 29 a.c., în cadrul acestei rubrici, am publicat unele informaţii în legătură cu soldaţii şi ofiţerii japonezi rămaşi în junglele din Pacific la sfîrşitul ultimului război mondial, inclusiv despre Hiroo Onoda, care a petrecut aproape 30 de ani în insula Lubang din arhipelagul filipinez. Am încercat să obţinem şi alte informaţii privind felul în care ofiţerul japonez şi-a petrecut viaţa pe Lubang. Întrebat dacă îşi aminteşte vreun moment fericit din timpul odiseei sale, Onoda a răspuns scurt : „Niciunul", exceptînd, desigur, momentul reîntoarcerii sale în patrie. Potrivit lui Akihisa Kashiwai, funcţionar al Ministerului Sănătăţii, Onoda şi-a dezvoltat „o agilitate de tigru sau de antilopă" în viaţa din junglă. Dormea în poziţia şezînd. Asemeni unui acrobat, se putea strecura şi ascunde în locuri în care nimeni nu-l putea prinde. Putea să urce o colină fără nici o schimbare în ritmul respiraţiei. Avea două puşti, una din ele aparţinînd camaradului său Kozuka (căzut în cursul unei ciocniri cu o patrulă filipineză în 1972), o sabie, un pumnal, un cuţit şi muniţii. Toate erau ascunse în locuri diferite. Onoda şi-a păstrat puşca în cele mai bune condiţii. În timpul celor 30 de ani, s-a hrănit mai mult cu banane şi nuci de cocos, dar şi cu creveţi afumaţi şi carne de animale. A declarat că fura sare de la locuitorii insulei şi că nu avea dificultăţi în a-şi pregăti şi fierbe mîncarea, întrucît dispunea de ustensile ascunse în diferite locuri. Hainele sale erau făcute din bucăţi de echipament lăsat de armata japoneză sau de patrulele filipineze pornite în căutarea sa. În **fotografie :** Onoda întîlnindu-şi părinţii (în stînga sa) şi fratele (în dreapta sa), la sosirea pe aeroportul internaţional Tokio, la 12 martie.

POSTA REDACTIEI

Familia Kennedy (IX)

Sergiu Tofan, Galaţi ; Aura Dinescu, Braşov ; Nicolae Stoica, Tecuci ; Viorica Neagoe, Adriana Mironescu, Bucureşti ; Ilie Călugăru, Bistriţa ; Sorina-Alina Tuneţu, Sebeş-Alba ; Vasile Nicoară, Bucureşti.

Neurochirurgii conduşi de profesorul Henry Cuneo hotărăsc să nu se atingă de gît. Explorează regiunea cervicală. Proiectilul traversase apofiza mastoidă şi se sfărîmase în lobul occipital drept, proiectînd fragmente de plumb, particule osoase.

Operaţia a durat 3 ore şi 40 minute. Primul diagnostic comunicat dimineaţa de Mankiewicz lasă să se întrevadă ce e mai rău. Aceasta înseamnă că creierul a suferit leziuni masive, ireversibile. Profesorul a confirmat mai tîrziu : el ştia că, dacă va supravieţui, Robert Kennedy nu va mai fi decît o rămăşiţă umană, pe jumătate paralizată şi cu facultăţile intelectuale distruse pentru totdeauna. Pe moment Ethel nu ştie nimic. Medicii au asigurat-o că vor face imposibilul pentru a-i salva soţul.

În acel timp, supus unui interogatoriu la comisariatul central, agresorul refuză cu încăpăţînare să răspundă. Nu vrea avocat, i se desemnează unul din oficiu. Totuşi, dă impresia că este calm, lucid, stăpîn pe el însuşi. La 7 şi 30 minute, apare în faţa unui judecător care îl inculpă pentru «agresiune împotriva a şase persoane, cu premeditare de asasinare». Apoi, este închis şi păzit în permanenţă de un gardian în interiorul celulei şi un altul în faţa uşii. În total, o sută de oameni sînt afectaţi supravegherii sale şi e creată o zonă de siguranţă în jurul închisorii. Spectrul de la Dallas îi obsedează pe toţi.

Acuzatul n-avea nici un act asupra sa. În buzunare i s-au găsit o cheie de maşină (aceasta va fi găsită, două zile mai tîrziu, în faţa hotelului «Ambasador»), patru hîrtii de cîte o sută de dolari şi o tăietură de ziar în care se făcea aluzie la tendinţele proisraeliene ale lui Robert Kennedy. Tînărul vorbeşte cu un accent străin, dar de nedefinit. Ca semne particulare — un index sfărîmat şi o gleznă răsucită, rezultate ale luptelor de la hotel.

La al patrulea etaj al spitalului Bunul Samaritean, medicii îl consultă pe dr. James Poppen, specialist reputat al clinicii Labey din Boston, care a fost chemat de Pierre Salinger, fostul consilier de presă al lui John Kennedy, devenit acum al lui Robert. Un avion al armatei a fost pus la dispoziţia medicului, în urma instrucţiunilor vicepreşedintelui Hubert Humphrey.

Ethel nu părăseşte camera în care, între viaţă şi moarte, zace Robert Kennedy. Edward Kennedy, senatorul de Massachusetts, merge în lungul şi latul culoarului, consultă diagramele medicale, cere lămuriri. Cei trei copii mai mari, Kathleen (16 ani), Joseph (15 ani) şi Robert (14 ani), sînt autorizaţi să-şi vadă tatăl timp de cîteva minute.

În afara spitalului, sute de persoane stau şi aşteaptă veşti noi. Un tipograf a pregătit în grabă 5 000 de fituici cu trei cuvinte — „Rugaţi-vă pentru Bobby“ — şi le-a distribuit mulţimii. Mesaje de simpatie sosesc din toate părţile. Unul din cele mai emoţionante este cel al senatorului McCarthy care, în cursul dimineţii, anunţase că îşi întrerupe activităţile preelectorale.

Asemenea aproape tuturor americanilor, în momentul în care destinul l-a lovit pe Robert Kennedy, părinţii săi dormeau la Hyannis Port. Neposata care locuia cu ei, Ann Gargan, a fost anunţată aproape imediat, dar nu i-a înştiinţat. La ora 6 dimineaţa, ca de obicei, doamna Rose Kennedy se pregăteşte să asiste la slujba de la biserica parohială Saint-François-Xavier.

Ultima fotografie a lui Robert F. Keneddy, după discursul ţinut la hotelul Ambasador, alături de soţia sa Ethel (stînga) ; Sirhan Bichara Sirhan, a cărui identitate nu era încă cunoscută, ţinut de colaboratorii senatorului, după atentat, spre a fi predat poliţiei

Văduva preşedintelui, Jacqueline Kennedy, căreia ştirea i-a fost anunţată cu menajamente, a strigat : «Nu, nu se poate întîmpla încă o dată !». Apoi, cu un avion pus la dispoziţie de preşedintele I.B.M., pleacă să se alăture clanului.

Cum se face că, în seara crimei, Sirhan Sirhan ocupa o poziţie ideală pentru a-şi viza victima ? În modul cel mai simplu. Hotelul «Ambasador» era deschis oricui şi oricine putea trece de uşile deasupra cărora era scris «rezervat personalului». Ucigaşul nu putea fi informat asupra drumului pe care îl va urma senatorul, pentru că acesta l-a ales în ultima clipă. Prin urmare, a fost servit numai de întîmplare.

O comisie specială «antiviolenţă» este formată. Preşedintele Johnson ia decizia de a desemna imediat cîte 21 de agenţi ai serviciilor secrete pentru fiecare din cei şapte candidaţi prezidenţiali — măsură ce va fi ratificată puţin mai tîrziu de Congres.

Poliţia dezminte zvonurile care circulă : nimic nu indică faptul că la origine ar fi o conspiraţie.

Speculaţiile merg în gol pînă cînd poliţia, în după-amiaza zilei de 5 iunie, dezvăluie numele asasinului — Sirhan Bichara Sirhan — şi primele descoperiri semnificative ale anchetei. În cîteva ore, informaţiile sosesc continuu de la Pasadena, Washington, Beirut, se reconstituie viaţa lui Sirhan : născut la Ierusalim, în 1946, într-o familie creştină ortodoxă, sosit în 1947 în S.U.A. cu părinţii, are patru fraţi şi o soră, s-a despărţit de părinţi, a abandonat mai multe meserii. Foarte repede, poliţia descoperă că nu este vorba de un asasin plătit.

Spre marea nemulţumire a şefului poliţiei, primarul din Los Angeles, Sam Yorty, dezvăluie unele lucruri suplimentare la un post de televiziune local. Percheziţionîndu-se camera lui Sirhan de la Pasadena, detectivii au găsit carnete ale acestuia conţinînd diverse note, dintre care o parte privind «necesitatea de a-l asasina pe senatorul Kennedy înainte de 5 iunie 1968».

Miercuri 5 iunie, buletinele medicale se succed din ce în ce mai pesimiste. La 6 iunie, la ora 1 şi 44 minute, 25 de ore după atentat, e pronunţat decesul lui Robert Francis Kennedy. În realitate, va spune mai tîrziu dr. Poppen, undele cerebrale se opriseră definitiv încă de la orele 18 şi 30, dar inima continuase să bată, încet.

Pînă la acest sfîrşit, Ethel şi cei apropiaţi au rămas lîngă căpătîiul muribundului.

(Va urma)

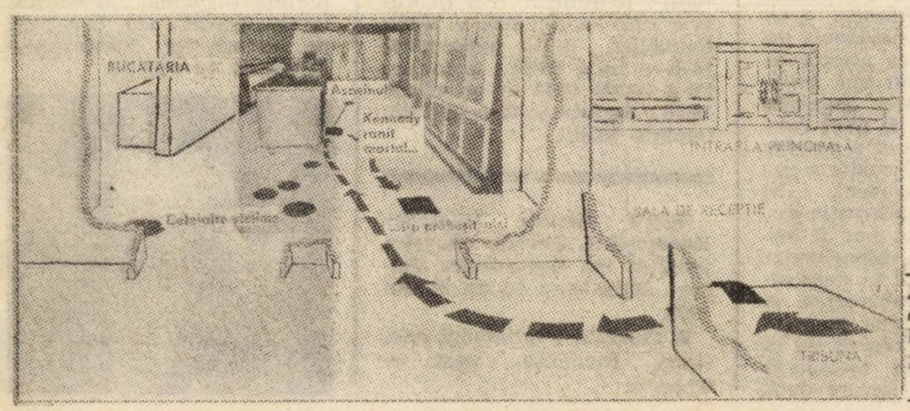

Scena atentatului de la hotelul Ambasador — drumul pe care l-a urmat senatorul